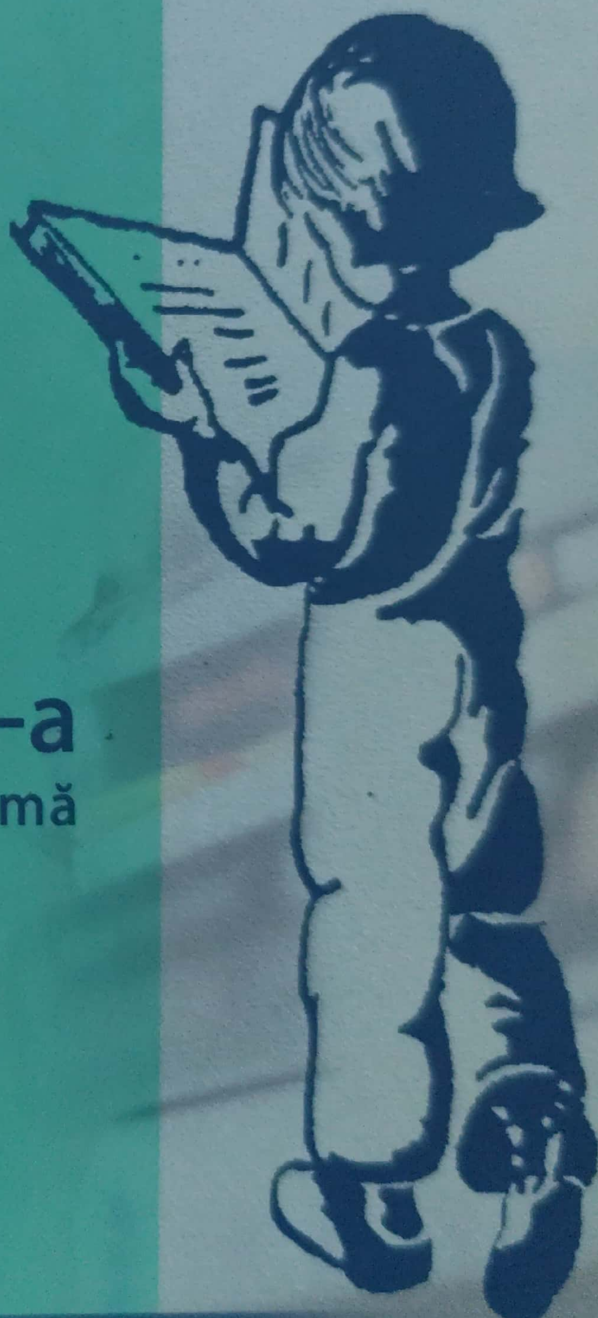
Literatură
Limbă română
Comunicare

Fl. IONIȚĂ
E. CÂRSTOCEA
M. COLUMBAN
A. COMAN
V. GAL
D. KUDOR
L. SFÎRLEA

Pentru clasa a VIII-a
în conformitate cu noua programă

ART
Grup Editorial

1

Florin Ioniță (coord.)
Elena Cârstocea • Ana Coman • Monica H. Columban
Victoria Gal • Dorina Kudor • Lenuța Sfîrlea

Literatură
Limbă română
Comunicare

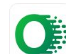
pentru clasa a VIII-a

[ghid]
[caiet de lucru]
[100 teste de evaluare]

SEMESTRUL
I

— în conformitate cu noua programă —

ART
Grup Editorial

ART
Grup Editorial

***Referenţi*:**
Horia CORCHEŞ
Luminiţa MEDEŞAN
Titiana ZLĂTIOR

***Editor*:**
Dan IACOB

***Tehnoredactare*:**
Andrea NICULAE

***Coperta*:**
Ionuţ BROŞTIANU

***Corector*:**
Carmen BÎTLAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Literatură - Limbă română - Comunicare: pentru clasa a VIII-a, semestrul I / Florin Ioniţă (coord.), Elena Cârstocea, Ana Coman … Ed. a 2-a, rev. - Bucureşti: Art, 2009
ISBN 978-973-124-425-9

I. Ioniţă, Florin (coord.)
II. Cârstocea, Elena
III. Coman, Ana

821.135.1.09(075.33)
811.135.1(075.33)

Pentru comenzi vă puteţi adresa:

Departamentului Difuzare
C.P. 78, O.P. 32, cod 014810, sector 1, Bucureşti

telefon
021.224.17.65
0721.213.576
0744.300.870
Se acordă importante reduceri.

Tipărit la C.N.I. „CORESI“ S.A.

ARGUMENT

Seria de patru **Ghiduri** își propune să ofere celor interesați – elevi și profesori, deopotrivă – câteva metode și instrumente de evaluare utile în practica școlară curentă. Ele au fost proiectate în conformitate cu scopul studierii limbii și literaturii române, care, conform Programei pentru clasele V-VIII, este „de a forma un tânăr cu o cultură comunicațională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea, să comunice și să interacționeze cu semenii, să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete din viața cotidiană, să poată continua în orice fază a existenței sale procesul de învățare, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om".

Prin aceste **Ghiduri** nu ne propunem să înlocuim manualele, ci să le completăm cu aplicații variate, concepute pe grade diferite de dificultate, pentru a da astfel posibilitatea elevilor să își exerseze, sperăm într-un mod plăcut, abilitățile și competențele dobândite la clasă. Toate aceste aplicații au fost proiectate în strictă conformitate cu *Competențele specifice* ale Programei școlare și au urmărit să-l pună pe elev în situații mereu noi, care să-i solicite în permanență gândirea și creativitatea.

Seria **Ghidurilor** se distinge de alte auxiliare printr-o serie de elemente noi:

- s-au folosit *itemi cât mai variați*: cu alegere duală și multiplă, cu răspuns scurt, de asociere, întrebări structurate, compuneri libere și structurate;
- cerințele au fost grupate astfel încât să permită, în rezolvare, *utilizarea unor pagini întregi*; (pagina, respectiv succesiunea de pagini – ***se poate/ se pot constitui în teste***, teme pentru acasă etc., pentru facilitarea evaluării fiind oferite, de fiecare dată, *precizări privind timpul de lucru și punctajul*);
- lucrarea se constituie astfel atât într-un ***caiet de lucru***, cât și într-o ***culegere de teste*** (100 astfel de teste, pentru clasa a VIII-a) ce pot fi lucrate direct pe carte (prin desprinderea sau nu a colilor-test din volum) sau pe caietele elevilor;
- a fost conceput câte un ghid pentru fiecare semestru al anului de studiu și materia a fost în așa fel distribuită, încât să răspundă unor ritmuri diferite ale parcursului, precum și pregătirii pentru olimpiadele școlare.
- un test inițial, deschide fiecare volum, iar un număr de ***teste sumative*** completează fiecare capitol;
- de asemenea, au fost concepute – pe baza unui algoritm – ***teste de evaluare*** și ***variante de subiecte pentru teză***, pentru fiecare semestru.

De reținut! Fiecare pagină-test (sau succesiune de pagini-test) are în subsolul paginii (respectiv, al ultimei pagini) o propunere (selecție) de exerciții care urmează a fi rezolvate, grupate în **TEST I** (test cu un *nivel mai redus de dificultate*) și **TEST II** (test cu un *nivel ceva mai ridicat de dificultate*), ambele însoțite de o sugestie de *timp de lucru*. Profesorul poate astfel alege, în funcție de nivelul clasei sau de obiectivele urmărite, unul sau altul dintre cele două (*tipuri de*) teste.

Module precum ***Mai exersează***, ***Pentru portofoliul tău***, ***Concurs***, ***Joc***, ***Autoevaluare*** au fost concepute fie în intenția fixării unor cunoștințe, fie pentru elevii al căror ritm de lucru este superior colegilor de clasă. De altfel, diversificarea gradului de dificultate al aplicațiilor a fost unul dintre obiectivele prioritare al acestor **Ghiduri**.

Deși materialul a fost grupat în trei module, **Literatură**, **Limbă română** și **Comunicare** (orală și scrisă), modelul comunicativ-funcțional al Programei a fost avut permanent în vedere prin *folosirea acelorași texte-suport în toate cele trei secțiuni*. Acestea au fost selectate în mare măsură *din manuale în uz*, dar au fost propuse și texte noi, criteriile fiind de fiecare dată accesibilitatea și valoarea.

Sperăm ca aceste **Ghiduri** să devină pentru utilizatori niște instrumente de lucru utile și totodată plăcute.

Autorii

Sumar

[TEST INIȚIAL]

Competențe specifice:

3.2. recunoașterea modalităților specifice de organizare a textului liric și a procedeelor de expresivitate artistică;

3.3. sesizarea valorii expresive a categoriilor lexicale învățate, schimbarea semnificației unor cuvinte în contextul în care apar;

4.3. organizarea secvențelor textuale în funcție de o anumită cerință;

4.4. utilizarea corectă a flexiunii nominale și verbale în textul scris, utilizând corect semnele ortografice și de punctuație.

Citește cu atenție următorul text:

Miresme dulci de flori mă-mbată și mă alintă gânduri blânde...
Ce iertător și bun ți-e gândul, în preajma florilor plăpânde!
Râd în grămadă; flori de nalbă și alte flori de mărgărint,
De parc-ar fi căzut pe straturi un stol de fluturi de argint.

Sfioase-s bolțile spre sară, și mai sfioasă-i iasomia:
Pe fața ei neprihănită se-ngână-n veci melancolia
Seninului de zare stânsă, și-n trandafiri cu foi de ceară
Trăiesc mâhnirile și plânge norocul zilelor de vară.

Atâtea amintiri uitate cad abătute de-o mireasmă.
Ca nalba de curat odată eram, și visuri de argint
Îmi surâdeau cu drag, cum râde lumina-n foi de mărgărint,
Și dulci treceau zilele toate, și-arar dureri dădeau ocoale...
Ah, amintirile-s ca fulgii rămași uitați în cuiburi goale!

(Dimitrie Anghel, ***În grădină***)

Dicționar

mărgărint (mărgărit), *s.m.*, lăcrimioară;
nalbă, s.f., nume dat mai multor specii de plante erbacee din familia malvaceelor, care cresc spontan sau se cultivă ca plante decorative și medicinale;
iasomia, s.f., mic arbust originar din India, cu ramuri lungi și verzi, cu flori albe, plăcut mirositoare, cultivat la noi prin parcuri și grădini.

I **(28p) Redactează, pe baza textului, răspunsuri pentru fiecare dintre următoarele cerințe:**

1. **(4p)** Precizează două argumente pentru încadrarea textului în genul liric.
2. **(4p)** Transcrie un vers care conține mărcile eului liric.
3. **(4p)** Selectează două versuri în care apare o imagine vizuală.
4. **(4p)** Numește ritmul și rima primei strofe.
5. **(6p)** Selectează metafora din versurile *Râd în grămadă; flori de nalbă și alte flori de mărgărint,/ De parc-ar fi căzut pe straturi un stol de fluturi de argint*, explicând-o în 3-4 rânduri.
6. **(6p)** Prezintă, în 3-4 rânduri, impresiile pe care ți le-a creat lectura poeziei.

II **(34p) Scrie o compunere de 15-20 de rânduri în care să prezinţi sentimentele, trăirile ce se desprind din poezia dată:**

Vei obţine punctajul maxim, dacă vei avea în vedere următoarele repere:
– **(2p)** numirea temei poeziei;
– **(4p)** numirea a două sentimente identificate în text;
– **(8p)** explicarea rolului a patru figuri de stil, în exprimarea sentimentelor;
– **(4p)** exprimarea coerentă, logică;
– **(4p)** corectitudinea vocabularului folosit;
– **(4p)** ortografia;
– **(2p)** punctuaţia;
– **(2p)** aşezarea corectă în pagină, aspectul;
– **(2p)** unitatea compoziţiei (introducere, cuprins, încheiere).

III **(7x4p=28p) Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greşită:**

1. **A G** Cuvântul *melancolia* se desparte în silabe astfel: *mel-an-co-li-a*.
2. **A G** Forma corectă a locuţiunii verbale *dădeau ocoale* este *dădeau ocol*.
3. **A G** Cuvintele **a.** *miresme*, **b.** *plăpânde* au drept sinonime cuvintele: **a.** parfumuri, **b.** fragile.
4. **A G** Cuvântul *seninului* (*...se-ngână-n veci melancolia/ <u>Seninului</u>*) s-a format prin derivare.
5. **A G** Substantivul *de flori* (*miresme dulci <u>de flori</u>*) are funcţia sintactică de complement indirect.
6. **A G** Adjectivul *sfioase* (*<u>sfioase</u>-s bolţile spre sară*) este în cazul nominativ, cu funcţia sintactică de nume predicativ.
7. **A G** Verbul din versul *De parc-ar fi căzut pe straturi un stol de fluturi de argint* este la modul condiţional optativ, timpul prezent.

• Lucrează cu atenţie!
• Nu te grăbi!
• Reciteşte-ţi lucrarea!
• Poţi obţine nota ZECE!

Autoevaluare	Observaţiile profesorului
• Am ştiut cel mai bine la exerciţiul ___ • Nu am ştiut ________ • Eu îmi dau nota ___ şi sunt: ☺ vesel 😐 nemulţumit ☹ abătut O indiferent	

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

Literatură
Sumar

IMAGINILE ARTISTICE ȘI FIGURILE DE STIL (I) Actualizare

Citeşte cu atenţie următorul text:

Ah! ce frumoase-s serile de toamnă!
Prin frunze reci doar un fior adie;
S-arată-n deal, cu faţa purpurie,
A nopţilor fermecătoare Doamnă.

Pe câmpul veşted tainic ea-mprăştie
Strălucitoarea-i negură albastră,
O, Doamne sfânt! Ce pană mult măiastră
Atâta farmec ar putea descrie!

Stropit cu lacrimi pare-acum boschetul.
În umbra lui mă simt prins de tristeţe:
Există oare-atâta frumuseţe
În fire, – aşa cum o simţi tu, poetul?

Ori suntem pradă – o! gândire-amară!
De-a simţurilor noastre amăgire
Ce-aruncă-un văl frumos peste-o neştire,
Şi totuşi, Doamne, ce frumoasă seară!

(Duiliu Zamfirescu, ***Seara de toamnă***)

I Completează spaţiile punctate:

1. Lectura acestei poezii îmi creează o stare:
a. de ……………………, deoarece …………………… şi
b. de ……………………, pentru că ……………………
2. În textul dat, următoarele cuvinte înseamnă:
a. *fior* ……………………………………………………………
b. *purpurie* ……………………………………………………………
c. *măiastră* ……………………………………………………………
d. *amăgire* ……………………………………………………………

II Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greşită; scrie, în spaţiul rezervat, afirmaţia corectă:

1. A G În poezie este descrisă toamna.
……………………………………………………………………………

2. A G Versurile *Prin frunze reci doar un fior adie/ S-arată-n deal, cu faţa purpurie,/ A nopţilor fermecătoare Doamnă* conţin o imagine vizuală, dinamică.
……………………………………………………………………………

3. A G În versurile *Pe câmpul veşted tainic ea-mprăştie/ Strălucitoarea-i negură albastră* apar, în ordine, următoarele figuri de stil: personificare, metaforă, epitet cromatic, comparaţie.

....

4. A G Imaginile vizuale din prima strofă sugerează culoarea cerului la răsărit.

....

5. A G În versul *Stropit cu lacrimi pare-acum boschetul* apare o metaforă.

....

III Redactează răspunsuri pentru cerinţele de mai jos:

1. Transcrie două versuri care conţin mărci ale eului liric.

....

....

2. Selectează metafora care ţi-a plăcut mai mult, explicând-o, în 3-4 rânduri.

....

....

....

....

3. Prezintă, în 3-4 rânduri, trăirile eului liric.

....

....

....

....

4. Explică, în 3-4 rânduri, o imagine vizuală din prima strofă.

....

....

....

....

Pentru portofoliul tău

Realizează o fişă recapitulativă cu toate figurile de stil învăţate până acum, după modelul:

Figura de stil	Definiţia subordonatoare	Exemple
Epitetul	Figura de stil prin care se atribuie însuşiri neobişnuite fiinţelor, obiectelor, acţiunilor.	ex.: *Miresme dulci de flori mă-mbată...* (Dimitrie Anghel, ***În grădină***)

*Caietele din clasele anterioare îţi vor fi de folos. Întoarce-te la ele!

Test I: **I**-2p; **II. 1, 2, 3, 4, 5**-câte 1p; **III. 1, 4**-1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 15 minute
Test II: **II. 1**-1p, **2**-1p, **3**-1p; **III. 2**-3p, **3**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 25 minute

[IMAGINILE ARTISTICE ȘI FIGURILE DE STIL (II)] Test (1)

Citește cu atenție următoarele versuri:

Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie;

S-adun flori șezătoare
De păianjen tort să rumpă,
Și anină-n haina nopții
Boabe mari de piatră scumpă.

(Mihai Eminescu, ***Crăiasa din povești***)

1. (10p) Transcrie un epitet cromatic.

....

2. (10p) Selectează două versuri care conțin o personificare.

....

....

3. (10p) Precizează tipul imaginilor artistice din a doua strofă.

....

....

4. (20p) Selectează o metaforă și explic-o în 3-4 rânduri.

....

....

....

....

5. (20p) Explică, în 3-4 rânduri, imaginea vizuală creată în primele două versuri.

....

....

....

....

6. (10p) Transcrie două versuri care conțin o inversiune.

....

....

7. (10p) Selectează două imagini dinamice.

....

....

Timp de lucru: 30 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

IMAGINILE ARTISTICE ȘI FIGURILE DE STIL (III) — Test (2)

Citește cu atenție următoarele versuri:

Te uită, frunza pică irosită,
Și vântul geme prohodind departe!
Puțină vreme încă ne desparte
De iarna tristă, prea curând sosită!...

Ca un palat pustiu, cu geamuri sparte,
Pădurea noastră tace părăsită:
Eu singur cânt cu vocea obosită
Și trec prin încăperile-i deșarte...

S-au dus privighetorile măiestre,
Pustiu e cuibul blândei turturele...
Ah, unde-i șuierul mierliței sure!

Pierdut din stolul mândrei lor orchestre,
Ce trist răsună cânturile mele
În liniștea adâncă din pădure...

(St.O. Iosif, ***Toamna***)

1. (10p) Transcrie un epitet personificator.

....

2. (10p) Identifică două versuri în care există o comparație.

....

....

3. (10p) Precizează felul imaginilor artistice din versurile *Te uită, frunza pică irosită,/ Și vântul geme prohodind departe!*

....

....

4. (10p) Selectează un vers care conține o inversiune.

....

5. (20p) Transcrie metafora din versurile *Eu singur cânt cu vocea obosită/ Și trec prin încăperile-i deșarte...* și explic-o în 3-4 rânduri.

....

....

....

....

6. (30p) Prezintă, în 5 rânduri, sentimentele și trăirile eului liric manifestate în fața tabloului de toamnă.

....

....

....

....

....

Timp de lucru: 40 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

[PROCEDEE DE EXPRESIVITATE ARTISTICĂ (I)] Alegoria (definire, recunoaştere, explicare)

Citeşte cu atenţie următorul text:

Iar tu de omor
Să nu le spui lor,
Să le spui curat
Că m-am însurat
C-o mândră crăiasă,
A lumii mireasă;
Că la nunta mea
A căzut o stea

Soarele şi luna
Mi-au ţinut cununa.
Brazi şi păltinaşi
I-am avut nuntaşi,
Preoţi, munţii mari,
Pasări, lăutari,
Păsărele mii,
Şi stele făclii!

(***Mioriţa***)

Literatură

I **Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri corectă, sau litera G, dacă o consideri greşită; scrie, în spaţiul rezervat, afirmaţia corectă:**

1. A G Alegoria este un procedeu artistic constând în reprezentarea sau expresia unei idei abstracte printr-o întâmplare sau o imagine căreia îi sunt date înţelesuri simbolice sau printr-o metaforă dezvoltată.

....

2. A G Alegoria este utilizată frecvent în fabule, proverbe şi parabole.

....

3. A G În balada ***Mioriţa*** apare alegoria moarte-nuntă.

....

4. A G Alegoria „morţii" ca „nuntă" este construită prin intermediul unor metafore, precum *a lumii mireasă, o mândră crăiasă, preoţi munţii mari.*

....

5. A G În construirea alegoriei, apare şi personificarea: *Soarele şi luna/ Mi-au ţinut cununa./ Brazi şi păltinaşi/ I-am avut nuntaşi.*

....

6. A G Originea acestei alegorii se regăseşte în prezenţa unor elemente de ceremonial nupţial în ritualul de înmormântare, în cazul morţii unui tânăr necăsătorit.

....

7. A G Nunta cu *mândra crăiasă, a lumii mireasă* sugerează condiţia de muritor a fiinţei.

....

8. A G Versurile *Că la nunta mea/ A căzut o stea* ilustrează o superstiţie.

....

9. A G Alegoria moarte-nuntă semnifică drama muritorului, nunta cu *a lumii mireasă* fiind inevitabilă.

....

II **Mai exersează**

1. Citeşte două fabule.
2. Identifică alegoriile prezente în fiecare dintre textele citite.

Test I: **I. 1**-3p, **2**-3p, **3**-3p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 10 minute
Test II: **I. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 15 minute

PROCEDEE DE EXPRESIVITATE ARTISTICĂ (II)

Invocația retorică (facultativ)

Citește cu atenție următorul text:

Iertare! Sunt ca orice om:
M-am îndoit de-a ta putere,
Am râs de sfintele mistere
Ce sunt în fiecare atom...
Iertare! Sunt ca orice om.

Sunt ticălosul peste care
Dacă se lasă-o-ntristare
De toți se crede prigonit,
Dar, Doamne, nu m-ai părăsit...
Sunt om ca orice om – iertare.

(Alexandru Macedonski, ***Psalmi moderni***)

I **Completează spațiile punctate cu substantivele potrivite stării tale de după prima lectură, selectate din *acvariul impresiilor*:**

....
....

uimire durere nedumerire amuzament
surprindere supunere curaj indiferență melancolie
bucurie dans încântare entuziasm smerenie

II **CONCURS de lectură expresivă: activitate cu întreaga clasă.**

Împărțiți-vă în două grupe. Alegeți-vă câte doi reprezentanți care să citească expresiv poezia. Votați-l pe cel mai bun. Discutați apoi ce sentimente v-a provocat de fiecare dată ascultarea poeziei.

III **Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri corectă, sau litera G, dacă o consideri greșită; scrie, în spațiul rezervat, afirmația corectă:**

1. A G Invocația retorică este procedeul artistic prin care se exprimă o rugăciune, o adresare către o muză sau către Divinitate pentru a cere inspirație sau pentru a obține ajutor într-un moment dificil.

....

2. A G În psalmul ***Iertare*** este invocată Divinitatea.

....

3. A G Predominant este sentimentul de mândrie.

....

4. **A G** Construcția simetrică a poeziei, cu primul vers reluat la sfârşit, doar ordinea cuvintelor fiind schimbată, accentuează sentimentele de părere de rău pentru păcatele săvârşite.

....

5. **A G** Semnul exclamării, linia de pauză şi punctele de suspensie intensifică, marcând grafic, sentimentele exprimate.

....

6. **A G** Invocația din versul *Dar, Doamne, nu m-ai părăsit...* apare ca o mulțumire adresată lui Dumnezeu de către ființa care a conştientizat ajutorul primit în orice moment al vieții.

....

IV Mai exersează

Citeşte cu atenție următoarele versuri:

a. *Când se-nsenina cerul, cu mii de stele-n față,*
Nemărginirea mării în raze se răsfață;
Iar când își pune slava un obrăzar de nori,
Pe mare cade noapte, iar vântul dă fiori...

Şi lacrimile slăvii, şi fulgerele-i toate
Ea le primeşte-n sânu-i ce plânge şi se zbate,
...Iubito! Astfel viața-mi legată-i de a ta,
Din cea dintâi clipită de-nfiorare-a mea...

(Panait Cerna, ***Închinare***)

b. *Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,*
Fă-mă trestie pe baltă,
Subțire, Doamne, şi înaltă...

(***Poezie populară***)

1. Transcrie, din primul text, versul care conține o invocație, explicând rolul ei în dezvăluirea trăirilor eului poetic.

....
....
....

2. Explică, în 2-3 rânduri, rolul invocației retorice în al doilea text.

....
....
....

Test I: **III. 1**-1p, **2**-1p, **3**-1p, **4**-1p, **5**-1p; **IV. 1**-4p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p   15 minute
Test II: **III. 1**-1p, **2**-1p, **3**-1p, **4**-1p, **5**-1p; **IV. 2**-4p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p   20 minute

PROCEDEE DE EXPRESIVITATE ARTISTICĂ (III)

Interogația retorică (facultativ)

Citește cu atenție următorul text:

O, pasăre, ce-mi vii la geam
Și-mi cânți din zori nebună,
Ce-mi spui de vremea când plângeam,
În nopțile cu lună?

Ce mi-amintești de vechiul dor,
Cerniță zburătoare?
De un suspin nepieritor –
De-o altă arătare?...

Mai bine cântă-mi de noroc,
Suind voios în slavă –
Mai bine adu tânăr foc
În inima-mi bolnavă...

(Panait Cerna, ***Cântec***)

I **Completează spațiile punctate:**

cu două versuri care ți-au plăcut	cu motivarea alegerii făcute
....	....
....	....

II **Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri corectă, sau litera G, dacă o consideri greșită; scrie, în spațiul rezervat, afirmația corectă:**

1. **A G** Interogația retorică este procedeul artistic care constă în adresarea unei întrebări sau a unei serii de întrebări la care nu se așteaptă un răspuns.
   ....
2. **A G** Rolul interogației retorice este de a exprima o gamă largă de sentimente ca: uimirea, teama, îndoiala, indignarea, durerea, ciuda etc.
   ....
3. **A G** Poezia ***Cântec*** este constituită dintr-o serie de interogații retorice.
   ....
4. **A G** Interogațiile retorice exprimă zbuciumul eului poetic în fața trecerii timpului, neliniștea, angoasa trăită de acesta în raport cu necunoscutul.
   ....

III **Mai exersează**

Citește cu atenție următoarele versuri:

a. *Foaie verde bob mărunt,*
De ce, maică m-ai făcut

Pe vatra cea cu spoială
Să trăiesc tot cu cârteală?
Și pe vatra cea cu var,
Să trăiesc tot cu amar? (**Folclor**)

b. *Mă zoresc să scriu degrabă...*
Pentru ce, nu ştiu nici eu
Mă zoreşte Dumnezeu?
Simt că viaţa mea e slabă?

Când apusul e mai falnic,
Norii toţi când strălucesc,
Melancolic îi privesc
Şi rămân cu ochiul jalnic.

Este oare, este oare,
Semn de moarte pe curând
Versul meu ce plânge blând
Ca susurul de izvoare?

Cu octombrie ce vine,
Fi-voi oare frunza-n vânt
Doborâtă la pământ
Şi uitată de oricine?

De-aud clopotul de jale,
Fără voia mea tresar,
De-ntâlnesc funebrul car,
Mă întorc din a mea cale.

(Alexandru Macedonski, ***Vânt de toamnă***)

1. Transcrie, din primul text, două versuri care conţin o interogaţie retorică.

....

2. Numeşte două sentimente exprimate în versurile de mai sus.

....

3. Explică rolul interogaţiilor retorice în exprimarea sentimentelor identificate în versurile populare.

....
....
....

4. Transcrie, din al doilea text, două interogaţii retorice.

....
....

5. Comentează poezia ***Vânt de toamnă***, în 10-12 rânduri, explicând rolul interogaţiilor retorice în exprimarea sentimentelor eului liric.

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Test I: **I**-1p; **II. 1**-2p, **2**-2p, **3**-2p, **4**-2p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 20 minute
Test II: **II. 1**-1p, **2**-1p, **3**-1p, **4**-1p; **III. 1**-1p, **2**-1p, **3**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 30 minute

PROCEDEE DE EXPRESIVITATE ARTISTICĂ (IV)

Exclamația retorică (facultativ)

Citește cu atenție următorul text:

a. *Ah, palidele umbre pe albele perdele:*
Icoane de madone uitate-n mănăstiri,
Parfumuri adormite în file de psaltiri,
Ce trist le port în suflet în nopți adânci și grele! [...]

Și lampa ce veghează! Albastra ei lumină
Căzând pe frunți plecate sub caldul vis tăcut
Vestește vechea pace senină din trecut
Ca ruga ce se-nalță în seri de lună plină...

(Ștefan Petică, ***Ah, palidele umbre pe albele perdele***)

b. *Privind tăcuta undă,*
Pe gânduri am rămas:
Cât este de profundă
La fiecare pas;

Și totuși izvorăște
Din depărtate văi,
Apoi se risipește
Prin mii și mii de căi! [...]

(Bogdan Petriceicu Hasdeu, ***Dorul***)

I **Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri corectă, sau litera G, dacă o consideri greșită; scrie, în spațiul rezervat, afirmația corectă:**

1. **A G** Exclamația retorică este procedeul artistic prin care se exprimă sentimente și gânduri complexe și variate, ca: surpriza, mânia, bucuria, admirația, îndemnul, dorința, speranța, regretul etc.
....
2. **A G** În poezia ***Ah, palidele umbre pe albele perdele***, exclamația retorică apare în prima strofă.
....
3. **A G** În primul text, prin intermediul exclamației retorice se exprimă sentimente de bucurie.
....
4. **A G** Poezia lui Ștefan Petică are ca temă trecerea timpului.
....
5. **A G** În poezia ***Dorul***, există două exclamații retorice.
....
6. **A G** În al doilea text, sunt exprimate sentimente de mirare și de surprindere.
....

Pentru portofoliul tău

Creează o poezie, alegându-ți una dintre temele *copilăria, iubirea, jocul*, în care să introduci unul dintre procedeele artistice învățate în acest capitol.

Test I: **I.** **1**-3p, **2**-3p, **3**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 10 minute
Test II: **I.** **1**-3p, **2**-1p, **3**-1p, **4**-2p, **5**-1p, **6**-1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 15 minute

PROCEDEE DE EXPRESIVITATE ARTISTICĂ (V)

Test (1)

Citeşte cu atenţie următorul text:

O, tu, cea mai frumoasă dintre zâne,
Cu tot alaiul tău de bucurii,
Toţi te-aşteptăm cu-atâta dor să vii:
Dar nimeni, nimeni mai cu dor ca mine.

Şi ce-mi aduci tu, care pe câmpii
Pui flori, şi cerului dai zări senine,
Şi cântec lucitor, şi unde line
Izvorului, ce daruri tu-mi îmbii?

Ce vis cerca-va de isnov s-alinte
Un suflet amăgit de-atâtea ori?
O, dac-aş şti că visul iarăşi minte!...

Atuncea poate-aş rămânea cuminte
Şi m-aş uita cu ochi nepăsători
La iarba care creşte pe morminte...

(St.O. Iosif, ***Primăverii***)

Dicţionar
isnov, s.n., (aici) durere.

1. **(10p)** Transcrie o invocaţie retorică.

....

2. **(10p)** Identifică, în primele două versuri, o metaforă.

....

3. **(10p)** Precizează procedeul artistic predominant în strofa a doua.

....

4. **(10p)** Numeşte procedeul artistic din versul *O, dac-aş şti că visul iarăşi minte!...*

....

5. **(20p)** Selectează un epitet din strofa a doua, explicându-i rolul în text, în 2-3 rânduri.

....
....
....
....

6. **(30p)** Prezintă, într-un text de 6-7 rânduri, rolul procedeelor artistice în evidenţierea sentimentelor şi a trăirilor eului liric.

....
....
....
....
....
....
....

Timp de lucru: 40 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

PROCEDEE DE EXPRESIVITATE ARTISTICĂ (VI) Test (2)

Citeşte cu atenţie următorul text:

Frumoasă eşti, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară
Şi printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...

Când de sub frunze moarte ies
În umbră viorele
Iar eu străbat huceagul des
Cu gândurile mele...

Când strălucesc sub rouă grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă eşti, pădurea mea,
Şi singură ca mine...

(George Topîrceanu, ***Cântec***)

I **Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri corectă, sau litera G, dacă o consideri greşită; scrie, în spaţiul rezervat, afirmaţia corectă:**

1. (10p) A G Cuvântul *huceag* înseamnă *tufiş, crâng*.

....

2. (10p) A G În structura *umbra-i încă rară*, există un epitet dublu.

....

3. (10p) A G În prima strofă, apare o invocaţie retorică.

....

4. (10p) A G Invocaţia retorică exprimă admiraţia, dragostea eului liric faţă de cerul înstelat.

....

5. (10p) A G Reluarea, în final, a invocaţiei retorice şi punctele de suspensie accentuează trăirile eului liric.

....

II **Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerinţe:**

1. (10p) Transcrie o imagine vizuală din prima strofă.

....

2. (30p) Prezintă, într-o compunere de 6-8 rânduri, rolul procedeelor artistice şi al figurilor de stil în evidenţierea relaţiei subiective eu – natură.

....
....
....
....
....
....
....
....

Timp de lucru: 40 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

[AUTORUL/ EUL LIRIC] Diferențiere. Recunoașterea mărcilor eului liric

Citeşte cu atenţie următorul text:

Pe luciul fără hotare
Al apelor ce-au adormit,
Din fund de haosuri răsare
Melancolia zâmbitoare
A stelelor ce-au răsărit.

Întârziat pe malul mării
Eu în adâncuri rătăcesc
Şi prins de farmecul uitării
Las jos tot lutul pământesc
Şi-n lumea naltului plutesc. [...]

O, lege! cât îmi pari de mare!...
Ce farmec pui în toate cele!...
De te-ai numi, în timp, uitare,
Sau, în distanţă, depărtare,
Tu schimbi pământurile-n stele.

Care-i privirea omenească
Pătrunzătoare de mister,
Ce-ar îndrăzni să bănuiască
Că lumea noastră pământească
Trăieşte însăşi ea în cer?

(Duiliu Zamfirescu, ***August***)

I **Pe baza textului scrie, în spaţiul punctat, litera care corespunde structurilor din stânga:**

1. *liric* provine din .....

2. *lira* este .....

3. *liric* înseamnă .....

A. care exprimă direct stări afective personale, sentimente intime (mai ales despre poezii); (fig.) sentimental, emotiv, sensibil: plin de entuziasm, exaltat

B. instrument muzical rudimentar, folosit în Antichitate, mai ales la acompaniere, când se recitau poeme; (fig.) simbol al talentului poetic, al creației poetice, al poeziei

C. raționamente matematice

D. fr. *lyrique*, derivat din fr. *lyre*, lat. *lyra*

II **Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greşită:**

1. A G Autorul unei opere literare este persoana care a scris-o.
2. A G Conform definiției din dicționar, cuvântul *liric* provine de la *liră*.
3. A G *Lira* este un instrument de măsurat.
4. A G Cuvântul *liric* sugerează trăiri, sentimente, emoţii.
5. A G Cuvântul *eul* s-a obţinut prin derivarea pronumelui personal, la persoana I, *eu*.
6. A G Eul liric reprezintă vocea care, într-o poezie, dă glas în mod direct, gândurilor, ideilor, sentimentelor autorului.
7. A G Sentimentele eului liric se confundă cu cele ale autorului.
8. A G În general, mărcile gramaticale ale prezenţei eului liric sunt pronumele la persoana I, verbele la persoana I, adjectivele pronominale posesive, vocativele, exclamaţiile, interjecţiile.
9. A G În poezia de mai sus, mărcile gramaticale ale prezenţei eului liric sunt doar pronumele la persoana I.

10. A G Pronumele la persoana I, singular, *mi*, din poezia ***August***, sugerează implicarea afectivă a mai multor persoane.
11. A G Verbul la imperativ şi interjecţia, din poezia lui Duiliu Zamfirescu, reprezintă mărci ale eului liric.

III Redactează, pe baza textului *August* de Duiliu Zamfirescu, răspunsuri la următoarele cerinţe:

1. Selectează două versuri care conţin o imagine vizuală.
....
....
2. Precizează o figură de stil existentă în versurile *Melancolia zâmbitoare/ A stelelor ce-au răsărit.*
....
3. Prezintă, în 10-15 rânduri, sentimentele şi trăirile eului liric din poezia ***August***, exprimate prin intermediul figurilor de stil şi al imaginilor artistice.
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Pentru portofoliul tău

1. Citeşte cinci poezii, la alegere, scrise de Lucian Blaga.
2. Notează-ţi, pe o fişă, pentru fiecare poezie, două versuri care conţin mărcile gramaticale ale prezenţei eului liric.
3. Motivează, în 2-3 rânduri, care dintre poeziile citite ţi-a plăcut mai mult.

Test I: **I**-1p; **II. 1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 15 minute
Test II: **II. 2, 3, 7, 8, 10, 11**-câte 1p; **III. 1, 2, 3**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 20 minute

Citeşte cu atenţie următorul text:

Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă;
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.

Şi eu trec de-a lung de maluri
Parc-ascult şi parc-aştept
Ea din trestii să răsară
Şi să-mi cadă lin pe piept;

Să sărim în luntrea mică,
Îngânaţi de glas de ape,
Şi să scap din mână cârma
Şi lopeţile să-mi scape;

Să plutim cuprinşi de farmec
Sub lumina blândei lune –
Vântu-n trestii lin foşnească,
Unduioasa apă sune!

Dar nu vine... Singuratic
În zadar suspin şi sufăr
Lângă lacul cel albastru
Încărcat cu flori de nufăr.

(Mihai Eminescu, ***Lacul***)

I **Completează spaţiile punctate:**

1. Alege două dintre cuvintele care se potrivesc stării tale sufleteşti de după lectura acestei poezii, motivând alegerea făcută:

încântare *linişte* *tristeţe* *melancolie* *nedumerire*	pentru că	....

2. *Lacul* se încadrează între poeziile eminesciene de ...., în care natura şi iubirea apar ....

3. Poezia are o construcţie simetrică, deoarece ....
....

4. Visul de iubire este descris în strofele ....

5. Grupând cuvintele din text, ceremonialul iubirii poate fi aşezat astfel:

EU (pers. I, sg.)	NOI + NATURA (pers. I., pl.)		EA (pers. a III-a, sg.)
Eu trec	*Să sărim în luntrea mică*	*Îngânați de glas de ape*	*Din trestii să răsară* ....

Completează tabelul după modelul început.

II **Pe baza textului şi a informaţiilor obţinute la punctul I, răspunde şi cerinţelor următoare:**

1. Prezintă pe caietul tău, în cel mult zece rânduri, tabloul din prima strofă, insistând asupra rolului epitetelor, al personificărilor, al inversiunilor, al aliteraţiilor şi al asonanţelor în descrierea farmecului naturii şi al verbelor la indicativ, prezent, în crearea iluziei realităţii.
2. Arată ce sugerează verbele la modul indicativ, pers. I., singular, însoţite de adverbul *parcă*, din strofa a II-a.
   ....
3. Precizează care este rolul verbelor la conjunctiv, pers. a III-a, singular.
   ....
4. Prezintă rolul verbelor la conjunctiv, pers. I, plural.
   ....
5. Reluând informaţiile aşezate în tabelul de la **I**, ex. **5**, scrie pe caiet 8-10 rânduri despre trăirile fiinţei îndrăgostite.
6. Transcrie propoziţia care arată că visul de iubire s-a destrămat, desprinzând sugestiile formei negative a verbului şi a punctelor de suspensie.
   ....
7. Scrie, în caietul tău, un text de 6-7 rânduri în care să susţii cu exemple din ultima strofă ideea că, în final, trăirile îndrăgostitului sunt în contrast cu farmecul naturii.
8. Numeşte tema poeziei, explicând şi titlul.
   ....
   ....
   ....
   ....
   ....
   ....
   ....

III Mai exersează

Citește cu atenție următoarele versuri:

Venea pe deal, voios cântând
Flăcăul;
Pe-un umăr coasa legănând,
Venea fără de niciun gând
Flăcăul.
Dar iată-n drum îl află râul,
În drum, în drum, dar ce-i în drum?
Pârâul –
Așa de lat și chiar acum!

Dincolo câmp și lan și flori,
Ei cată!
Și doine și secerători;
Pârâu-i lat, și să nu mori?
Ei cată!
Și-n grâu, ei, bată-mi-l să-l bată!
În grâu, în grâu? Dar ce-i în grâu?
O fată –
Înoată-n spice până-n brâu.

(George Coșbuc, ***La pârâu***)

A. Bifează variantele care ți se potrivesc:
Când am citit poezia, am fost surprins de:

	Așezarea versurilor
	Scrierea la început de vers cu literă mică
	Forma titlului
	Cuvintele populare
	Repetițiile din text
	Semnele de punctuație

B. Răspunde acum cerințelor care urmează:

1. Prezintă, în 2-3 rânduri, structura unei strofe.

....

....

2. Prezintă rolul repetițiilor, al exclamațiilor și al interogațiilor în exprimarea sentimentelor îndrăgostitului.

....

....

....

Test I: **II. 2**-3p, **3**-3p, **4**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 15 minute
Test II: **II. 4**-3p, **6**-3p, **8**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 15 minute

[STRUCTURA TEXTELOR LIRICE (II)] Actualizare prin analiza unor texte (2)

Citeşte cu atenţie următorul text:

Acelaşi loc iubit umbreşti
Şi-un colţ de cer întreg cuprinzi,
Nuc falnic, strajă din poveşti,
Deasupra casei părinteşti
Aceleaşi crăngi întinzi...

De veacuri fruntea nu ţi-o temi,
Ţii piept când vin furtuni năval –
O, de-ai putea să mai rechemi
La poala ta şi-acele vremi
De trai patriarhal !

Acel şirag de mândre veri
De cari mi-aduc aminte-abea,
Asemeni unor dragi păreri
Ce-au legănat în mângăieri
Copilăria mea... [...]

Străjer măreţ, mai ţi-aminteşti ?...
Tu singur, încă neînfrânt,
De-amar de ani adăposteşti
Ruina casei părinteşti
Pe care azi o cânt !

(St.O. Iosif, ***Nucul***)

I Redactează, pe baza textului, răspunsuri pentru următoarele cerinţe:

1. Descrie, într-un singur enunţ, impresia pe care ţi-a provocat-o lectura textului.
....

2. Poezia este construită în jurul unui cuvânt-cheie. Numeşte-l.
....

3. Selectează din text:

a. un epitet ....

b. o inversiune ....

c. o metaforă ....

4. Prezintă, într-un text de 10-15 rânduri, sentimentele eului liric, redate prin intermediul figurilor de stil şi al imaginilor artistice.
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Test I: **I. 1**-2p; **2**-2p; **3**-2p; **4**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 20 minute
Test II: **I. 2**-2p; **3**-3p; **4**-4p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 20 minute

NIVELUL FONETIC – PROZODIA | Actualizare

Citeşte cu atenţie următoarele texte:

S-adun flori în şezătoare
De păianjen tort să rumpă,
Şi anină-n haina nopţii
Boabe mari de piatră scumpă.

(Mihai Eminescu, ***Crăiasa din poveşti***)

Iertare! Sunt ca orice om:
M-am îndoit de-a ta putere,
Am râs de sfintele mistere
Ce sunt în fiecare-atom...
Iertare! Sunt ca orice om.

(Alexandru Macedonski, ***Iertare***)

Mireasa cerului albastru
Îşi împânzeşte-n ape chipul,
De vraja ei tresare unda
Şi-nfiorează-se nisipul.

(Octavian Goga, ***Pe înserate***)

I **Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:**

1. Un picior metric este format:
a. dintr-un număr de silabe grupate, cu o silabă accentuată;
b. dintr-un număr de trei sunete;
c. dintr-un număr de două sunete.

2. Un picior metric bisilabic este format:
a. dintr-o silabă;
b. din două silabe;
c. din două silabe, dintre care una accentuată.

3. Strofa citată din poezia ***Crăiasa din poveşti*** de Mihai Eminescu are:
a. ritm iambic, măsură variabilă;
b. ritm trohaic, măsura de 9 silabe;
c. ritm trohaic, măsura de 8 silabe.

4. Versurile citate din poezia ***Iertare*** de Alexandru Macedonski au:
a. ritm trohaic, măsura de 10 silabe;
b. ritm iambic, măsura de 8-9 silabe;
c. ritm trohaic, măsura de 11 silabe.

5. Versurile citate din poezia ***Pe înserate*** de Octavian Goga au:
a. rimă împerecheată, ritm trohaic, măsura de 8 silabe;
b. rimă îmbrăţişată, ritm trohaic, măsura de 8 silabe;
c. rimă imperfectă, ritmul iambic, măsura de 9 silabe.

Test I: **I. 3**-3p, **4**-3p, **5**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 10 minute
Test II: **I. 1**-3p, **2**-3p, **5**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 10 minute

[OPERE LIRICE (I)] Doina – recapitulare Test 1

Citește cu atenție următorul text:

Frunză verde magheran,
Voinicel mehedințean,
Sunt născut pe frunzi de fag
Ca să fiu la lume drag.
Și-s scăldat de mic în Olt,
Să mă fac viteaz de tot
Și-s frecat cu busuioc,
Să am zile cu noroc.

După ce am mai crescut,
Din ochi maica m-a pierdut,
C-am fugit de la părinți
Tot în munți la Mehedinți,
Apoi m-am lăsat în vale
Cu trei rânduri de pistoale,
Ș-am ajuns un voinicel
Cu inima de oțel.

Aoleo! Ce foc de dor!
Veni-va badea Tudor
Să mai strângă din păduri
Cete mândre de panduri...

Frunză verde păducel,
Cine-a merge după el?
Un șoiman mehedințel,
Care știe să chitească
Rândunica s-o lovească,
Și mai știe de călare
Să se lupte-n fuga mare.
Și mai știe să înoate
Vâslind Dunărea din coate.

Aoleo! Mă arde focul
Ca să-mi cerc și eu norocul.
Aoleo! De rău, de bine,
Țipă sufletul în mine.

(Vasile Alecsandri, ***Frunză verde magheran...***, în ***Poezii populare ale românilor***)

Răspunde cerințelor de mai jos:

1. (5p) Precizează două argumente pentru încadrarea textului în genul liric.

....

....

2. (5p) Numeşte modul de expunere prezent în text.

....

3. (5p) Identifică două dintre mărcile eului liric.

....

....

4. (5p) Numeşte tipul de doină în care se încadrează textul.

....

5. (10p) Prezintă, în 2-3 rânduri, sentimentele haiducului.

....

....

....

6. (10p) Selectează o hiperbolă, explicând, în 2-3 rânduri, rolul ei expresiv.

....

....

....

7. (15p) Scrie un text de 3-4 rânduri în care să susţii cu exemple din text ideea că trăirile haiducului sunt intense şi spontane.

....

....

....

....

8. (10p) Explică, în 2-3 rânduri, metaforele verbale din ultimele patru versuri.

....

....

....

9. (15p) Scrie un text de 3-4 rânduri în care să prezinţi legătura om – natură prezentă în textul de mai sus.

....

....

....

....

10. (10p) Exprimă-ţi, în 2-3 rânduri, impresiile create de lectura textului.

....

....

....

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

[OPERE LIRICE (II)] Doina – recapitulare Test 2

I **Scrie o compunere de 1-2 pagini în care să argumentezi că *Frunză verde magheran* este doină populară:**

Vei obţine punctajul maxim, dacă vei avea în vedere următoarele repere:
- **(8p)** definiţia doinei;
- **(10p)** exemplificarea a două trăsături, pe text;
- **(10p)** explicarea rolului procedeelor de expresivitate artistică (exclamaţia, interogaţia retorică) în structurarea textului;
- **(10p)** identificarea a patru figuri de stil diferite şi explicarea rolului lor expresiv, în text;
- **(8p)** prezentarea sentimentelor eului liric;
- **(8p)** respectarea structurii argumentative;
- **(10p)** exprimarea logică;
- **(10p)** folosirea unui vocabular adecvat, corect;
- **(6p)** ortografia;
- **(6p)** punctuaţia;
- **(4p)** aspectul, aşezarea în pagină.

II **Mai exersează**

Citeşte cu atenţie următorul text:

A trecut bădiţa dealul
Că-i cunosc mersul şi calul.
Badea-i alb şi calu-i sur,
Blăstima-l-aş, nu mă-ndur.
A trecut bădiţa şesul,
Îi cunosc calul şi mersul.
Calu-i sur, băditţa-i alb,
Blăstima-l-aş, dar mi-e drag.
Mi-a trimis băditţa dor
Şi pe frunza viilor;
I-am trimis napoi acasă
Pe frunza din via noastră,
Ia-ţi, bade, dorul cu tine,
Nu-l mai lăsa pe la noi,
Că-s fetiţă tinerea –
Doru meu nu-mi va şedea.

(***, ***A trecut băditţa dealul…***)

1. Prezintă două argumente pentru încadrarea textului în specia lirică numită *doină*.
2. Explică rolul diminutivelor din text.
3. Arată, în 5-6 rânduri, care este rolul verbelor la condiţional-optativ, formă inversată.
4. Numeşte două dintre câmpurile lexicale prezente în text, arătând care este rolul fiecăruia.
5. Exprimă-ţi, în 3-4 rânduri, impresia produsă de lectura textului.

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă 10p din oficiu.
Observaţie: Doar punctul I face parte din test.

OPERE LIRICE (III) Imnul – recapitulare Test

Citeşte cu atenţie următorul text:

Împărecheri ciudate de slove... o, cuvinte!
Ce farmec se deşteaptă când vă rosteşte gura...
De n-aţi fi fost voi oare, atunci cu ce veşminte
S-ar fi-mbrăcat pe lume şi dragostea şi ura?

Ce-ar fi făcut un suflet cu tot ce-adună-ntr-însul,
Şi oare braţul volnic, şi buza ce sărută,
Şi ochii, luminoşii, ce au cu dânşii plânsul,
Ar fi putut să spuie ce tace-o gură mută?

Cuvinte, juvaere... voi singurele-amante
Ce mi-aţi păstrat credinţă, din ce adânci nevoi
Aţi răsărit, ca-n urmă, ca nişte diamante,
Din val în val s-ajungeţi curate pân la noi?

Subt bolta cărei peşteri aţi răsunat voi oare,
Ca după vremuri strânse, vers după vers, cu greu,
În ganga unei strofe pe veci nemuritoare,
Să răsunaţi prin gura şi harfa lui Orfeu?

Cuvinte, juvaere, ecouri depărtate
Al altor suferinţe şi bucurii – cuvinte,
Cu voi trăiesc trecutul şi clipa care bate,
Şi viaţa care-ncepe dincolo de morminte.

(Dimitrie Anghel, ***Imn***)

Scrie o compunere de 1-2 pagini în care să argumentezi că poezia lui Dimitrie Anghel, reprodusă mai sus, este un imn.

Vei obţine punctajul maxim, dacă vei avea în vedere următoarele repere:
– (**8p**) definiţia imnului;
– (**10p**) exemplificarea a două trăsături, pe text;
– (**10p**) explicarea rolului procedeelor de expresivitate artistică (invocaţia retorică, interogaţia retorică), în structurarea textului;
– (**10p**) identificarea a patru figuri de stil diferite şi desprinderea rolului lor expresiv, în text;
– (**8p**) prezentarea sentimentelor eului liric;
– (**8p**) respectarea structurii argumentative;
– (**10p**) exprimarea logică;
– (**10p**) folosirea unui vocabular adecvat, corect;
– (**6p**) ortografia;
– (**6p**) punctuaţia;
– (**4p**) aspectul, aşezarea în pagină.

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

OPERE LIRICE (IV)

Pastelul
Test 1

Citeşte cu atenţie următorul text:

În păduri trăsnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par îngheţate, cerul pare oţelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârţie sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Şi pe ele se aşază bolta cerului senină
Unde luna îşi ascunde farul tainic de lumină.

O! tablou măreţ, fantastic!... Mii de stele argintii
În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii.
Munţii sunt a lui altare, codrii organe sonoare
Unde crivăţul pătrunde, scoţând note-ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără viaţă, fără glas;
Niciun zbor în atmosferă, pe zăpadă niciun pas;
Dar ce văd?... în raza lunei o fantasmă se arată...
E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată.

(Vasile Alecsandri, ***Mezul iernei***)

Cerinţe:

1. (5p) Precizează două argumente pentru încadrarea textului în genul liric.
2. (5p) Numeşte modul de expunere prezent în text.
3. (5p) Identifică două dintre planurile tabloului.
4. (5p) Numeşte două dintre elementele care alcătuiesc tabloul.
5. (10p) Transcrie o imagine auditivă, explicând-o în 3-4 rânduri.
6. (10p) Selectează o metaforă, explicându-i, în 3-4 rânduri, rolul expresiv.
7. (15p) Scrie un text de 7-8 rânduri în care să susţii cu exemple din text ideea că tabloul este predominant static.
8. (10p) Explică, în 5-6 rânduri, ultimele două versuri.
9. (15p) Scrie un text de 8-10 rânduri în care să prezinţi alternanţa dintre sentimentele de încântare şi de înfiorare. Vei avea în vedere, în special, imaginile vizuale/ auditive şi cromatica.
10. (10p) Exprimă-ţi, în 3-4 rânduri, impresia produsă de lectura textului.

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

Citeşte cu atenţie următorul text:

Nimica n-are ca pădurea mai multe farmece s-atragă
Un suflet ce iubeşte taina frunzişelor cu umbră dragă
Şi nicăieri nu poţi mai bine de lumea-ntreagă să te pierzi
Decât pe-ngustele potece sub bolţile cu frunze verzi.

Frumos e muntele ce-nalţă spre ceruri fruntea lui semeaţă,
Frumos e câmpul ce se-ntinde ca şi o mare de verdeaţă,
Frumoasă, marea liniştită sau cu talazul răzvrătit,
Însă nimica cu pădurea nu poate fi asemuit.

Ea n-are-n sânul ei castele, dar soarele când o izbeşte
O populează cu fantasme, şi cântu-o face de vorbeşte,
Ş-aci zăreşti palate-nalte, ş-aci, când ele se desfac,
Ridică vocea orice frunză şi-n om se schimbă-orice copac. [...]

Şi cufundat prin al meu suflet în armonie şi verdeaţă,
Răpit din visele frumoase ce-n al meu cuget s-ar ivi,
Să simt şi lumea să-nţeleagă că de-are traiul vreo dulceaţă,
E de-a uita că-l porţi pe umeri ş-ameninţă a te strivi.

(Alexandru Macedonski, ***Pădurea***)

Dicţionar
talaz, s.n., val mare stârnit de furtuni pe mare.

Scrie o compunere de 1-2 pagini în care să argumentezi că *Pădurea* de Alexandru Macedonski este un pastel.

Vei obţine punctajul maxim, dacă vei avea în vedere următoarele repere:

– **(8p)** definiţia pastelului;
– **(10p)** exemplificarea a două trăsături, pe text;
– **(10p)** explicarea rolului descrierii în structurarea unui tablou (modul de organizare a unui tablou);
– **(10p)** identificarea a patru figuri de stil diferite şi desprinderea rolului lor expresiv, în text;
– **(8p)** prezentarea atmosferei generale a tabloului/ a sentimentelor eului liric;
– **(8p)** respectarea structurii argumentative;
– **(10p)** exprimarea logică;
– **(10p)** folosirea unui vocabular adecvat, corect;
– **(6p)** ortografia;
– **(6p)** punctuaţia;
– **(4p)** aspectul, aşezarea în pagină.

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

OPERE LIRICE (VI) Test sumativ (1)

Citeşte cu atenţie următorul text:

Fireşte, trebuie să fie:
O armonie, un mister,
Ce-atrage sufletul spre cer.

În trista mea copilărie, –
Cu paginile ei de plângeri, –
Credeam că ceru-i plin de îngeri...

Credinţa mea e astăzi dusă,
Cu ea şi-al visurilor stol, –
Şi astăzi cerul meu e gol!

Dar, ca o taină-n veci nespusă,
Rămas-a vecinicul mister
Ce-atrage sufletu-mi spre cer!

(Traian Demetrescu, ***Cerul***)

1. **(5p)** Identifică două dintre mărcile eului liric.
2. **(5p)** Numeşte modul de expunere predominant.
3. **(5p)** Selectează, din text, o inversiune.
4. **(10p)** Explică, în 3-4 rânduri, rolul liniilor de pauză.
5. **(10 p)** Explică, în 3-4 rânduri, semnificaţia versurilor *În trista mea copilărie, – /Cu paginile ei de plângeri, –.*
6. **(10p)** Explică, în 3-4 rânduri, titlul poeziei.
7. **(30 p)** Scrie un text de 15-20 de rânduri în care să prezinţi sentimentele exprimate prin intermediul figurilor de stil şi al imaginilor artistice.

Notă: Pentru redactare, vei primi 15 p.

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

OPERE LIRICE (VII) Test sumativ (2)

Citeşte cu atenţie următorul text:

Câmpiile ţin astăzi sărbătoare!
Prin holde coapte, fetele grăbite
Înoată pân' la brâu, împodobite
Cu roşu mac şi vinete cicoare...

Huieşte secera fulgerătoare...
Bat mii de raze-n feţe dogorite.
Uşor se-nclină spicele-aurite,
Cad snopii-n şir... Cântaţi, secerătoare!

Se clatină, lung ţipă subt povară
Căruţele pe drumul alb de ţară;
Pocnind din bice, hăulesc flăcăii.

Apusul joacă într-un potop de pară:
Se duce craiul zilelor de vară
Spre alte lumi, departe-n fundul văii...

(St.O. Iosif, ***Secerişul***)

Scrie o compunere de 1-2 pagini în care să argumentezi că textul de mai sus aparţine genului liric.

Vei obţine punctajul maxim dacă:

– **(10p)** vei enumera trăsăturile unei opere lirice, prezente în poezia lui St.O. Iosif;
– **(20p)** vei ilustra pe text trăsăturile identificate;
– **(10p)** vei preciza tema şi compoziţia textului;
– **(10p)** vei identifica mărcile gramaticale ale eului liric;
– **(20p)** vei explica patru figuri de stil/ imagini artistice prin care se exprimă sentimentele eului liric;
– **(10p)** vei realiza o compunere coerentă, bine structurată;
– **(10p)** vei respecta normele ortografice, de punctuaţie şi de aşezare în pagină.

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

1. În grupe de câte 3-4 elevi/ eleve, recitiţi fişele pentru portofoliu lucrate de voi la lecţiile anterioare.
2. Selectaţi două figuri de stil/ poezii/ comentarii de poezii a căror realizare v-a plăcut şi două a căror realizare v-a displăcut.
3. Discutaţi în grup motivele alegerii voastre.
4. Acordaţi-vă câte o notă pentru produsele din portofoliu, realizate până în acest moment.
5. Acordaţi note, atât vouă înşivă, cât şi colegilor.
6. Comparaţi notele voastre cu notele date de profesor.
7. Comparaţi individual ceea ce aţi realizat în clasele anterioare cu ceea ce aţi realizat în clasa a VIII-a, scriind pe o fişă dacă, din punctul vostru de vedere, sunteţi în progres sau în regres.
8. În funcţie de notele obţinute şi de concluziile la care aţi ajuns în urma comparării produselor realizate, bifaţi sfaturile care vi s-ar potrivi:
   - ☐ Citeşte mai multe poezii/ descrieri!
   - ☐ Implică-te mai mult în activităţile care presupun creativitate!
   - ☐ Lucrează mai îngrijit!
   - ☐ Nu-ţi fie teamă să creezi imagini artistice/ figuri de stil neaşteptate, originale!
   - ☐ Fii mai cooperant!
   - ☐ Bazează-te în activităţile tale şi pe experienţele personale!
   - ☐ Nu uita că fişele de teorie literară din portofoliu sunt foarte importante!
   - ☐ În realizarea comentariului literar al unei poezii, respectă paşii învăţaţi!
   - ☐ Fii mai ambiţios/ ambiţioasă!
   - ☐ Învaţă logic!
9. Alege definiţia metaforică potrivită ţie:
   - ☐ *Eu sunt o pasăre.*
   - ☐ *Eu sunt o flacără.*
   - ☐ *Eu sunt o frunză jucăuşă.*
   - ☐ *Eu sunt un ghem de întrebări.*
10. Realizează un desen sugestiv pentru definiţia metaforică aleasă.

OPERA EPICĂ (I)

Spațiul și timpul. Acțiunea. Momentele subiectului. Personajele. Caracteristicile operei epice

Citește cu atenție următorul text:

Pe Valea-Seacă este un sat pe care oamenii îl numesc Sărăceni...

Valea-Seacă!

„Vale", pentru că este un loc închis între munți; „seacă", pentru că pârâul ce și-a făcut cale pe mijlocul văii este sec aproape întregul an.

Iată cum stă valea.

În dreapta este un deal numit Râpoasa. În stânga sunt trei dealuri numite: Fața, Gropnița și Aluniș.

Pe Râpoasa cresc stânci; pe Fața sunt holde; pe Gropnița este satul, iară pe Aluniș sunt mormintele satului între aluni și mesteacăni.

Așa-n dreapta și așa-n stânga; dar lucrul de căpetenie este tocmai în fund. Aici sunt munții; de aici vine ce vine.

Dincolo, peste Râpoasa, este Valea-Răpiții, o vale mai adâncă decât Valea-Seacă și numită așa pentru că prin ea curge Răpița. Răpița este supărăcioasă, mai ales în timp de primăvară, iar pârâul de pe Valea-Seacă este un crac al Răpiții. Primăvara, când se topește neaua pe munți, Răpița se supără, varsă o parte din mânia ei în cracul de pe Valea-Seacă, și asta încetează de a mai fi „seacă". În câteva ceasuri Sărăcenii sunt numai prea bogați de apă. Așa o pat în fiecare an. Când sămănăturile din vale par mai frumoase, Valea-Seacă minte cu numele și spală tot ce-i pică în cale.

Ar fi încă bine dacă această năpădire ar ține numai scurtă vreme. Apa rămâne însă în vale, formând multe locuri de adăpost pentru neamul broscăresc.

Iară în locul grânelor, pe lângă bălți, cresc răchitele și se îmbuibă sălcișul.

Este oare minune dacă în urma acestora sărăcenenii s-au făcut cu vremea cei mai leneși oameni?! Este nebun acela care seamănă unde nu poate secera ori unde nu știe dacă va putea ori nu să secere. Pe Fața locul este nisipos, grâul crește cât palma și păpușoiul cât cotul; pe Râpoasa nici murele nu se fac, iar în vale apa mănâncă rodul. Unde nu e nădejde de dobândă lipsește și îndemnul de lucru. Cine lucrează vrea să câștige, iară sărăcenenii și-au scos gândul de câștig; pentru aceea nici nu se aflau îndemnați să lucreze. Cât puteau, petreceau vremea întinși la răcoare; nu puteau, își mâncau zilele lucrând prin satele învecinate. Când venea apoi iarna... vai și amar!

Iar cine e deprins cu răul, la mai bine nici nu gândește; sărăcenenilor le părea că, decât așa, mai bine nici nu poate fi. Peștele-n apă, pasărea-n cer, cârtița în pământ și sărăcenenii în sărăcie!

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

Cerințe:

I *(Spațiul și timpul)*

1. Transcrie toponimele din fragmentele subliniate.

....

....

2. Explică, folosind informațiile din text, de ce locul se numește *Valea-Seacă*.

....

....

3. Transcrie, din textul dat, sintagma care anunţă începutul descrierii locului în care este plasată Valea-Seacă.
....

4. Completează spaţiile punctate cu informaţiile corespunzătoare din text, în aşa fel încât să recompui „harta” locului descris:
În dreapta este un deal numit .... În stânga sunt trei dealuri numite: ...., ..., ...
Pe .... cresc stânci; pe .... sunt holde; pe Gropniţa este ...., *iară pe* .... *sunt mormintele satului între aluni şi mestecăni.*

5. Subliniază în enunţurile de mai jos cuvintele/ structurile care indică timpul:
...pârâul ce şi-a făcut cale pe mijlocul văii este sec aproape întregul an.
...Răpiţa este supărăcioasă, mai ales în timp de primăvară...
...Ar fi încă bine dacă această năpădire ar ţine numai scurtă vreme...
...Cât puteau, petreceau vremea întinşi la răcoare; nu puteau, îşi mâncau zilele lucrând prin satele învecinate. Când venea apoi iarna... vai şi amar!

6. Reciteşte fragmentele subliniate din textul dat.
Notează felul în care se realizează descrierea, urmărind:
• traiectoria privirii: de sus în jos, de la ansamblu spre detaliu, din dreapta spre stânga etc.;
• modul/ modurile de expunere existente în text;
• impresia generală produsă de imaginile prezentate.
....
....
....
....
....
....
....

II Mai exersează

Scrie localităţile cu care se învecinează judeţul tău, folosind ca repere punctele cardinale:
Judeţul meu, ..., se învecinează la nord cu ...., la sud cu ...., la vest cu .... şi la est cu judeţul ....

III Concurs

1. Formaţi trei grupe. Folosind o hartă a judeţului vostru, imaginaţi un traseu turistic. Alegeţi pentru fiecare grupă un ghid care va prezenta în 5 minute traseul ales. Câştigă grupa care a avut cea mai bună prezentare.
Veţi aprecia: precizia şi tipul informaţiilor (istorice, geografice, economice, culturale etc.), originalitatea expunerii, tonul, mimica.

2. Scrie o pagină de jurnal de călătorie în care să descrii, din perspectiva unui turist, spațiul prezentat în fragmentul dat. Vei avea în vedere:
- aspectele generale ale peisajului descris;
- detaliile semnificative;
- atmosfera locului descris;
- impresia generală produsă de spațiului descris.

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

IV *(Acțiune. Momentele subiectului)*

Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri corectă, sau litera G, dacă o consideri greșită; scrie, în spațiul rezervat, afirmația corectă:

1. **A G** În fragmentul dat, se descrie un spațiu rural.

....

2. **A G** Fraza *Pe Râpoasa cresc stânci; pe Fața sunt holde; pe Gropnița este satul, iară pe Aluniș sunt mormintele satului între aluni și mestecăni* redă detalii ale spațiului descris.

....

3. **A G** Textul dat constituie expozițiunea nuvelei *Popa Tanda* de Ioan Slavici.

....

4. **A G** Fragmentul dat conține repere de timp și spațiu.

....

5. **A G** Atmosfera prezentată este fantastică.

....

V *(Personaje)*

1. Scrie numele locuitorilor din Valea-Seacă.

....

2. Grupează personajele în tabelul de mai jos:

principale	secundare	episodice	figurante

3. Numeşte modul de caracterizare a personajului colectiv, locuitorii din Valea-Seacă, prezent în textul dat. Alege şi argumentează una dintre următoarele variante:
• mod de caracterizare directă
• mod de caracterizare indirectă

....

....

....

....

4. Precizează o trăsătură dominantă a sărăcenenilor, prezentă în expoziţiunea nuvelei şi motivează-ţi opţiunea în 4-5 rânduri, folosind şi extrase din text.

....

....

....

....

....

5. Explică, oral, semnificaţia enunţului: *Peştele-n apă, pasărea-n cer, cârtiţa în pământ şi sărăcenenii în sărăcie!*

VI Mai exersează

1. Scrie un enunţ în care să evidenţiezi trăsătura morală dominantă a locuitorilor din Valea Seacă. Selectează adjectivul potrivit din următoarea serie: *modestia, lenea, hărnicia, curajul.*

....

....

2. Descrie felul de a fi al sărăcenenilor, notând două trăsături morale şi două deprinderi ale acestora, precum şi soluţia aleasă de ei pentru a trăi, pornind de la enunţul: *Este oare minune dacă în urma acestora sărăcenenii s-au făcut cu vremea cei mai leneşi oameni?! Este nebun acela care seamănă unde nu poate secera ori unde nu ştie dacă va putea ori nu să secere.*

....

....

....

....

....

3. Scrie numele locuitorilor din *Brăila*, *Cluj*, *Paris*, *Madrid*.

....

4. Identifică seria care conține numele corecte de locuitori, corespunzătoare numelor proprii geografice:
   a. Croația – croat; India – indian; Lugoj – lugojan; Kosovo – kosovar; Marea Britanie – britanic; Timiș – timișorean;
   b. Cuba – cubanez; Etiopia – etiopian; Horezu – hurezean; Huși – hușan; Israel – evreu; Sighișoara – sighișorean;
   c. Cipru – cipriot; Costa Rica – costarican; Peru – peruan; Roman – romașcan; Sinaia – sinăian; Sofia – sofiot;
   d. Giurgiu – giurgean; Iași – ieșean; Italia – italian; Polonia – polon; Tunisia – tunisian; Vatra Dornei – dornean.
5. Identifică seria care conține numele corecte de locuitori, corespunzătoare numelor proprii geografice:
   a. Baia Mare – băimărean; Giurgiu – giurgiuvean; Iași – ieșean; Râmnicu-Vâlcea – râmnicean; Sibiu – sibian;
   b. Blaj – blăjean; Bihor – bihorean; Miercurea-Ciuc – miercurean; Suceava – sucevean; Vatra Dornei – dornean;
   c. Brașov – brașovean; Oradea – orădean; Orșova – orșovean; Sălaj – sălăjean; Iași – ieșean;
   d. Bistrița-Năsăud – bistrițean; Blaj – blăjean; Sebeș – sebeșean; Vaslui – vasluian; Zimnicea – zimnicean.

VII *(Modurile de expunere)*

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect:
1. În fragmentul dat modul de expunere este:
   a. narațiunea;
   b. descrierea;
   c. dialogul.
2. Într-o operă epică, de obicei, cadrul acțiunii este prezentat prin intermediul:
   a. narațiunii;
   b. descrierii;
   c. dialogului.
3. Părțile de vorbire frecvent întâlnite într-o descriere sunt:
   a. verbele și pronumele;
   b. adjectivele și substantivele;
   c. adverbele și verbele.

VIII *(Caracteristicile operei epice)*

1. Selectează dintre caracteristicile textului epic pe cea potrivită pentru fragmentul dat:
   • Modul de expunere care predomină în textul epic este narațiunea.
   • Textul epic prezintă o serie de întâmplări din viața unui personaj.

• Într-un text epic se precizează reperele de timp şi spaţiu.
• Accentul cade pe caracterizarea personajului, nu pe acţiune.
Ilustrează caracteristica selectată, în 5-6 rânduri.

....
....
....
....
....
....

2. Citeşte cu atenţie următoarele enunţuri:
   • În anumite texte epice, întâmplările sunt relatate alert şi obiectiv;
   • Naratorul intervine relativ puţin;
   • Descrierile sunt minime;
   • Se acordă o importanţă mai mare caracterizării complexe a personajelor decât acţiunii propriu-zise.

   Alege-ţi două dintre enunţurile de mai sus şi, într-un text de 7-9 rânduri, exemplificaţi-le cu ajutorul textului-suport.

....
....
....
....
....
....
....
....
....

Pentru portofoliul tău

1. Desenează, folosind informaţiile din textul dat, o hartă a spaţiului descris. Imaginează un blazon pentru localitatea în care trăiesc sărăcenenii.
2. Elaborează un pliant de prezentare turistică a judeţului tău, numind principalele obiective care ar trebui vizitate. Adaugă câte o informaţie utilă pentru fiecare dintre acestea.
3. Scrie două proverbe despre *lene* şi două despre *muncă*, ştiute de tine.
   De exemplu:
   • *Lenea e cucoană mare care n-are de mâncare.*
   • *Munca e brăţară de aur.*

Test I: **IV**-5p; **V. 3**-2p, **4**-2p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 20 minute
Test II: **I. 1, 3, 4, 5**-câte 1p; **V. 1, 2**-câte 1p; **VI. 1, 3, 5**- câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 20 minute

OPERA EPICĂ (II)

I Mai exersează

Citeşte cu atenţie următorul text:

Sfânta Scriptură ne învaţă că întocmai precum plugarul trăieşte din rodul muncii sale, şi păstorul sufletesc, care slujeşte altarul din slujba sa, de pe altar, să trăiască. Şi părintele Trandafir şi într-asta era credincios către sfânta învăţătură; el totdeauna a lucrat numai pentru povăţuirea sufletească a poporenilor săi, aşteptând ca aceştia, drept răsplată, să se îngrijească de traiul lui zilnic. Nu însă totdeauna lumea este întocmită după cum este scris şi după este poruncă; aşa era numai popa, iară nu şi poporenii. Din slujba sa părintele trăgea foarte puţin folos, atât cât nu era destul, adecă: patru bucăţi de pământ la ţarină, birul de la poporeni şi folosul de la cei născuţi şi cei morţi. Toate la un loc – nimic, fiindcă pe pământ nu răsare aproape nimic, birul nu este decât de nume, cei născuţi se botează de milă şi celor morţi li se face pomană de către popa.

În apropierea bisericii se află o casă pustie, numai după nume, casă. Stăpânul casei ar fi ţinut vitele într-însa, dar n-avea vite. Lângă casă era un loc de grădină, grădina însă nu era. Părintele Trandafir cumpărase casa cu loc cu tot şi locuia în ea. De când casa era a popii, prea multe îndreptări nu i se făcuseră, şi cum era tot un hârb, pereţii ciur şi acoperişul mreajă. Părintele numai de ale altor case purta grijă.

Masa popii nu era mai bună decât casa. Vorba cu lumea gheboşilor: omul se îndreaptă după oameni, chiar şi când ar voi să-ndrepteze oamenii după sine; popa trăia în felul satului. Noroc avea numai cu zestrea preotesei; dar de unde numai se ia, multă vreme nu se ia; şi asta se apropia de postul cel mare.

„Nu merge! grăi părintele Trandafir. Aşa nu merge!". Începu a se face şi el om ca lumea, a se îngriji mai-nainte de toate de binele casei sale.

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

Completează spaţiile punctate:

1. Identifică personajul prezentat în fragmentul dat.

....

2. Transcrie enunţul care arată că personajul trăieşte un conflict interior.

....

3. Transcrie, din textul dat, enunţul care conţine crezul părintelui Trandafir.

....

4. Explică, în 3-4 rânduri, enunţul subliniat.

....

....

....

....

5. Descrie existenţa părintelui Trandafir, referindu-te la:
- aspectul casei, al grădinii;
- starea materială;
- sursele de trai.

....

....

....
....
....

6. Scrie un enunţ prin care să-ţi exprimi crezul tău de elev. Citeşte-l clasei! Elaboraţi un crez al clasei voastre, valorificându-le pe cele audiate. Notaţi-l apoi pe un poster! Adăugaţi şi un desen reprezentativ!

....
....

7. Explică, într-un text de 3-4 rânduri, unul dintre preceptele din Sfânta Scriptură.

....
....
....

8. Scrie, din text, trei enunţuri care au valoare moralizatoare.
De exemplu:
...omul se îndreaptă după oameni, chiar şi când ar voi să-ndrepteze oamenii după sine...

....
....
....

9. Notează cu un asterisc în dreptul fiecărei opere literare, specia căreia îi aparţine:

Nr. crt.	Opera literară	Schiţă	Nuvelă	Roman
1.	***Amintiri din copilărie*** de Ion Creangă			
2.	***Bùbico...*** de I.L. Caragiale			
3.	***Cireşarii*** de Constantin Chiriţă			
4.	***Două loturi*** de I.L. Caragiale			
5.	***Moara cu noroc*** de Ioan Slavici			
6.	***Hagi-Tudose*** de Barbu Delavrancea			
7.	***Popa Tanda*** de Ioan Slavici			
8.	***Baltagul*** de Mihail Sadoveanu			

10. Elaborează două fişe cu citate, pe baza lecturilor tale suplimentare sau a manualelor şcolare, care să conţină prezentarea unor personalităţi din viaţa literară sau religioasă.
11. Elaborează un portofoliu cu titlul *Românul*, în care să prezinţi elemente care compun profilul poporului nostru (tradiţii, obiceiuri, cultura, literatura). Foloseşte fişe cu citate, imagini, informaţii de pe Internet etc.

Test I: **I. 1**-1p, **2**-1p, **3**-1p, **4**-2p, **5**-3p, **9**-1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 25 minute
Test II: **I. 1**-1p, **2**-1p, **3**-1p, **4**-2p, **7**-1p, **8**-3p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 25 minute

Competențe specifice:
3.2. să sesizeze valoarea expresivă a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate;
4.1. să elaboreze texte aparținând diverselor stiluri funcționale, adaptând redactarea la situația de comunicare și la partener;
4.2. să utilizeze în redactarea unui text propriu cunoștințele de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice și de punctuație;
4.3. să identifice efectele expresive ale construcției lingvistice utilizate în diferite texte.

Citește cu atenție următorul text:

Toate s-au schimbat; numai părintele Trandafir a rămas precum a fost: verde, vesel și harnic. Dacă părul cărunt și barba căruntă nu ar vesti vremea lui, am crede că copilașii cu care se joacă înspre seară la laița cea de dinaintea casei sunt copilașii lui. Unul îi fură pălăria din cap și fuge cu ea năstrușnic. Măriuca deschide ferestra și strigă: „Trandafirică al mamei, nu lăsa pe moș-tătuca cu capul gol". Apoi fuge de la ferastră, pentru ca să prindă pe Ileana, care a furat ceapța bunichii, s-au împodobit cu ea și vine să se fălească la moș-tătuca. Moș-tătuca râde din toată inima; îi place gluma. Tocmai vine de la vecernie și părintele Coste, și prinde atât pe Ileana, cât și pe Măriuca, le sărută și apoi se pune pe laiță lângă socrul său. Marcu, vecinul, vechiul prieten, socrul Măriucăi, om de casă, vede alaiul și vine și el să steie de vorbă. „Bătrânule! na-ți căciula, nu sta cu capul gol!" grăiește bunica, întânzând căciula pe fereastră.

Un om din sat trece, le poftește „bună odihnă" și-și zice: „Ține-l, Doamne, la mulți ani, că este omul lui Dumnezeu!"

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

Cerințe:

1. **(5p)** Transcrie, din fragmentul dat, numele membrilor familiei părintelui Trandafir, precizând și gradul de rudenie.
....
....
2. **(5p)** Transcrie o formulă de salut.
....
3. **(20p – 5p pentru fiecare cerință din tabel)** Completează tabelul de mai jos conform cerințelor:

Personajul literar	Trăsături fizice	Modalități de caracterizare (directă, indirectă)	Trăsături morale	Modalități de caracterizare (directă, indirectă)
Părintele Trandafir	1.		1.	
	2.		2.	

4. **(10p)** Rezumă, în 3-4 rânduri, fragmentul dat.

....
....
....
....

5. **(20p)** Identifică, în fragmentul dat, două argumente prin care să demonstrezi că acesta aparține unei opere epice.

....
....
....
....

6. **(30p)** Explică, în 8-9 rânduri, semnificația enunțului subliniat.

....
....
....
....
....
....
....
....
....

Timp de lucru: 25 de minute. Se acordă 10p din oficiu.

Limbă română

Sumar

LEXICUL (I) — Vocabularul fundamental. Masa vocabularului

Citeşte cu atenţie textul următor:

Chiar atunci aud paşi pe culoar, o cheie se răsuceşte în broasca yalei şi intră ea. [...] *Mă uit mai bine ca să v-o pot descrie. Pare să aibă vreo 35 de ani. Nu are o faţă frumoasă, ci mai curând ciudată. Acum e rumenă din cauza frigului de afară, dar altădată e palidă ca moartea. Iar uneori e roză în obraji ca fetele de ipsos din vitrine, căci foloseşte un fond de ten neobişnuit, roz-bombon, care contrastează cu trăsăturile mai curând severe ale feţei ei.*

(Mircea Cărtărescu, *REM*)

I **Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greşită.**

1. A G Vocabularul sau lexicul limbii române este format din totalitatea cuvintelor care există sau au existat cândva în limbă.
2. A G Vocabularul sau lexicul limbii române este format din totalitatea cuvintelor care există în acest moment în limbă.
3. A G Cuvintele vechi, ieşite din uz, aparţin fondului principal lexical.
4. A G Cuvintele care denumesc părţile corpului omenesc fac parte din fondul principal lexical.
5. A G Termenii ştiinţifici fac parte din masa vocabularului.

II **Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:**

1. În fondul principal lexical intră:
a. cuvintele cunoscute de toţi vorbitorii;
b. cuvintele folosite numai în anumite regiuni ale ţării;
c. cuvintele recent intrate în limbă.

2. Fac parte din masa vocabularului toate cuvintele din seria:
a. *aduce, altădată, faţă*;
b. *obraji, vitrine, căci*;
c. *roz-bombon, contrastează, severe.*

3. Fac parte din fondul principal lexical cuvintele din seria:
a. *aud, ea, frig*;
b. *culoar, paşi, yală*;
c. *palidă, vitrine, ipsos.*

Pentru portofoliul tău

Alege un personaj dintr-o operă literară citită recent şi alcătuieşte-i portretul într-o compunere de 8-10 rânduri. Subliniază, folosind culori diferite, zece cuvinte din fondul principal lexical şi zece cuvinte din masa vocabularului.

Test I: **I. 1, 2, 4**-câte 2p, **5**-1p; **II. 3**-2p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 07 minute
Test II: **I. 3**-2p, **5**-1p; **II. 1, 2, 3**-câte 2p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 07 minute

LEXICUL (II) Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului. Actualizare (1)

Limbă română

Citeşte cu atenţie următorul text:

Să-i dea mama băieţelului zăhărel?... Bùbico! Bùbi!!

Băieţelul scoate capul cu panglicuţe... Mamiţa-l degajează din ţoalele în care dospeşte-nfăşurat şi-l scoate afară. Bùbico se uită la mine şi mârâie-n surdină. Eu, apucat de groază la ideea că nenorocitul ar încerca să mă provoace, zic cocoanei:

— Madam! pentru Dumnezeu, ţineţi-l să nu se dea la mine! eu sunt nevricos, şi nu ştiu ce-aş fi în stare... de frică...

Dar cocoana, luând în braţe pe favorit şi mângâindu-l cu toată duioşia:

— Vai de mine! cum crezi d-ta?... Noi suntem băieţi cuminţi şi binecrescuţi... [...]

(I.L. Cargiale, ***Bùbico***)

I Scrie, în spaţiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerinţă:

1. Transcrie două cuvinte formate prin derivare.
   ....
2. Transcrie două derivate cu sufix diminutival.
   ....
3. Explică într-un enunţ rolul diminutivelor în text.
   ....
4. Indică modul de formare a cuvântului *zăhărel*.
   ....
5. Numeşte mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvântul *binecrescuţi*.
   ....
6. Precizează valoarea morfologică a cuvântului *toată* (*...mângâindu-l cu toată duioşia*)
   ....
7. Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *toată* să aibă altă valoare morfologică.
   ....
8. Scrie cuvântul de bază de la care s-a format adjectivul *panglicuţe*.
   ....
9. Scrie un diminutiv şi un augmentativ formate de la cuvântul de bază *băiat*.
   ....

II Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:

1. Indică seria care conţine numai derivate ale cuvântului *ochi*:
   a. ochitor, ochii, ochiul-boului;
   b. ochire, ochiului, ochit;
   c. ochişor, ochitor, neochit.
2. Cuvântul subliniat din enunţul *Noi suntem băieţi cuminţi <u>şi</u> binecrescuţi...*
   a. adverb de mod;
   b. conjuncţie coordonatoare;
   c. pronume reflexiv.

3. Cuvântul subliniat din propoziţia <u>Noi</u> *suntem băieţi cuminţi şi binecrescuţi...* este:
   a. adjectiv;
   b. adverb;
   c. pronume personal.
4. Substantivul *ochi* intră în alcătuirea unui cuvânt compus în propoziţia:
   a. Ochiul-boului este o plantă interesantă;
   b. Creştea văzând cu ochii;
   c. Ai ochi albaştri.
5. Cuvântul *bine* are valoare substantivală în enunţul:
   a. Binele învinge întotdeauna răul;
   b. Tu înveţi bine;
   c. Este bine să citim mult.

III Mai exersează

Scrie, în spaţiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde sensului fiecărui element savant de compunere (sufixoid sau prefixoid):

1. fil	...	**A.** *foarte mare*
2. fob	...	**B.** *zece*
3. gramă	...	**C.** *iubitor*
4. cid	...	**D.** *doi*
5. log	...	**E.** *specialist în...*
6. for	...	**F.** *care urăşte*
7. deca	...	**G.** *care poartă, purtător*
8. bi	...	**H.** *schemă*
9. foto	...	**I.** *ucigător*
10. pseudo	...	**J.** *fals*
	...	**K.** *lumină*

Pentru portofoliul tău

1. Transcrie din cartea pe care o citeşti acum un text de 15-20 de rânduri. Subliniază, în textul ales, cuvintele formate prin mijloace interne de îmbogăţire a vocabularului.
2. Scrie în coloane diferite cuvintele obţinute prin:
   a. derivare;
   b. compunere;
   c. conversiune.

Test I: **I. 1, 2, 4, 5, 8, 9**-câte 1p; **II. 1, 2, 3**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 05 minute
Test II: **I. 3, 6, 7**-câte 1p; **III. 1, 2, 3, 4, 5, 6**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 07 minute

LEXICUL (III) — Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului. Actualizare (2)

Citeşte cu atenţie următorul text:

De la o vreme încoace însă, nu ştiu ce avea, că era tot galeş, trist şi dus pe gânduri. Iar când fuse într-o zi, tocmai când copilul împlinea cincisprezece ani şi împăratul se afla la masă cu toţi boierii şi slujbaşii împărăţiei şi se chefuiau, se sculă Făt-Frumos şi zise:

— Tată, a venit vremea să-mi dai ceea ce mi-ai făgăduit la naştere. Auzind aceasta, împăratul s-a întristat foarte şi i-a zis:

— Dar bine, fiule, de unde pot eu să-ţi dau un astfel de lucru nemaiauzit? Şi dacă ţi-am făgăduit atunci, a fost numai ca să te împac.

— Dacă tu, tată, nu poţi să-mi dai, apoi sunt nevoit să cutreier toată lumea până ce voi găsi făgăduinţa pentru care m-am născut.

Atunci toţi boierii şi împăratul deteră în genunchi, cu rugăciune să nu părăsească împărăţia; fiindcă.... [...]

(Petre Ispirescu, ***Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte***)

I **Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri corectă, sau litera G, dacă o consideri greşită; scrie, în spaţiul rezervat, afirmaţia corectă:**

1. **A G** Cuvântul *nemaiauzit* s-a format prin compunere.

   ....

2. **A G** În enunţul *De la o vreme încoace însă, nu ştiu ce avea, că era tot galeş, trist şi dus pe gânduri* există trei cuvinte derivate.

   ....

3. **A G** Termenul *rugăciune* s-a format prin derivare de la cuvântul de bază *a ruga*.

   ....

4. **A G** Cuvântul *slujbaşii* este derivat cu sufix diminutival.

   ....

5. **A G** Numeralul cardinal *cincisprezece* s-a format prin conversiune.

   ....

6. **A G** Substantivul *împărăţiei*, format prin derivare cu sufix, aparţine aceleiaşi familii lexicale din care fac parte şi termenii: *împărat*, *împărătesc*, *împărăteşte*.

   ....

7. **A G** În seria de cuvinte *copilaş*, *copilăros*, *copilărie*, *copilandru*, *copiliţă*, *(a) copilări* există două diminutive şi un augmentativ.

   ....

8. **A G** În enunţul *împăratul se afla la masă cu toţi boierii şi slujbaşii împărăţiei şi se chefuiau, se sculă Făt-Frumos şi zise* există două cuvinte derivate şi două cuvinte formate prin schimbarea valorii gramaticale.

   ....

9. **A G** Cuvintele *Făt-Frumos*, *astfel*, *cincisprezece*, *boierii* sunt formate prin compunere.

   ....

10. **A G** Cuvântul *chefuiau* s-a format prin derivare de la cuvântul de bază *chef*.

   ....

II **Scrie, în spaţiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerinţă:**

1. Precizează valoarea morfologică pe care o are în text cuvântul *toţi* (*împăratul se afla la masă cu toţi boierii şi slujbaşii împărăţiei*).
....
2. Alcătuieşte o propoziţie în care cuvântul *toţi* să aibă o altă valoare morfologică.
....
3. Rescrie enunţul *nu ştiu ce avea*, astfel încât pronumele relativ *ce* să aibă altă valoare morfologică.
....
4. Precizează valoarea morfologică pe care o are în text cuvântul *care* (*pe care le-ai cutreierat odată*).
....
5. Înlocuieşte prefixul cuvântului *încâlcită*, astfel încât să obţii un antonim al acestuia.
....
6. Scrie câte un adjectiv format prin derivare cu următoarele sufixe:
   -atic: .... *-esc*: ....
   -iu: .... *-os*: ....
7. Scrie câte două substantive formate cu sufixele:
   -ar ....
   -eţe ....
   -ist ....
   -ime ....
8. Scrie câte două adverbe formate cu sufixele:
   -eşte ....
   -îş/ iş ....
9. Scrie câte două cuvinte compuse prin:
   a. alăturare fără cratimă: ....
   b. alăturare cu cratimă: ....
   c. contopirea termenilor: ....
   d. abreviere: ....
10. Alcătuieşte câte o propoziţie în care cuvântul *inteligent* să aibă următoarele valori morfologice:
   a. adjectiv: ....
   b. adverb: ....
   c. substantiv: ....

Test I: **I. 1, 3, 5, 6, 7, 9**-câte 1p; **II. 2, 4, 8**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 15 minute
Test II: **I. 2, 4, 8**-câte 1p; **II. 1, 3, 5, 6, 7, 10**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 15 minute

LEXICUL (IV) Sensul cuvintelor în context. Cuvinte polisemantice. Omonimele. Actualizare

Citeşte cu atenţie următoarele texte:

Doină, doină, cântic dulce!
Când te-aud nu m-aş mai duce!
Doină, doină, viers cu foc!
Când răsuni eu stau în loc.

Bate vânt de primăvară,
Eu cânt doina pe afară,
De mă-ngân cu florile
Şi privighetorile.

Vine iarna viscoloasă,
Eu cânt doina-nchis în casă.
De-mi mai mângâi zilele,
Zilele şi nopţile.

(Vasile Alecsandri, ***Doina***)

I Scrie, în spaţiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerinţă:

1. Transcrie patru cuvinte folosite cu sens propriu de bază.
....

2. Transcrie două cuvinte folosite cu sens figurat.
....

3. Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *dulce* să fie folosit cu sens propriu de bază.
....

4. Alcătuieşte un enunţ în care cuvintele *loc* şi *foc* să intre în alcătuirea unei expresii.
....

II Redactează răspunsuri pentru fiecare dintre următoarele cerinţe:

1. Demonstrează polisemia cuvintelor, folosindu-le cu sensurile indicate în paranteză:
a bate:
a. .... (a lovi)
b. .... (a ciocăni)
c. .... (a scutura)
d. .... (a învinge)
limbă:
a. .... (parte anatomică)
b. .... (ac indicator)
c. .... (peninsulă)
d. .... (grai)

2. Alcătuieşte câte o propoziţie în care cuvintele *a răsări* şi *stea* să fie folosite:
a. cu sens propriu ....
....

b. cu sens figurat ....
....

3. Alcătuieşte câte un enunţ cu fiecare dintre sensurile următoarelor omonime:

a achita

a. *a declara juridic nevinovăţia*

....

b. *a îndeplini o obligaţie morală sau materială*

....

arie

a. *loc special amenajat unde se treieră cerealele*

....

b. *măsura unei suprafeţe (matematică)*

....

c. *compoziţie muzicală*

....

cataractă

a. *cădere naturală de apă produsă pe o succesiune de terenuri abrupte, mici*

....

b. *boală de ochi provocată de opacifierea cristalinului*

....

4. Alcătuieşte câte un enunţ cu următoarele omografe:

a. *háină* ....

haínă ....

b. *fólie* ....

folíe ....

c. *óchii* ....

ochíi ....

5. Formulează o observaţie asupra diferenţei dintre cuvintele polisemantice şi omonime:

....

....

III CONCURS

Lucraţi în 4 grupe: 5 minute.

Fiecare grupă alcătuieşte câte un text hazliu de 5-10 rânduri în care să integreze sensurile cuvântului polisemantic *limbă*.

Test I: **I. 1**-1p, **2**-1p; **II. 3**-7p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 05 minute

Test II: **I. 3**-1p; **II. 4**-6p, **5**-2p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 05 minute

LEXICUL (V) Sinonimele. Antonimele. Paronimele. Actualizare

I **Scrie, în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde sinonimului neologic:**

1. a bănui	...	A. *a domicilia*
2. a coti	...	B. *etern*
3. dușman	...	C. *opinie*
4. a hotărî	...	D. *fantezie*
5. imaginație	...	E. *avariție*
6. a locui	...	F. *a vira*
7. milă	...	G. *a decide*
8. părere	...	H. *stupefacție*
9. răscruce	...	I. *inamic*
10. tratative	...	J. *a suspecta*
11. uimire	...	K. *intersecție*
12. veșnic	...	L. *negocieri*
13. zadarnic	...	M. *compasiune*
14. zgârcenie	...	N. *implementare*
		O. *inutil*

II **Scrie, în spațiul liber, câte un sinonim al unității frazeologice subliniate:**

1. *Alienat mintal* ....
2. *Bătător la ochi* ....
3. *Om ca vai de el* ....
4. *În doi timpi și trei mișcări* ....
5. *A băga de seamă* ....
6. *A face rost* ....
7. *A-și lua inima-n dinți* ....
8. *De bună seamă* ....
9. *Ținere de minte* ....
10. *În zadar* ....

III **Completează spațiul liber cu sinonimul uzual al următorilor termeni. Folosește un dicționar:**

1. turmentat ....
2. abreviat ....
3. fortuit ....
4. vindicativ ....
5. efemer ....

6. fragrant ....
7. a admonesta ....

Citește cu atenție următorul text:

Ierte-l Dumnezeu pe dascălul Pintilie! Era cântăreț vestit [...]. *Era dascăl în Butucani, bun sat și mare, oameni cu stare și cu socoteală, pomeni și ospețe bogate.*

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

IV Scrie, în spațiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerință:

1. Transcrie patru cuvinte care pot avea antonime.

....

2. Scrie un antonim pentru sensul din text al cuvântului *vestit.*

....

3. Scrie un antonim al locuțiunii adjectivale *cu stare* (*oameni cu stare*).

....

4. Transcrie fragmentul citat înlocuind cinci cuvinte cu antonimele lor.

....

....

....

5. Definește antonimele.

....

V Scrie, în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde prefixului potrivit pentru a obține antonimul cuvântului scris în stânga paginii:

1. *drept*	...	**A.** a-
2. *egal*	...	**B.** re-
3. *moral*	...	**C.** ne-
4. *politic*	...	**D.** in-
5. *ordine*	...	**E.** i-
		F. dez-

Pentru portofoliul tău

Ai fost martorul unei întâmplări hazlii cauzate de o confuzie paronimică. Relatează-o în 10-12 rânduri.

Test I: **I. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ⏱ 04 minute
Test II: **I. 10, 11, 12, 13, 14**-câte 1p; **III. 1, 2, 3, 4**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ⏱ 05 minute

[LEXICUL (VI)] Paronimele. Pleonasmul

I Completează spaţiul liber din dreptul fiecărui enunţ cu paronimul corect utilizat:

1. Alegerea mea a fost *arbitrară/ arbitrală.* ....
2. E necesar să realizăm o transcriere *literară/ literală* a fragmentului. ....
3. Vasile Alecsandri este numit *bardul/ bradul* de la Mirceşti. ....
4. El locuia într-o *dependenţă/ dependinţă* insalubră. ....
5. Un vas *petrolier/ petrolifer* a poluat o parte bună a nordului Oceanului Atlantic. ....

II Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărei afirmaţii corecte:

1. Următoarea propoziţie nu conţine nicio structură pleonastică:
   a. I-a fost retrocedat înapoi pământul;
   b. Vecinul cobora în jos spre parter;
   c. Avea o maşină foarte mare.
2. Următoarea propoziţie conţine o structură pleonastică:
   a. Am citit un ziar cotidian;
   b. Mă simt mai inferior decât el când începe să se laude;
   c. Vine dintr-o zonă urbană.
3. Următoarea serie conţine doar structuri pleonastice:
   a. avans anticipat, june tânăr, foarte perfect;
   b. mai important, mai principal, prefer mai bine;
   c. activitate plăcută, rezumat scurt, stradă lungă.
4. Următoarea serie conţine o structură pleonastică:
   a. foarte prietenos, babă bătrână, afiş luminos;
   b. maşină nouă, plată anticipată, afacere lucrativă;
   c. cameră spaţioasă, prietenie durabilă, magazin bine aprovizionat.
5. Următoarea serie nu conţine nicio structură pleonastică:
   a. sticlă goală, alocuţiune scurtă, frigider alb;
   b. vacă bălţată, câmpie verde, a ateriza pe pământ;
   c. om fericit, magazin enorm, pisică blândă.

III Mai exersează

Rescrie următorul enunţ corectând greşelile, indiferent de natura acestora:
Efectul vindicativ al medicamentului a fost demonstrat de faptul că nivelul glicemiei în sânge a scăzut cu câteva procente la sută.

Test I: **I. 1, 2, 3, 4, 5**-câte 1p; **III**-4p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 06 minute
Test II: **II. 1, 2, 3, 4, 5**-câte 1p; **III**-4p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 07 minute

Test sumativ (1)

Citește cu atenție următorul text:

Mult s-a ostenit părintele Trandafir în tinerețea lui. [...] Dar toate s-au făcut și nici n-au rămas lucru zadarnic. Trandafirică a ajuns popă în satul tătâne-său, în Butucani, bun sat și mare, oameni cu stare și cu socoteală, dar la pomeni și la ospețe părintele Trandafir nu mergea bucuros.

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

Scrie, în spațiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerință:

1. Transcrie un cuvânt derivat cu sufix diminutival.

....

2. Numește mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care s-a format cuvântul *tinerețe*.

....

3. Alcătuiește un enunț în care cuvântul *lui* să aibă o valoare gramaticală diferită de cea din text.

....

4. Scrie câte un enunț cu omonimele cuvintelor *mare* și *dar* din text.

....

....

5. Alcătuiește un enunț în care să folosești un antonim al cuvântului *bucuros*.

....

6. Scrie două sinonime ale verbului *s-a ostenit*.

....

7. Alcătuiește un enunț în care verbul *a ajunge (a ajuns popă)* să aibă altă valoare decât cea din text.

....

8. Transcrie o unitate frazeologică.

....

9. Rescrie următorul enunț corectând greșelile:

Fortuiți de situația dificilă, cei doi au acceptat să conviețuiască împreună, deși erau convinși că atmosfera din casă nu va fi distinsă.

....

....

Timp de lucru: 20 de minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerință corect rezolvată și 1p din oficiu.

LEXICUL (VIII) Test sumativ (2)

Citeşte cu atenţie următorul text:

Despre sfânta aceasta au rămas, în istoria scrisă de oameni învăţaţi, dar mai ales în pomenirea poporului francez, multe povestiri pline de frumuseţe, dintre care nu credem că va fi neplăcut cititorilor noştri să le dăm, de pe unde le-am putut culege, câteva. Iată... [...]

Ce o fi cu adevărat nu se poate ştiţi bine; destul ţi-e că până-n ziua de azi, lumea arată acolo, [...] pe un deal tăpşanul unde ar fi umblat Ghenoveva în copilărie, păscând câteva oi ale părinţilor ei şi închinându-se mereu, de dimineaţa până seara.

(I.L. Caragiale, ***Sfânta Ghenoveva***)

I Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărei afirmaţii corecte:

1. Cuvântul *frumuşte* (*povestiri pline de frumuseţe*) s-a format prin:
a. compunere;
b. derivare;
c. schimbarea valorii gramaticale (conversiune).

2. Cuvântul *cititorilor* (*că va fi neplăcut cititorilor noştri*) s-a format prin derivare:
a. cu sufix şi cu prefix;
b. cu sufix;
c. cu prefix.

3. Pronumele nehotărât *altădată* (*să le dăm [...] câteva*) este compus prin:
a. contopire;
b. alăturare;
c. abreviere.

4. Cuvântul *şi* (*păscând oile părinţilor ei şi închinându-se mereu*) este:
a. adverb;
b. pronume;
c. conjuncţie coordonatoare copulativă.

II Scrie, în spaţiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerinţă:

1. Alcătuieşte câte o propoziţie în care să apară omonime ale cuvintelor subliniate.
Despre sfânta aceasta au rămas, în istoria scrisă de oameni învăţaţi, dar mai ales în pomenirea poporului francez, multe povestiri pline de frumuseţe.

au ....
dar ....
mai ....

2. Scrie câte un sinonim potrivit în text pentru următoarele cuvinte:

au rămas ....
învăţaţi ....
pomenirea ....
frumuseţe ....
mereu ....

3. Alcătuieşte propoziţii în care cuvintele date să aibă altă valoare morfologică decât în text:

a. *sfânta (despre sfânta aceasta au rămas)*

....

b. *dar (în istoria poporului francez, dar mai ales)*

....

c. *mai (dar mai ales)*

....

d. *ce (ce o fi cu adevărat)*

....

e. *care (dintre care credem că nu va fi neplăcut)*

....

4. Alcătuieşte propoziţii în care să fie introduse corect următoarele paronime:

a. *(a) investi/ (a) învesti*

....

....

b. *incident/ accident*

....

....

c. *funcţionar/ funcţional*

....

....

d. *numerar/ numeral*

....

....

e. *virtuos/ virtuoz*

....

....

5. Alcătuieşte câte o propoziţie în care să introduci următoarele neologisme:

card ....

cash ....

discount ....

lesing ....

management ....

mass-media ....

sponsor ....

summit ....

talk-show ....

workshop ....

Timp de lucru: 50 de minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerinţă corect rezolvată şi 1p din oficiu.

[FONETICA (I)] Actualizare. Valori expresive la nivel fonetic

Citeşte cu atenţie următorul text:

Dar un bătrân ce sta-ntr-un colţ de masă
Ridică cupa lui cu mied: — Ascultă,
Nu mi-i şti spune ce mai face ţara
Ce Dacia se numea – regatul meu?
Mai stă-nrădăcinată-n munţi de piatră,
Cu murii de granit, cu turnuri gote,
Cetatea-mi veche Sarmisegetuza?

(Mihai Eminescu, ***Odin şi poetul***)

Dicţionar
mied = *hidromel;* băutură alcoolică obţinută prin fermentaţia alcoolică a mierii de albine cu apă;
mur = zid.

I Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărei afirmaţii corecte:

1. Cuvântul *veche* conţine:
a. cinci litere şi patru sunete;
b. cinci litere şi cinci sunete;
c. cinci litere şi şase sunete.
2. Cuvântul *cetatea* conţine:
a. trei consoane şi patru vocale;
b. trei consoane, trei vocale şi o semivocală;
c. trei consoane, două vocale şi două semivocale.
3. Cuvântul *mied* conţine:
a. un diftong;
b. un triftong;
c. un hiat.
4. În cuvântul *Dacia*, accentul cade pe:
a. ultima silabă;
b. penultima silabă;
c. antepenultima silabă.
5. Cuvântul *Sarmisegetuza* se desparte în silabe în modul următor:
a. *Sar-mi-se-ge-tu-za*;
b. *Sa-rmi-se-ge-tu-za*;
c. *Sar-mi-se-ge-tuz-a*.
6. Cuvântul *înrădăcinată* se desparte în silabe în modul următor:
a. *înr-ă-dă-cin-a-tă*;
b. *în-ră-dă-ci-na-tă*;
c. *în-ră-dă-ci-nat-ă*.
7. Rolul cratimei în structura *cetatea-mi* este:
a. de a uni două silabe într-una, urmând ca acestea să fie pronunţate împreună;
b. de a inversa topica normală a cuvintelor, pentru o expresivitate mai mare;
c. de a despărţi un cuvânt în silabe.

8. Versul al cincilea (*Mai stă-nrădăcinată-n munți de piatră*) are măsura de:
   a. zece silabe;
   b. unsprezece silabe;
   c. doisprezece silabe.
9. Ritmul poeziei impune ca accentul în cuvântul *ridică* să fie pe:
   a. ultima silabă;
   b. penultima silabă;
   c. antepenultima silabă.

II Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greșită. Scrie, în spațiul rezervat, afirmația corectă:

1. **A G** Cuvântul *murii* (*Cu murii de granit, cu turnuri gote*) conține un diftong.
   ....
2. **A G** Figura de stil fonetică întâlnită în fragmentul *Mai stă-nrădăcinată-n munți de piatră/ Cu murii de granit, cu turnuri gote* este asonanța.
   ....
3. **A G** Ritmul poeziei este unul iambic.
   ....
4. **A G** Măsura primului vers (*Dar un bătrân ce sta-ntr-un colț de masă*) este de unsprezece silabe.
   ....
5. **A G** Cuvântul *ascultă* conține patru vocale și două consoane.
   ....

III CONCURS

Lucrați în grupe de câte patru. Scrieți patru versuri care să conțină aliterații prin care să sugerați sunetul ploii. Subliniați consoanele sau grupurile de consoane care creează aliterațiile. Câștigă grupa care termină mai repede.

Autoevaluare

1. Scrie două rânduri despre dificultățile pe care le-ai întâmpinat în studiul noțiunilor de fonetică.
   ....
   ....
2. Formulează două întrebări legate de acest capitol și adresează-i-le profesorului tău pentru a te lămuri.
   ....
   ....

Test I: **I. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 04 minute
Test II: **I. 5, 6, 7, 8**-câte 1p; **II. 1, 2, 3, 4, 5**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 04 minute

[FONETICA (II)] Test sumativ

Citeşte cu atenţie următorul text:

Îmi aduc numai aminte că eram copil mic şi că priveam când la piciorul cel scurt al lui Budulea, când la Huţu, care şedea cu cimpoile într-un colţ al casei. Mai ţin apoi minte că i-am dat o bucată de plăcintă, că l-am bătut, fiindcă nu voia să-mi lase cimpoile, şi că era băiat bun, căci nu s-a supărat, deşi era mai mare decât mine.

În urmă, la şcoala din sat, mă bătea câteodată el pe mine, dar nici atunci nu era supărat, deşi totdeauna eu mă legam de el.

Căci dascălul nostru era un om neobosit, şi fiindcă Budulea peste săptămână mergea la lucru, el zicea mereu: „Măi Buduleo, nu mai purta şi copilul cu tine; pune-i o bucată de pâine în traistă şi trimite-l la şcoală, ca să-mi bat şi eu capul cu dânsul". Iară Budulea era om cuminte şi înţelegea că dascălul nu are altă treabă decât să-şi bată capul cu copiii oamenilor.

(Ioan Slavici, ***Budulea Taichii***)

I Încercuieşte litera corespunzătoare afirmaţiei corecte:

1. Cuvântul *piciorul* (*piciorul cel scurt al lui Budulea*) conţine:
  a. şapte litere şi şapte sunete;
  b. opt litere şi şapte sunete;
  c. opt litere şi şase sunete.

2. Există un hiat în cuvântul:
  a. *copil*;
  b. *priveam*;
  c. *fiindcă*.

3. În cuvântul *totdeauna* există:
  a. patru consoane, trei vocale şi o semivocală;
  b. trei consoane, trei vocale şi două semivocale;
  c. patru consoane, două vocale şi o semivocală.

4. Conţin câte un diftong toate cuvintele din seria:
  a. *numai, priveam, şedea*;
  b. *piciorul, voia, băiat*;
  c. *mai, deşi, mergea*.

5. Sunt monosilabice toate cuvintele din seria:
  a. *mic, eram, când*;
  b. *apoi, bucată, căci*;
  c. *mic, mai, bun*.

6. Există numai cuvinte în care numărul de sunete nu corespunde cu numărul de litere în seria:
  a. *piciorul, zicea, înţelegea*;
  b. *căci, plăcintă, bătea*;
  c. *era, deşi, legam*.

7. Există câte un hiat în toate cuvintele din seria:
  a. *băiat, fiindcă, venea*;
  b. *fiindcă, neobosit, cimpoile*;
  c. *cimpoile, venea, traistă*.

8. S-a format un diftong prin rostirea în aceeaşi silabă a următoarelor cuvinte legate cu cratimă:
   a. *i-am*;
   b. *l-am*;
   c. *să-mi*.
9. Există numai cuvinte bisilabice în seria:
   a. *era, lucru, copiii*;
   b. *şcoală, cuminte, singur*;
   c. *aduc, numai, voia*.

II Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, iar dacă o consideri greşită, litera G, şi scrie, în spaţiul rezervat, afirmaţia corectă:

1. **A G** Este permisă despărţirea în silabe la capăt de rând a numelor proprii de persoane.
   ....
2. **A G** Cuvintele monosilabice nu se despart la capăt de rând.
   ....
3. **A G** Este permisă despărţirea la capăt de rând a secvenţelor iniţiale şi finale alcătuite dintr-un singur sunet (*a-er*, *sublini-a*).
   ....
4. **A G** Pot fi despărţite la capăt de rând abrevierile (*NATO*, *TAROM*, *ASIROM*).
   ....
5. **A G** Nu se pot despărţi la capăt de rând numeralele ordinale scrise cu litere şi cifre (*VII-lea*).
   ....
6. **A G** Normele actuale nu mai admit despărţirile după structură care ar conduce la secvenţe care nu sunt silabe (ex.: *într-ajutorare*).
   ....
7. **A G** Normele actuale permit atât despărţirea după structură, cât şi despărţirea după pronunţare a cuvintelor (semi)analizabile formate în limba română sau împrumutate. (*drep-tunghi*/ *drept-unghi*; *port-avion*/ *por-tavion*; *de-spre*/ *des-pre*).
   ....
8. **A G** Normele actuale permit atât despărţirea după structură, cât şi despărţirea după pronunţare pentru cuvintele derivate cu prefixe şi cu prefixoide (*de-zechilibru*/ *dez-echilibru*, *ine-gal*/ *in-egal*).
   ....
9. **A G** Accentul poate avea uneori rol lexical, deosebind omografele (*veselă*/ *veselă*, *haină*/ *haină*) sau rol morfologic, deosebind forme gramaticale (*ascultă*/ *ascultă*, *cântă*/ *cântă*).
   ....

Timp de lucru: 30 de minute. Se acordă 0,5p pentru fiecare cerinţă corect rezolvată şi 1p din oficiu.

PROPOZIȚIA. FELURILE PROPOZIȚIEI (I)

I **Transformă propozițiile simple în propoziții dezvoltate:**

1. *A răsărit luna.* ....
2. *Iarba este verde.* ....
3. *Elevii citesc.* ....
4. *Dorința a fost îndeplinită.* ....
5. *Pleci?* ....

II **Scrie, în spațiul din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde felului fiecărei propoziții:**

1. *Privesc cerul.* …
2. *A rămas surprins.* …
3. *Nu voi discuta nimic cu nimeni.* …
4. *Ai fost la mare anul acesta?* …
5. *Nu scrieți pe pereți!* …

A. simplă, afirmativă, enunțiativă
B. dezvoltată, afirmativă, interogativă
C. dezvoltată, afirmativă, enunțiativă
D. dezvoltată, afirmativă, exclamativă
E. dezvoltată, negativă, enunțiativă
F. simplă, afirmativă, exclamativă

III **Lucrați în perechi**

Faceți schema următoarelor propoziții, precizând felul părților de propoziție din care sunt alcătuite.
Puteți avea în vedere următorul model:
Viața e o alergare continuă spre viitor. = s. + p.n. + atr. adj. + atr. subst. prep.
1. *Toamna ofilită aduce miracolul somnului de iarnă în trupul naturii.*
2. *Soarele se închide ca o imensă pleoapă somnoroasă pe cerul cuprins de vise.*
3. *Revăd plecările mele de pe un peron al începuturilor spre împlinirea enigmatică a destinului meu.*

IV **Lucrați în patru grupe**

Scrieți propoziții după următoarele scheme şi precizaţi felul lor:
Grupa I: S + PV; PV; S (multiplu) + PV; S + PN;
Grupa a II-a: S + A + PV + C; S + PN (verb copulativ + nume predicativ multiplu); S (multiplu) + PV + C + C;
Grupa a III-a: PV + S?; PV + C + C?; C + PV + S?;
Grupa a IV-a: S + PV!; PV + C + C + A!; S + PN + A!; PV + C + A + C + A!

Pentru portofoliul tău

1. Scrie cinci propoziții interogative pe care le-ai adresa vedetei tale preferate.
2. Scrie cinci propoziții negative care să cuprindă interdicții impuse de părinții tăi.

Test I: **I. 1, 2, 3, 4, 5**-câte 1p; **II. 1, 3**-câte 1p; **III. 1**-2p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 07 minute
Test II: **I. 4, 5**-câte 1p; **II. 2, 4, 5**-câte 1p; **III. 2**-2p, **3**-2p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 08 minute

PROPOZIȚIA. FELURILE PROPOZIȚIEI (II)

Test sumativ

Citește cu atenție următorul text:

Bătrânul ieși și nu-i mai spuse nimic, dar din ziua aceea nu mai veni la mâncare; își făcea mâncarea singur, și nici de mers, să se ducă în sat, nu mai mergea prin ograda lor. Deschise un pârleaz prin gardul lui și trecea de-a dreptul în uliță.

O schimbare adâncă se petrecu din ziua aceea în sufletul bătrânului. Simțea că un duh rău se coborâse peste casa lor liniștită. Vorba lui nu mai era vorbă, ca altădată. Cu anevoie mai da un sfat, oamenii care aveau nevoie de el îl găseau cu greu, ba, de când se aflase că nu se mai înțelege cu nepotu-său, și puterea asupra celorlalți parcă-i slăbise. Câteodată, când nu avea ce face, moșneagul se suia la deal și sta în întunerecul umbrei umede a nucului. El era deprins cu mirosul greu al frunzișului, care alunga pe alții. Se simțea atât de liniștit sub copacul acesta, care îl primea, ca un altar, sub paza frunzelor lui.

(Emil Gârleanu, ***Nucul lui Odobac***)

I **Scrie, în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde structurii sintactice a fiecărei propoziții:**

1. … *Bătrânul ieși*
2. … *să se ducă în sat*
3. … *nu-i mai spuse nimic*
4. … *care alunga pe alții*
5. … *de când se aflase*

A. predicat verbal + atribut substantival
B. subiect + predicat verbal +complement direct
C. complement indirect + predicat verbal + complement direct;
D. predicat verbal + complement circumstanțial de loc
E. complement circumstanțial de timp + predicat verbal
F. subiect + predicat verbal

II **Încercuiește litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:**

1. Propoziția *Bătrânul ieși* este:
a. simplă, afirmativă, enunțiativă;
b. dezvoltată, afirmativă, enunțiativă;
c. simplă, afirmativă, exclamativă.

2. Propozițiile din fraza *Bătrânul ieși și nu-i mai spuse nimic* sunt, în ordine:
a. principală + principală;
b. secundară + principală;
c. principală + secundară.

3. Propozițiile din fraza *Simțea că un duh rău se coborâse peste casa lor liniștită* sunt, în ordine:
a. principală, regentă + principală;
b. principală + principală regentă;
c. principală, regentă + secundară, subordonată.

4. Numărul propozițiilor din ultima frază a textului este:
a. una;
b. două;
c. trei.

Timp de lucru: 15 minute. Se acordă 1p pentru fiecare cerință corect rezolvată și 1p din oficiu.

RELAȚII SINTACTICE ÎN PROPOZIȚIE (I)

Limbă română

I **Completează, în spațiul rezervat, forma corectă a verbelor (la timpul prezent) cu rol de predicat pentru următoarele subiecte:**

1. *Maria și Paul* .... (a fi prieteni)
2. *El și ea* .... (a vorbi)
3. *Jumătate* .... (a pleca)
4. *Pereții și gardul* .... (a fi vopsit)
5. *Eu, tu și el* .... *aici.* (a rămâne)

II **Scrie, în spațiul din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde felului părților de propoziție coordonate:**

1. *Nici eu, nici mama nu știm înota.* ...
2. *Discuția a fost interesantă, dar tensionată.* ...
3. *Ascult muzică pop și dance.* ...
4. *Muncește acasă și la seviciu.* ...

A. complemente
B. subiecte
C. nume predicative
D. predicate
E. atribute

III **Scrie, în spațiul rezervat, elementele prin care se realizează relații de subordonare în următoarele propoziții:**

1. *Interviul cu ambasadorul a fost realizat în studioul de radio.* ....
2. *Excursia la munte a fost organizată pentru clasa noastră.* ....
3. *Articolul din ziar cuprinde informații cu referire la admitere.* ....
4. *Ramurile salcâmului din fața blocului ajung până la balconul meu.* ....
5. *Concursul de la liceu s-a făcut conform regulamentului.* ....

IV **Mai exersează**

Selectează din propozițiile 2 și 3 de la exercițiul anterior grupuri de cuvinte formate din termen regent și termen subordonat, după modelul:

termen regent	termen subordonat
Interviul	*cu ambasadorul*

V **Scrie, în spațiul rezervat, rolul virgulei în următoarele propoziții:**

1. *Mănânc zilnic cereale, lapte, fructe și legume.* ....
2. *Razele calde, ziua mai lungă vestesc primăvara.* ....
3. *Sora mea e mică, dar voinică.* ....
4. *— Mamă, când îmi cumperi o bicicletă?* ....
5. *Elena și Paul, prietenii mei, au plecat la munte.* ....

Test I: **I. 1, 2, 5**; **II. 1, 4**-câte 1p; **III. 1**-2p; **V. 1, 2**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 05 minute
Test II: **I. 3, 4, 5**-câte 1p; **II. 1, 2, 3, 4**-câte 1p; **V. 4, 5**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 05 minute

RELAȚII SINTACTICE ÎN PROPOZIȚIE (II)

Test sumativ

Citește cu atenție următorul text:

Adam și Eva, se știe, au fost izgoniți din Paradis, de Iehova. A început atunci pentru ei o lungă peregrinare prin deșertul de colb și piatră de la începutul istoriei [...].

Li se născură doi fii.

Primul, Cain, semăna leit cu maică-sa: blond, durduliu, domol și gata oricând să tragă la somn. [...] *Cain, s-ar putea spune, că a supt dorul de Paradisul terestru odată cu laptele maică-sii. Și-a arătat de aceea, foarte curând, vocația de agricultor, de horticultor și chiar de arhitect* [...].

Mezinul, Abel, era cu totul diferit. Îi semăna lui taică-său, alergătorul. Nu avea stare. Nu visa decât plecări, marșuri, călătorii. Muncile care cereau perseverență și imobilitate îl dezgustau și i se păreau demne de dispreț.

(Michel Tournier, ***Familia Adam***)

I **Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greșită și scrie, în spațiul rezervat, afirmația corectă:**

1. A G Conjuncția *și* din primul enunț coordonează două complemente directe.

....

2. A G În sintagma *prin deșertul de colb și piatră*, există două atribute adjectivale coordonate prin conjuncția *și*.

....

3. A G În al doilea enunț, prepozițiile care marchează relația de subordonare a complementelor față de termenii regenți sunt: *pentru*, *prin*, *de la*.

....

4. A G În propoziția *Li se născură doi fii*, verbul este termen regent doar pentru un complement indirect.

....

5. A G În propoziția *Primul, Cain, semăna leit cu maică-sa*, virgulele au rolul de a izola subiectul de restul propoziției.

....

6. A G Cuvintele *blond, durduliu, domol* se află în relație de coordonare marcată prin virgulă.

....

7. A G Cuvântul *și* din fraza *Și-a arătat de aceea, foarte curând, vocația de agricultor, de horticultor* ***și*** *chiar de arhitect* are rol de conjuncție coordonatoare copulativă.

....

8. A G În propoziția *Nu visa decât plecări, marșuri, călătorii*, există un subiect multiplu, format din trei substantive.

....

9. A G Prepoziția *de* din propoziția *i se păreau demne de dispreț* marchează subordonarea unui complement indirect față de termenul regent, adjectivul *demne*.

....

Timp de lucru: 15 minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerință corect rezolvată și 1p din oficiu.

PROPOZIȚIA ȘI FRAZA (I)

Lucrați în perechi

I Transformați următoarele propoziții în fraze:

1. *Plouă. Imediat începe ploaia.* ....
2. *Joacă-te. Citește ceva.* ....
3. *N-a venit la ziua mea. Mi-a trimis un dar.* ....
4. *Mă superi mereu. Te iert.* ....
5. *Am citit poezia. N-am putut memora toate versurile.* ....

II Completează spațiile libere cu afirmația corectă:

1. În fraza *Zice, dar nu face*, propozițiile se află în raport de ....
2. Elementul de relație din fraza *Mi-a spus, însă am uitat* este ....
3. Propozițiile din fraza *A primit notă bună fiindcă a învățat* se află în raport de ....
4. Predicatele propozițiilor din fraza *Îmi place să mănânc dulciuri când învăț* sunt ....
5. Propoziția subordonată din fraza *A muncit atât de mult, încât e extenuat* este ....

III Citește cu atenție următorul text:

Cu anevoie mai da un sfat, oamenii care aveau nevoie de el îl găseau cu greu, ba, de când se aflase că nu se mai înțelege cu nepotu-său, și puterea asupra celorlalți parcă-i slăbise. Câteodată, când nu avea ce face, moșneagul se suia la deal și sta în întunerecul umbrei umede a nucului

(Emil Gârleanu, ***Nucul lui Odobac***)

Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată sau litera G, dacă o consideri greșită:

1. A G În prima frază, există cinci propoziții.
2. A G În a doua frază, există o propoziție intercalată.
3. A G Conjuncțiile subordonatoare din a prima frază sunt *care, că, și*.
4. A G Cuvântul *și* din a doua frază este element de relație coordonator.
5. A G Propoziția subordonată din ultima frază este *sta în întunerecul umbrei umede a nucului*.
6. A G Propoziția *moșneagul se suia la deal* este principală.
7. A G Propoziția subordonată *care aveau nevoie de el* are termen regent substantivul *oamenii*.
8. A G Verbul *se suia* este termen regent pentru ultima propoziție subordonată din text.
9. A G În enunțul *când nu avea ce face* există două propoziții.

Test I: **I. 1, 2, 3**-câte 1p; **II. 1, 2, 4**-câte 1p; **III. 1, 6, 9**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 05 minute
Test II: **I. 2, 5**-câte 1p; **II. 3, 5**-câte 1p; **III. 2, 3, 4, 7, 8**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p — 05 minute

PROPOZIȚIA ȘI FRAZA (II) | Test sumativ

Citeşte cu atenţie următorul text:

Nu vă lăudaţi ştiinţa:
Asta nu pot s-o ascult!
Nu acela-i om cuminte
Care tot mereu vorbeşte
Despre-nţelepciunea-i multă...
Nu filozofia-l face pe om înţelept sub soare,
Ci mintea cea sănătoasă, câştigată cu sudoare,
De-aceea nicicând plugarul nu-l luaţi în râs de sus:
În oala acoperită nu ştie nimeni ce-i pus.

(George Coşbuc, ***Filozofii şi plugarii***)

I Scrie, în spaţiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerinţă:

1. Precizează modul verbului prin care este exprimat predicatul primei propoziţii din textul dat.

....

2. Transcrie în topică obişnuită propoziţia: *De-aceea nicicând plugarul nu-l luaţi în râs de sus.*

....

3. Transcrie versul: *Ci mintea cea sănătoasă, câştigată cu sudoare*, introducând predicatul care se subînţelege.

....

4. Selectează conjuncţiile subordonatoare şi alte părţi de vorbire care introduc propoziţiile subordonate din textul dat. Precizează ce sunt ele din punct de vedere morfologic.

....

5. Clasifică, după criteriile cunoscute, prima propoziţie din text.

....

6. Numeşte raportul sintactic pe care îl realizează în frază locuţiunea conjuncţională *de aceea*.

....

II Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:

1. În textul dat există:
   a. opt propoziţii;
   b. nouă propoziţii;
   c. zece propoziţii.
2. Conjuncţia coordonatoare *ci* realizează, în frază, raport:
   a. copulativ;
   b. disjunctiv;
   c. adversativ.
3. Ultimele două versuri din text conţin:
   a. o propoziţie;
   b. două propoziţii;
   c. trei propoziţii.

Timp de lucru: 25 de minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerinţă corect rezolvată şi 1p din oficiu.

ELEMENTE DE RELAȚIE ÎN FRAZĂ (I)

Lucrați în perechi

I **Grupați, în tabelul de mai jos, următoarele cuvinte cu rol de subordonare în frază:** ***dar, că, precum și, când, ce, cui, unde, ca să, oricine, să, oricum, și, încât, chiar dacă, cine, ca și cum, în vreme ce, dacă:***

Conjuncții și locuțiuni conjuncționale coordonatoare	Conjuncții și locuțiuni conjuncționale subordonatoare	Pronume (și adjective pronominale) relative și nehotărâte	Adverbe relative și nehotărâte

II **Mai exersează**

Citește cu atenție următorul text:

Părintele Trandafir nu era omul care să fi putut afla calea pe care să iasă din această încurcătură. De ar fi fost alții în starea lui, el le putea da ajutor. [...] *Inima îi era grea, dar nu afla un singur gând mântuitor, un singur chip de scăpare.*

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

Încercuiește litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:

1. În prima frază, numărul propozițiilor subordonate este:
- **a.** una;
- **b.** două;
- **c.** trei.

2. Cuvântul *care* din propoziția *care să fi putut afla calea* este:
- **a.** conjuncție subordonatoare;
- **b.** pronume relativ;
- **c.** adjectiv pronominal relativ.

3. În propoziția *calea pe care să iasă din această încurcătură*, cuvântul *să* este:
- **a.** conjuncție coordonatoare;
- **b.** conjuncție cu rol de subordonare;
- **c.** conjuncție fără rol de subordonare.

4. În fraza *De ar fi fost alții în starea lui, el le putea da ajutor*, propozițiile sunt, în ordine:
- **a.** principală, subordonată;
- **b.** subordonată, principală;
- **c.** principală, principală.

5. Propozițiile din fraza *Inima îi era grea, dar nu afla un singur gând mântuitor, un singur chip de scăpare* sunt în raport de coordonare:
- **a.** copulativă;
- **b.** adversativă;
- **c.** disjunctivă.

Test I: **I**-8p; **II. 1**-1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ⏱ 05 minute
Test II: **I**-4p; **II. 1, 2, 3, 4, 5**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ⏱ 08 minute

ELEMENTE DE RELAȚIE ÎN FRAZĂ (II)

Citeşte cu atenţie următorul text:

„Nu trebuie să fii cât un munte de mare ca să poţi judeca. Ci de-ai fi cât o neghină, ori cât un fir de colb, dacă ai în căpuşorul tău scânteia dumnezeiască ce cuprinde lumea, ţi-i de ajuns: ştii ce eşti, de unde vii şi-ncotro trebuie să te îndrepţi." Gândirea aceasta i-o spusese gânganiei o furnică. Şi spusa muncitoarei îi intrase atunci pe o ureche şi-i ieşise pe alta. De-abia văzuse de câteva zile lumina soarelui, pământul, florile! În iarbă i-au părut toate un rai; dar când a întins aripioarele şi-a zburat, mirându-se că poate să străbată aerul, când apoi a căzut istovită de oboseală, pe-o frunză, atunci întâiaşi dată a cunoscut greul. Şi spusele furnicii i-au venit în minte... Ce era? O gânganie mică, fără strălucire, rotundă, ca o sămânţă. De unde venea? Din iarbă; ţinea minte că se trezise sub o rochiţa-rândunicii. Dar încotro avea să se îndrepte? Ei, asta era greul!

(Emil Gârleanu, ***Cât un fir de neghină***)

Limbă română

I **Scrie, în spaţiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerinţă:**

1. Transcrie prima propoziţie subordonată din text şi încercuieşte elementul cu rol subordonator.

....

2. Analizează sintactic şi morfologic cuvântul subliniat din propoziţia *ce eşti.*

....

3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunţul: *Ci de-ai fi cât o neghină, ori cât un fir de colb.*

....

4. Precizează rolul cuvântului *că* din fraza *ţinea minte că se trezise sub o rochiţa-rândunicii.*

....

5. Delimitează propoziţiile din fraza: *dar când a întins aripioarele şi-a zburat, mirându-se că poate să străbată aerul, când apoi a căzut istovită de oboseală, pe-o frunză, atunci întâiaşi dată a cunoscut greul. Şi spusele furnicii i-au venit în minte* şi scrie elementele cu rol de subordonare.

....

6. Transcrie două propoziţii subordonate coordonate prin conjuncţia *şi.*

....

7. Alcătuieşte o frază în care elementul subordonator *care* să aibă altă valoare morfologică, păstrându-şi rolul de subordonare.

....

8. Enumeră elementele cu rol de subordonare în fraza din primul enunţ şi precizează valoarea lor morfologică.

....

9. Alcătuieşte o frază compusă din două propoziţii principale coordonate prin conjuncţie coordonatoare adversativă şi două propoziţii subordonate aflate în raport de coordonare marcat prin conjuncţie copulativă.

....

Timp de lucru: 15 minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerinţă corect rezolvată şi 1p din oficiu.

EXPANSIUNEA ȘI CONTRAGEREA. CONSTRUCȚII INCIDENTE

I **Transformă părțile de propoziție subliniate în propoziții subordonate, păstrând sensul:**

Poți avea în vedere următorul exemplu: *A venit cel așteptat. A venit [cine era așteptat].*

1. *Știe cânta.* ....
2. *Mă gândesc la plecare.* ....
3. *S-a întors spre seară.* ....
4. *A căzut din cauza întunericului.* ....
5. *Elevul pare plictisit.* ....

II **Transformă propozițiile subordonate în părțile de propoziție corespunzătoare, păstrând sensul:**

Poți avea în vedere următorul exemplu: [*Cine minte*] *va fi pedepsit. Mincinosul va fi pedepsit.*

1. *Îmi plac oamenii* [care sunt onești]. ....
2. *Am aflat* [cine a fost vinovat]. ....
3. *M-am gândit* [că vei veni]. ....
4. *S-a așezat* [unde era umbră]. ....

III **Completează spațiile libere cu semnul de punctuație potrivit:**

1. *O ... zise Paul ... ce mult am așteptat momentul revederii!*
2. *Tu și eu ... vechi prieteni ... suntem ca frații.*
3. *Mama ... cu siguranță ... îmi va face o surpriză de ziua mea.*
4. *Maria ... ca de obicei ... a întârziat și astăzi.*

IV **Citește cu atenție următorul text:**

— Vino încoace, zise mama, și ascultă ce îți spun. Vezi de ai grijă să uzi florile pe care le-am cumpărat de la piață. La fiecare patru zile trebuie să le pui și îngrășământ lichid diluat în doi litri de apă. Astfel, florile se păstrează proaspete și ne pot înveseli locuința cu mai mult farmec.

Scrie, în spațiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerință:

1. Transcrie o construcție incidentă. ....
2. Scrie sinonimul conjuncției *de* din enunțul *Vezi de ai grijă.* ....
3. Realizează contragerea propoziției subordonate *pe care le-am cumpărat de la piață.*
....
4. Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate din propoziția *ne pot înveseli locuința cu mai mult farmec.*
....

Test I: **I. 1, 2; II. 1, 2; III. 1, 2, 3; IV. 1, 2**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 05 minute
Test II: **I. 3, 4; II. 3, 4; III. 3, 4; IV. 2, 3, 5**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 05 minute

RELAȚII SINTACTICE ÎN FRAZĂ — Test sumativ

Citește cu atenție următorul text:

După acestea, părintele a arătat cu vorbe care dau gândirilor chip viețuitor cât este de ticăloasă viața unui om pieritor de foame, și a dat credincioșilor săi sfaturi, zămislite în mintea lui înțeleaptă, cum ei ar trebui să lucreze în primăvară, în vară, în toamnă și în iarnă.

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

I **Scrie, în spațiul din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde părții de vorbire prin care sunt realizate relațiile sintactice în frază:**

1. *care dau gândirilor …*
2. *a arătat… și a dat …*
3. *cum ei ar trebui …*
4. *să lucreze …*

A. adverb relativ, element de subordonare în frază
B. conjuncție subordonatoare, cu rol de subordonare în frază
C. conjuncție coordonatoare, cu rol de coordonare în frază
D. pronume relativ, element de subordonare în frază

II **Încercuiește litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:**

1. Propoziția *care dau gândirilor chip viețuitor* este subordonată prin:
a. conjuncție subordonatoare;
b. pronume relativ;
c. adverb relativ.

2. În fraza dată, numărul propozițiilor este:
a. patru;
b. cinci;
c. șase.

3. Expansiunea atributului adjectival *înțeleaptă* este:
a. care este înțeleaptă;
b. este înțeleaptă;
c. este.

4. Contragerea propoziției *să lucreze în primăvară, în vară, în toamnă și în iarnă* în partea de propoziție corespunzătoare este:
a. a lucra (în primăvară, în vară, în toamnă și în iarnă);
b. să fi lucrat (în primăvară, în vară, în toamnă și în iarnă);
c. fi lucrat (în primăvară, în vară, în toamnă și în iarnă).

Timp de lucru: 25 de minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerință corect rezolvată și 1p din oficiu.

PREDICATUL VERBAL ȘI PREDICATUL NOMINAL (I)

Limbă română

Citește cu atenție următorul text:

Părintele rămase uimit. Îi părea că asta ar fi peste putință. [...] *Dar de câteva zile capul îi era plin de straturi, de barabule, de curechi și fasole; așa, peste iar câteva zile, locul era săpat, straturile erau făcute.* [...] *Mare a fost bucuria într-o zi. Popa s-a sculat mai de dimineață.* [...] *Toată ziua aceea popa și preuteasa cu copii cu tot au petrecut vremea șezând pup între straturi. Care vedea mai multe semințe încolțite, acela era mai norocos. Iară sătenii treceau pe lângă casa popii, priveau printre spini la straturile popii și-și ziceau și astă dată: „Popa e omul dracului!”.*

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

I **Scrie, în spațiul din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde părții de vorbire prin care sunt exprimate predicatele din următoarele propoziții:**

1. *Părintele rămase uimit.* ...
2. *Popa e omul dracului!* ...
3. *priveau printre spini la straturile popii* ...
4. *erau făcute* ...

A. verb predicativ, indicativ, imperfect
B. verb copulativ + adjectiv
C. verb copulativ + substantiv
D. verb auxiliar + verb predicativ (mod nepredicativ)
E. verb auxiliar + substantiv

II **Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată sau litera G, dacă o consideri greșită:**

1. A G Prima propoziție conține un predicat nominal.
2. A G În propoziția *straturile erau făcute*, predicatul este exprimat prin verb la diateza pasivă.
3. A G Numele predicativ din cadrul predicatului nominal din propoziția *Mare a fost bucuria într-o zi* este *bucuria.*
4. A G În fraza *Care vedea mai multe semințe încolțite, acela era mai norocos*, există două predicate verbale.
5. A G Predicatul propoziției *Popa s-a sculat mai de dimineață* este exprimat prin verb la diateza reflexivă.
6. A G În enunțul *Toată ziua aceea popa și preuteasa cu copii cu tot au petrecut vremea șezând pup între straturi*, există două predicate verbale.

III **Construiește câte două enunțuri în care verbul *a fi* să aibă funcția de:**

a. predicat verbal ....
....
b. predicat nominal ....
....

Test I: **I. 1, 2, 4**-câte 1p; **II. 1, 2, 4, 6**-câte 1p; **III. a**-2p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ◷ 10 minute
Test II: **I. 2, 3, 4**-câte 1p; **II. 1, 3**-câte 1p; **III. a, b**-câte 2p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ◷ 10 minute

PREDICATUL VERBAL ȘI PREDICATUL NOMINAL (II)

Test sumativ

Citește cu atenție următorul text:

Copiii au crescut.

Abel, devenit păstor, cutreiera stepele, deșerturile și munții cu turmele sale. Era slab, negru, cinic și mirosea ca țapii pe care-i păștea [...].

Cain, în schimb, trăia cu ai săi în mijlocul câmpurilor cultivate, printre grădini și case frumoase pe care le îngrijea și le iubea cu pasiune.

Dar Iehova nu era mulțumit de Cain. El îi gonise din Paradis pe Adam și pe Eva, iar la porțile grădinii așezase heruvimi cu săbii de foc. Or, iată că nepotul, pătruns de nostalgia și amintirile maică-sii, refăcea prin muncă și inteligență ceea ce Adam pierduse din prostie! Pentru Iehova, acest al doilea Eden, scos de Cain din pământul sterp al deșertului, era obrăznicie și răzvrătire [...].

Într-o zi, drama ce mocnea izbucni.

Turmele lui Abel călcară și devastară lanurile de grâu pârguit și livezile lui Cain. O întâlnire avu loc între cei doi frați. Cain fu blând și împăciuitor, Abel îi râse în nas cu răutate.

Atunci, amintindu-și toate câte le îndurase de la mezin, Cain își pierdu cumpătul și, cu o lovitură de sapă, îi crăpă capul lui Abel.

Mânia lui Iehova fu cumplită. Îl goni pe Cain de la fața sa și-l osândi să rătăcească pe pământ cu ai săi.

(Michel Tournier, ***Familia Adam***)

I **Scrie, în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde felului de predicat și diatezei verbului prin care este exprimat predicatul:**

1. ... *era obrăznicie și răzvrătire*
2. ... *își pierdu cumpătul*
3. ... *amintindu-și*
4. ... *refăcea*

A. predicat nominal; verb la diateza activă
B. predicat verbal; locuțiune verbală la diateza reflexivă
C. predicat verbal; verb la diateza activă
D. fără rol de predicat; verb la diateza reflexivă
E. predicat nominal; verb la diateza reflexivă

II **Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greșită:**

1. A G Predicatul din propoziția *Copiii au crescut* este exprimat prin verb la modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a, numărul singular.

2. A G În propoziția *Era slab, negru, cinic*, predicatul nominal este format din verbul copulativ *era* și un nume predicativ multiplu exprimat prin trei substantive coordonate.

3. A G În propoziția *Mânia lui Iehova fu cumplită* există un predicat verbal.

4. A G Ultima frază cuprinde trei predicate verbale.

Timp de lucru: 15 minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerință corect rezolvată și 1p din oficiu.

PROPOZIȚIA PREDICATIVĂ (I)

Expansiunea numelui predicativ. Contragerea predicativei. Termenul regent

Limbă română

I **Scrie, în spațiul rezervat, propoziții predicative obținute prin expansiunea numelor predicative din următoarele propoziții:**

1. *Preotul pare bucuros.* ....
2. *Șansa lui era de a-și schimba viața.* ....
3. *El a rămas preot în sat.* ....
4. *Am ajuns conform dorințelor mele.* ....
5. *Munca înseamnă satisfacții.* ....

II **Scrie, în spațiul rezervat, contragerea următoarelor propoziții predicative:**

1. *Speranța lui era* [să câștige]. ....
2. *El a devenit* [ce și-a visat]. ....
3. *Bunicul a rămas* [cum era în tinerețe]. ....
4. *Sora mea s-a făcut* [ceea ce și-a dorit]. ....
5. *Paul pare* [să fie un băiat talentat]. ....
6. *Iubirea înseamnă* [să fii alături la bine și la rău]. ....
7. *Studiind medicina, va ajunge* [ce a sperat]. ....
8. *Petrecerea a ieșit* [cum am plănuit]. ....

III **Delimitează propozițiile și scrie, în tabel, termenul regent pentru propozițiile predicative din următoarele fraze:**

propoziție predicativă	termen regent
1. *Oamenii par uneori cum nu sunt în realitate.*	
2. *Ghinionul a fost că mi-am uitat cheia acasă.*	
3. *Fratele meu a devenit ceea ce au dorit părinții noștri.*	
4. *A mânca la ore fixe înseamnă să eviți bolile digestive.*	
5. *Regulamentul a rămas cum a fost stabilit inițial.*	
6. *După accident, a ajuns să nu se mai poată mișca.*	
7. *Maria s-a făcut ce i-au recomandat profesorii.*	
8. *Colegul meu a ajuns să fie invidiat de toți.*	

IV **Scrie două fraze alcătuite din următoarele propoziții:**

a. principală + predicativă + predicativă

....

....

b. principală + principală + predicativă

....

....

Test I: **I. 2, 3**; **II. 1, 3, 5**; **III. 1, 3, 7**; **IV. a**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 10 minute

Test II: **I. 3, 4**; **II. 2, 6**; **III. 2, 5, 8**; **IV. a, b**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 10 minute

PROPOZIȚIA PREDICATIVĂ (II) Elemente introductive

I **Delimitează propozițiile predicative și scrie, în tabel, elementele introductive:**

1. *Problema lui era unde să se așeze.*
2. *Întrebarea noastră era ce caută el acolo.*
3. *Caritate înseamnă orice gest ai face pentru cineva aflat în suferință.*
4. *Dilema candidatului este ce subiect să aleagă.*
5. *A întreba mereu este ca și cum nu ai avea încredere în tine.*
6. *Dorința dirigintei noastre este ca toți elevii să ia note bune la teste.*
7. *Premiantul concursului va deveni oricine va obține punctajul maxim.*
8. *Dilema salvamarilor era cât va rezista băiatul sub apă.*
9. *Candidatul părea că știe bine răspunsul.*
10. *Prima mea nelămurire a fost când ați luat decizia de a amâna teza.*

Pronume relative	Adjective pronominale relative	Pronume nehotărâte	Adjective pronominale nehotărâte	Adverbe relative	Conjuncții subordonatoare	Locuțiuni conjuncționale subordonatoare

II **Mai exersează**

Citește următorul text:

E foarte bine că ești atent în clasă, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să înveți și acasă. Se zice că elevii înțeleg lecția la școală, însă problema este când se aprofundează cunoștințele dobândite. Din lipsa timpului, e dovedit că studiul individual rămâne să se facă acasă, prin exerciții suplimentare. Ar fi de dorit ca toți elevii să ajungă să exerseze zilnic și la școală și acasă. Dacă exersezi înseamnă că vei avea cunoștințe solide și testările nu vor fi o problemă.

Delimitează propozițiile predicative în ordinea apariției lor în text și completează tabelul.

Predicatul incomplet din regentă	Propoziția predicativă
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

Test I: **I. 1, 2, 5, 6, 8, 9**-câte 1p; **II. 1, 2, 3**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 10 minute
Test II: **I. 3, 4, 5, 7**-câte 1p; **II. 1, 2, 3, 4, 5**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ◷ 10 minute

[PREDICATUL ȘI PROPOZIȚIA PREDICATIVĂ] Test sumativ

Citeşte cu atenţie următorul text:

Cea mai mare fericire a băiatului era să fie lăsat să repare tot felul de aparate stricate şi aruncate de vecini. E bine ca un copil să fie lăsat să facă ce îi place pentru că asta nu înseamnă că pierde timpul, ci că îşi valorifică potenţialul creativ. Ar fi interesant să se facă o statistică cu toţi marii inventatori pentru a vedea cum au ajuns să facă mari descoperiri urmându-şi pasiunile din copilărie. Băiatul pare că nu este cum sunt alţi copii interesaţi de şcoală, dar fireşte că el aplică în practică informaţiile învaţate la şcoală. Nu e suficient să înveţi, ci trebuie să ştii face ceva cu lucrurile învăţate. Întrebarea este cine e un elev bun.

I Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată sau litera G, dacă o consideri greşită:

1. **A G** În prima frază există o propoziţie predicativă.
2. **A G** *Cea mai mare fericire a băiatului era* este o propoziţie principală insuficientă.
3. **A G** Propoziţia *pentru că asta nu înseamnă* este regenta unei propoziţii predicative.
4. **A G** Propoziţia *că nu este* constituie realizarea propoziţională a numelui predicativ.
5. **A G** Predicatul nominal din propoziţia *Băiatul pare* este incomplet.
6. **A G** Ultima frază este constituită dintr-o propoziţie principală insuficientă şi o propoziţie subordonată predicativă.

II Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:

1. În a doua frază din text, numărul propoziţiilor este:
   a. cinci;
   b. şase;
   c. şapte.
2. Propoziţiile din fraza *Băiatul pare că nu este cum sunt alţi copii interesaţi de şcoală, dar fireşte că el aplică în practică informaţiile învaţate la şcoală* sunt, în ordine:
   a. principală, predicativă, predicativă, principală, subordonată (subiectivă);
   b. principală, subordonată (subiectivă), predicativă, principală, predicativă;
   c. principală, predicativă, subordonată (subiectivă), principală, predicativă.
3. Predicatele propoziţiilor din fraza *Nu e suficient să înveţi, ci trebuie să ştii face ceva cu lucrurile învăţate* sunt, în ordine:
   a. nominal, verbal, nominal, verbal;
   b. nominal, verbal, verbal, verbal;
   c. verbal, verbal, nominal, verbal.

III Scrie, în spaţiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerinţă:

1. Transcrie un predicat nominal incomplet, exprimat prin verb copulativ, conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular:

   ....

2. Realizează contragerea verbului *să fie lăsat* într-un nume predicativ.

   ....

3. Precizează felul predicatelor din fraza *E bine ca un copil să fie lăsat să facă ce îi place.*

....

4. Construieşte o frază în care verbul *a se face* să fie regent pentru o propoziţie predicativă, introdusă prin pronumele relativ *ce.*

....

5. Precizează felul predicatelor din fraza *Băiatul pare că nu este cum sunt alţi copii interesaţi de şcoală.*

....

6. Realizează contragerea propoziţiei *cum sunt alţi copii interesaţi de şcoală* în partea de propoziţie corespunzătoare.

....

7. Precizează structura predicatului din propoziţia *cum sunt alţi copii interesaţi de şcoală.*

....

8. Realizează contragerea propoziţiei predicative din fraza *Întrebarea este cine e un elev bun.*

....

9. Alcătuieşte fraze, completând următoarele propoziţii principale insuficiente cu propoziţii predicative:
   a. Şcoala înseamnă [...]
   b. Pasiunea pare [...]
   c. Orice elev va deveni [...]
   d. Învăţătura rămâne [...]
   e. În timpul şcolii, un elev este [...]

Pentru portofoliul tău

Completează, în caietul tău, sub forma unui jurnal reflexiv, definiţiile enumerate mai jos. Poţi extinde enumerarea şi cu altele, adecvate experienţei tale de viaţă.

În general, a învăţa înseamnă ...	Pentru mine, a învăţa este ...
În general, a avea prieteni înseamnă ...	Pentru mine, a avea prieteni pare...
În general, a iubi pare ...	Pentru mine, a iubi înseamnă ...
În general, a fi sincer rămâne ...	Pentru mine, a fi sincer este ...

Timp de lucru: 40 de minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerinţă corect rezolvată şi 1p din oficiu.

SUBIECTUL (I) Actualizare

Citeşte cu atenţie următorul text:

S-a înserat şi afară ninge. Stau în camera mea şi mă plictisesc. Tata şi mama sunt acasă şi au musafiri. Ai mei vor pleca mâine la bunici, dar eu rămân acasă, deoarece poimâine am teză la istorie şi trebuie să învăţ. Mă întreb ce se va da la teză. E inutil a întreba. Este greu însă de prevăzut. Oricine este neliniştit înaintea unei teze. E târziu şi e bine să mă odihnesc. Rămâne de văzut ce subiect vom primi la teză.

I **Scrie, în spaţiul din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde părţii de vorbire prin care sunt exprimate subiectele din următoarele propoziţii:**

1. *ce se va da la teză.* …
2. *Tata şi mama sunt acasă.* …
3. *Ai mei vor pleca mâine la bunici.* …
4. *E inutil a întreba.* …
5. *Este greu însă de prevăzut.* …
6. *dar eu rămân acasă.* …
7. *Oricine este neliniştit înaintea unei teze.* …

A. verb la modul supin
B. pronume relativ
C. substantive comune
D. pronume posesiv
E. pronume personal
F. pronume nehotărât
G. verb la modul infinitiv
H. pronume negativ

II **Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată sau litera G, dacă o consideri greşită:**

1. **A G** Subiectul predicatului din prima propoziţie este neexprimat/ inexistent.
2. **A G** În propoziţia *mă plictisesc*, subiectul este subînţeles.
3. **A G** Subiectul din propoziţia *au musafiri* este inclus.
4. **A G** În propoziţia *Oricine este neliniştit înaintea unei teze*, subiectul este exprimat.
5. **A G** Subiectul propoziţiei *dar eu rămân acasă* este neexprimat.
6. **A G** În fraza *E târziu şi e bine să mă odihnesc*, toate subiectele sunt incluse.
7. **A G** Subiectele din fraza *Mă întreb ce se va da la teză* sunt subînţelese.

III **Alcătuieşte enunţuri în care substantivul *idee* să îndeplinească următoarele funcţii sintactice:**

1. subiect în cazul nominativ
…………………………………………………………………………………
2. nume predicativ în cazul nominativ
…………………………………………………………………………………
3. complement direct în cazul acuzativ
…………………………………………………………………………………

Test I: **I. 2, 4, 6**-câte 1p; **II. 1, 2, 5**-câte 1p; **III. 1, 2, 3**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ⏱ 07 minute
Test II: **I. 1, 3, 5, 7**-câte 1p; **II. 3, 6, 7**-câte 1p; **III. 2, 3**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ⏱ 05 minute

Citește cu atenție următorul text:

Abel, devenit păstor, cutreiera stepele, deșerturile și munții cu turmele sale. Era slab, negru, cinic și mirosea ca țapii pe care-i păștea [...].

Cain, în schimb, trăia cu ai săi în mijlocul câmpurilor cultivate, printre grădini și case frumoase pe care le îngrijea și le iubea cu pasiune.

Dar Iehova nu era mulțumit de Cain. El îi gonise din Paradis pe Adam și pe Eva, iar la porțile grădinii așezase heruvimi cu săbii de foc. Or, iată că nepotul, pătruns de nostalgia și amintirile maică-sii, refăcea prin muncă și inteligență ceea ce Adam pierduse din prostie! Pentru Iehova, acest al doilea Eden, scos de Cain din pământul sterp al deșertului, era obrăznicie și răzvrătire.

(Michel Tournier, ***Familia Adam***)

I **Încercuiește litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:**

1. În prima propoziție, subiectul este:
   a. *stepele, deșerturile și munții*;
   b. *Abel*;
   c. *păstor*.
2. A doua frază din text cuprinde, în ordine, subiect:
   a. inclus, inclus;
   b. subînțeles, subînțeles;
   c. subînțeles, inclus.
3. În fraza *pe care le îngrijea și le iubea cu pasiune* există două subiecte:
   a. incluse;
   b. subînțelese;
   c. exprimate.
4. Subiectul din propoziția *El îi gonise din Paradis pe Adam și pe Eva* este exprimat prin:
   a. substantiv propriu;
   b. pronume personal;
   c. pronume de politețe.
5. Cuvântul *nepotul* este subiect pentru:
   a. interjecția predicativă *iată*;
   b. verbul *refăcea*;
   c. verbul *pierduse*.
6. În ultima propoziție, subiectul este:
   a. *Cain*;
   b. *Eden*;
   c. *acest*.
7. În propoziția *Dar Iehova nu era mulțumit de Cain*, subiectul se acordă cu verbul cu rol de predicat în:
   a. număr și persoană;
   b. persoană și gen;
   c. număr, persoană și gen.

Timp de lucru: 15 minute. Se acordă câte 1p pentru cerințele 1-5, câte 2p pentru cerințele 6-7 și 1p din oficiu.

PROPOZIȚIA SUBIECTIVĂ (I)

Expansiunea subiectului. Contragerea subiectivei. Termenul regent

I **Scrie, în spațiul rezervat, propoziții subiective obținute prin expansiunea subiectelor din următoarele propoziții:**

1. Mi-a plăcut comportamentul tău. ....
2. Era mai bine a pleca mai devreme. ....
3. Nu a contat fapta făcută. ....
4. Îmi convine a participa la conferință. ....
5. S-a auzit un strigăt afară. ....
6. Leneșul mai mult păgubește. ....
7. A fost dificil de demonstrat. ....
8. A fost dovedită vinovăția inculpatului. ....
9. Trebuie a cumpăra mai multe legume. ....
10. Mă mâhnește afirmația ta despre mine. ....

II **Scrie, în spațiul rezervat, contragerea următoarelor propoziții subiective:**

1. *Ar fi trebuit* [să mărturisesc]. ....
2. [Cine e harnic] *are de toate.* ....
3. *Mă interesează* [când va sosi]. ....
4. *S-a aflat* [ce a declarat la proces]. ....
5. *Nu e plăcut* [să fii bonav]. ....
6. *Nu e ușor* [să câștigi mereu]. ....
7. *Mi-a venit* [să plâng atunci]. ....
8. *Mi-ar fi plăcut* [să ne plimbăm]. ....
9. *E sănătos* [să te culci târziu?] ....
10. *S-a anunțat acum* [cine a câștigat]. ....

III **Scrie, în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde termenului regent pentru propoziția subiectivă din fiecare frază:**

1. Va trebui să discutăm. …
2. Firește că vom corecta greșelile. …
3. Cu siguranță că a încuiat ușa. …
4. Ar fi util să verifici lista. …
5. Primește notă bună cine învață. …
6. Se știe cine a câștigat. …
7. Mă uimește ce am aflat. …

A. adverb predicativ
B. expresie verbală impersonală
C. verb impersonal, diateza activă
D. verb personal, diateza pasivă
E. verb impersonal, diateza reflexivă
F. verb personal folosit ca impersonal
G. locuțiune adverbială impersonală
H. verb personal, diateza activă

Test I: **I. 1, 2, 9; II. 2, 5, 10; III. 2, 4, 5**-câte 1p. [oficiu: 1p] Total – 10 ◷ 07 minute
Test II: **I. 3, 5, 10; II. 1, 4, 8; III. 1, 3, 6**-câte 1p. [oficiu: 1p] Total – 10p ◷ 05 minute

PROPOZIȚIA SUBIECTIVĂ (II) Elemente introductive

I Delimitează propozițiile subiective şi scrie, în spațiul rezervat, elementele introductive:

1. *Va trebui să plătim costul excursiei.* ....
2. *Vă deranjează că fumez?* ....
3. *Mi-era indiferent dacă pleca.* ....
4. *Nu s-a ştiut când a aterizat avionul.* ....
5. *Era normal ca musafirul să dea un telefon înainte.* ....
6. *S-a aflat cum a procedat hoțul.* ....
7. *Cine se scoală devreme departe ajunge.* ....

II Mai exersează

Citeşte cu atenție următorul text:

Nu e bine să fie omul aşa. Oamenii se prea supără când le luăm căciula din cap. Şi e bine să trăim bine cu lumea. [...] *Cine vrea să sară peste groapă, arunce-şi mai-nainte desagii peste ea.* [...] *Pentru aceea îi era atât de greu să sară din Butucani la Sărăceni.* [...] *Se zice că nu e sat fără popă. Pesemne cine-a făcut zicala asta n-a ştiut de Sărăceni.* [...] *Oamenii ascultau bucuros; le plăcea să stea de vorbă cu popa.*

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

A. Scrie, în spațiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerință:

1. Transcrie propoziția subiectivă din prima frază. ....
2. Delimitează propoziția subiectivă din fraza *Pentru aceea îi era atât de greu să sară din Butucani la Sărăceni.* ....
3. Indică un verb personal care este termen regent pentru o propoziție subiectivă.
....
4. Transcrie o propoziție subiectivă introdusă printr-o conjuncție subordonatoare.
....
5. Realizează contragerea propoziției subiective ...*să stea de vorbă cu popa.*
....

B. Completează spațiile libere cu afirmația corectă:

1. Propoziția subiectivă din prima frază are termen regent ....
2. Predicatul propoziției regente *Se zice* este exprimat prin verb ....
3. Regenta propoziței subiective subliniate din fraza *Pesemne* <u>*cine-a făcut zicala asta n-a ştiut de Sărăceni*</u> este ....
4. Propoziția subiectivă din fraza *Şi e bine să trăim bine cu lumea* este
....

Test I: **I. 1, 2, 4, 6; II. A. 1, 2; II. B. 2, 3, 4**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 10 minute
Test II: **I. 3, 5, 7; II. A. 3, 4, 5; II. B. 1, 2, 3**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏱ 08 minute

SUBIECTUL ȘI PROPOZIȚIA SUBIECTIVĂ

Test sumativ

Citește cu atenție următorul text:

E mai bine să fie ce zice mama, decât ce arată visul meu. Trebuie să te ghidezi după semnele realității și să cauți adevărul cu ochii deschiși. Nu-i nevoie să știi tot ce e scris în cărțile de interpretare a viselor. Se știe că visele au simbolistica lor, dar e indicat să fim prudenți în importanța pe care le-o acordăm. Nu se cuvine să fim mistici, căci lumina rațiunii e atât de puternică. Se înțelege că visele fac partea din existența noastră nocturnă, dar uneori visăm cu ochii deschiși la viitor. De mare mirare este cum visele nocturne se îmbină cu cele diurne. Să fie adevărat că se pot face vrăji și sunt oglinzi în care poți privi lucrurile viitoare?

I **Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată sau litera G, dacă o consideri greșită:**

1. **A G** În fraza *Trebuie să te ghidezi după semnele realității*, există o propoziție subiectivă.
2. **A G** Propoziția subiectivă din fraza *Nu-i nevoie să știi tot* este introdusă prin conjucție subordonatoare.
3. **A G** Termenul regent al propoziției subiective *că se pot face vrăji* este o expresie verbală impersonală.
4. **A G** În fraza *De mare mirare este cum visele nocturne se îmbină cu cele diurne* există o propoziție subiectivă.
5. **A G** Contragerea propoziței subiective *să știi tot* este: *a ști tot.*
6. **A G** În fraza *Se știe că visele au simbolistica lor* nu există propoziție subiectivă.

II **Încercuiește litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:**

1. În fraza *Se știe că visele au simbolistica lor, dar e indicat să fim prudenți în importanța pe care le-o acordăm*, numărul propozițiilor subiective este:
   a. una;
   b. două;
   c. trei.
2. Propoziția subiectivă din fraza *De mare mirare este cum visele nocturne se îmbină cu cele diurne?* este introdusă prin:
   a. adjectiv pronominal relativ;
   b. adverb relativ;
   c. pronume relativ.
3. Subiectul propoziției subordonate din fraza *Se știe că visele au simbolistica lor* este:
   a. inclus;
   b. exprimat;
   c. subînțeles.

Timp de lucru: 30 de minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerință corect rezolvată și 1p din oficiu.

ATRIBUTUL (I) Actualizare

Citește cu atenție următorul text:

E o noapte lucie de iarnă și stelele strălucitoare ale cerului tremură în întunericul de sus. Dorința de a pătrunde misterul acestei lumi înghețate îmi îndreaptă privirea curioasă spre înaltul cerului, unde stelele parcă sunt așezate în rânduri de câte patru. Lumina lor pătrunde în sufletul meu și în orice colț întunecat al pământului adormit. Vântul rece bate în geamul casei mele cu o mână tremurândă. Somnul cerului cuprinde și genele-mi obosite care se închid înspre visul ce își începe călătoria de neoprit.

I **Scrie, în spațiul din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde părții de vorbire prin care sunt exprimate atributele subliniate:**

1. *noapte lucie* ...
2. *întunericul de sus* ...
3. *acestei lumi* ...
4. *Lumina lor* ...
5. *sufletul meu* ...
6. *orice colț* ...
7. *mână tremurândă* ...
8. *genele-mi* ...
9. *rânduri de câte patru* ...
10. *călătoria de neoprit* ...

A. numeral distributiv
B. adjectiv pronominal posesiv
C. adverb de loc
D. adjectiv pronominal demonstrativ
E. adjectiv provenit din verb la gerunziu
F. pronume personal, formă neaccentuată
G. adjectiv propriu-zis
H. verb la supin
I. pronume personal
J. substantiv comun
K. adjectiv pronominal nehotărât

II **Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată sau litera G, dacă o consideri greșită:**

1. **A G** În propoziția *E o noapte lucie de iarnă*, există un atribut adjectival și un atribut substantival prepozițional.
2. **A G** Atributul adjectival *înghețate* este în cazul dativ.
3. **A G** Cuvântul *casei* este atribut substantival genitival.
4. **A G** În structura *stelele strălucitoare ale cerului*, există două atribute.
5. **A G** Atributul substantival prepozițional *de iarnă* este în cazul acuzativ.
6. **A G** Cuvântul *meu* este atribut adjectival în cazul genitiv.
7. **A G** În structura *Dorința de a pătrunde misterul acestei lumi*, există patru atribute.
8. **A G** În structura *colț întunecat al pământului*, atributele au ca termen regent substantivul *colț*.
9. **A G** Atributul pronominal *-mi* este în cazul dativ posesiv.
10. **A G** Cazul atributului *curioasă* este nominativ.

Test I: **I. 1, 3, 4, 7, 10**-câte 1p; **II. 1, 2, 8, 10**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ◷ 08 minute
Test II: **I. 2, 5, 8, 9**-câte 1p; **II. 1, 3, 4, 5, 7**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** ◷ 08 minute

[ATRIBUTUL (II)] Test sumativ

Citeşte cu atenţie următorul text:

În păduri trăsnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par îngheţate, cerul pare oţelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârţâie sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Şi pe ele se aşază bolta cerului senină,
Unde luna îşi aprinde farul tainic de lumină.

(Vasile Alecsandri, ***Mezul iernei***)

I Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:

1. Cuvântul *cristalină* are funcţia sintactică de:
a. atribut substantival;
b. atribut adjectival;
c. atribut adverbial.

2. Atributul *de lumină* este exprimat prin:
a. adjectiv;
b. substantiv;
c. locuţiune adjectivală.

3. Termenul regent pentru atributul adjectival *amar* este în cazul:
a. nominativ;
b. acuzativ;
c. dativ.

4. Cuvântul *de diamanturi* este:
a. substantiv, cazul acuzativ, atribut substantival;
b. adjectiv, cazul acuzativ, atribut adjectival;
c. adjectiv, cazul nominativ, atribut adjectival.

II Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greşită:

1. A G Cuvântul subliniat <u>înaltele</u> (*coloane*) este atribut exprimat prin substantiv în cazul acuzativ.
2. A G Substantivul subliniat (*bolta*) <u>*cerului*</u> este atribut substantival exprimat prin substantiv în cazul genitiv.
3. A G Cuvintele *amar, cumplit* sunt atribute adjectivale.
4. A G Termenul regent pentru atributul *tainic* este substantivul *farul.*
5. A G Adjectivul subliniat (*Fumuri*) <u>*albe*</u> este atribut adjectival.

Timp de lucru: 10 minute. Se acordă câte 1p pentru fiecare cerinţă corect rezolvată şi 1p din oficiu.

PROPOZIȚIA ATRIBUTIVĂ (I)

Expansiunea atributului. Contragerea atributivei. Termenul regent

I **Scrie, în spațiul rezervat, propoziții atributive obținute prin expansiunea atributelor din următoarele propoziții:**

1. *Cerul senin era albastru.* ....
2. *Stelele de pe cer sunt luminoase.* ....
3. *Casa de acolo a fost renovată.* ....
4. *Cadoul cumpărat este pentru tine.* ....
5. *Am avut plăcerea de a te felicita.* ....
6. *Am văzut niște copii jucându-se.* ....
7. *Aceasta este o sumă de negociat.* ....
8. *Nu voi mai avea un prieten ca el.* ....
9. *Unul dintre voi a spart geamul.* ....
10. *Un astfel de film n-am mai văzut.* ....

II **Scrie, în spațiul rezervat, contragerea următoarelor propoziții atributive:**

1. *Au fost ploi* [care au produs inundații].
....
2. *Se pune întrebarea* [dacă voi primi ajutor la nevoie].
....
3. *Dorința* [ca teza să se amâne] s-a împlinit.
....
4. *Am auzit zvonul* [că testul va fi ușor].
....
5. *Mi l-a cumpărat pe acela* [pe care l-am dorit].
....
6. *Al doilea* [care a intrat pe ușă] e prietenul meu.
....
7. *Am înțeles doar asta din tot* [ce ai spus].
....
8. *Aceasta e casa* [unde am locuit cinci ani].
....
9. *Mi-e dor de vremea* [când eram copil].
....
10. *Îmi place modul* [cum acționezi în situații-limită].
....

III **Completează tabelul cu părțile de vorbire care sunt termeni regenți pentru propozițiile atributive de la exercițiul anterior:**

substantive	pronume	numerale

Test I: **I. 1, 3, 6, 8**-câte 1p; **II. 1, 6, 8**-câte 1p; **III**-2p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏲ 07 minute
Test II: **I. 2, 5, 7, 9, 10**-câte 1p; **II. 2, 5, 9**-câte 1p; **III**-1p. [oficiu: 1p] **Total** – 10p ⏲ 07 minute

PROPOZIȚIA ATRIBUTIVĂ (II) — Elemente introductive

Citeşte cu atenţie următorul text:

Se spune adesea că felul în care acţionez nu coincide cu ideile pe care le ai tu despre mine. Părerea ta că nu fac nimic din care să se vadă calităţile mele nu este corectă. Cine a avut prilejul să mă cunoască îşi dă seama cât de eronat este modul cum gândeşti. E adevărat însă că timpul de când ne cunoaştem nu e prea lung şi locurile unde ne-am întâlnit nu au fost cele mai bune ocazii pentru a mă cunoaşte. Se pune întrebarea dacă eşti dispus să ne cunoaştem mai bine, deoarece a avea o părere înseamnă să o poţi argumenta.

I **Delimitează propoziţiile atributive din frazele de mai sus şi scrie elementele introductive în tabelul de mai jos:**

Pronume relative	Adverbe relative	Conjuncţii subordonatoare

II **Mai exersează**

Scrie, în spaţiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde termenului regent pentru propoziţia atributivă indicată:

1. … *în care acţionez* — **A.** *nimic*
2. … *din care să se vadă calităţile mele* — **B.** *modul*
3. … *cum gândeşti* — **C.** *timpul*
4. … *de când ne cunoaştem* — **D.** *întrebarea*
5. … *dacă eşti dispus* — **E.** *părerea*
F. *felul*

III **Încercuieşte litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:**

1. În prima frază a textului există, în ordinea dată de succesiunea predicatelor, următoarele propoziţii:
a. principală, atributivă, subiectivă, atributivă;
b. principală, atributivă, predicativă, atributivă;
c. principală, predicativă, atributivă, atributivă.

2. Delimitarea propoziţiilor din fraza *E adevărat însă că timpul de când ne cunoaştem nu e prea lung* este:
a. *E adevărat însă/ că timpul/ de când ne cunoaştem/ nu e prea lung;*
b. *E adevărat/ însă că timpul/ de când ne cunoaştem/ nu e prea lung;*
c. *E adevărat însă/ că/ timpul de când ne cunoaştem/ nu e prea lung.*

3. Propoziţia *să o poţi argumenta* este:
a. atributivă;
b. predicativă;
c. subiectivă.

Test I: **II. 1, 2, 3, 4, 5**-câte 1p; **III. 2**-2p, **3**-2p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 08 minute
Test II: **I**-7p; **II. 1, 3**-câte 1p. [oficiu: 1p] **Total – 10p** — 10 minute

ATRIBUTUL ȘI PROPOZIȚIA ATRIBUTIVĂ — Test sumativ

Citeşte cu atenţie următorul text:

Pe Valea Seacă este un sat pe care oamenii îl numesc Sărăceni. [...] Mai că n-a fost popă care să fi stat mai mult decât trei zile în Sărăceni; şi care a stat mai multă vreme aici s-a curăţit de păcate. [...] În cea dintâi duminică, părintele Trandafir ţine o predică înaintea oamenilor ce s-au adunat în număr mare ca să vadă pe popa cel nou. Nu este mai mare mulţumire pentru omul ce doreşte binele altora decât aceea când vede că este ascultat de către alţii şi că vorbele lui prind rădăcini. [...] Părea că oamenii aceia ascultă ceea ce ştiu, dar nu ştiu bine, şi-i sorbeau vorbele cu atâta sete, încât părea că ar voi să-i scoată sufletul. [...] Oamenii ascultau bucuros; le plăcea să stea de vorbă cu popa şi chiar se prindeau de sfaturi. [...] Nu era om în sat asupra căruia să nu fi descărcat întreaga sa învăţătură.

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

I **Scrie, în spaţiul rezervat, răspunsuri potrivite pentru fiecare cerinţă:**

1. Transcrie propoziţia atributivă din prima frază.

 ....

2. Indică partea de vorbire prin care este introdusă prima propoziţie atributivă.

 ....

3. Transcrie termenul regent al propoziţiei atributive *ce s-au adunat în număr mare.*

 ....

4. Precizează funcţia sintactică a pronumelui relativ care introduce propoziţia subordonată *ce doreşte binele altora.*

 ....

5. Transcrie atributele, precizând felul lor, din fraza *În cea dintâi duminică, părintele Trandafir ţine o predică înaintea oamenilor ce s-au adunat în număr mare ca să vadă pe popa cel nou.*

 ....

 ....

II **Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greşită:**

1. **A G** În fraza *Nu este mai mare mulţumire pentru omul ce doreşte binele altora decât aceea când vede* există o propoziţie principală şi două propoziţii subordonate atributive.
2. **A G** Propoziţia subordonată din fraza *Părea că oamenii aceia ascultă* este subiectivă.
3. **A G** În fraza *le plăcea să stea de vorbă cu popa...*, propoziţia subordonată este predicativă.
4. **A G** Propoziţiile din fraza *şi care a stat mai multă vreme aici s-a curăţit de păcate* sunt, în ordine, subiectivă şi principală.

Timpul de lucru: 30 de minute. Se acordă 1p pentru fiecare cerinţă corect rezolvată şi 1p din oficiu.

Comunicare

Sumar

STRUCTURA ANALIZEI DE TEXT LITERAR (I)

Textul epic

I Context

Citeşte cu atenţie următorul text:

Un şoarece de neam, şi anume Raton,
Ce fusese crescut sub pat la pension,
Şi care în sfârşit, după un nobil plan,
Rătăcea retirat într-un vechi parmesan,
Întâlni într-o zi pe chir Pisicovici,
Cotoi care avea bun nume-ntre pisici.
Cum că domnul Raton îndată s-a gătit
Să o ia la picior, nu e de îndoit.
Dar smeritul cotoi, cu ochii în pământ,
Cu capu-ntre urechi, cu un aer de sfânt,
Începu a striga: „De ce fugi, domnul meu?
Nu cumva îţi fac rău? Nu cumva te gonesc?
Binele şoricesc cât de mult îl doresc
Şi cât îmi e de scump, o ştie Dumnezeu!
Cunosc ce răutăţi v-au făcut fraţii mei,
Şi că aveţi cuvânt să vă plângeţi de ei;
Dar eu nu sunt cum crezi; că chiar asupra lor
Veneam să vă slujesc, de vreţi un ajutor.
Eu carne nu mănânc; ba încă socotesc,
De va vrea Dumnezeu, să mă călugăresc".
La ăst frumos cuvânt, Raton înduplecat,
Văzând că Dumnezeu de martur e luat,
Îşi ceru iertăciuni şi-l pofti a veni,
Cu neamul şoricesc a se-mprieteni.
Îl duse pe la toţi şi îl înfăţişă
Ca un prieten bun ce norocu le dă.
Să fi văzut la ei jocuri şi veselii!
Căci şoarecii cred mult la fisionomii,
Ş-a acestui străin atâta de cinstit
Nu le înfăţişa nimic de bănuit.
Dar într-o zi când toţi îi deteră un bal,
După ce refuză şi limbi şi caşcaval,
Zicând că e în post şi nu poate mânca,
Pe prietenii săi ceru a-mbrăţişa.
Ce fel de-mbrăţişări! Ce fel de sărutat!
Pe câţi gura punea,
Îndată îi jertfea,
Încât abia doi-trei cu fuga au scăpat.

Cotoiul cel smerit
E omul ipocrit.

(Grigore Alexandrescu, ***Şoarecele şi pisica***)

Cerințe:

1. Completează următoarea fişă de lectură, referindu-te la textul citit.

Etapele acțiunii	Cine este naratorul?	Cui i se adresează naratorul?	Opinia ta despre semnificația generală a textului

2. Redactează un text de 8-10 rânduri, în care să identifici elementele definitorii ale operei epice, pe textul dat.
*În redactare vei avea în vedere: *naratorul, acțiunea, personajele, preponderența narațiunii ca mod de expunere.*
3. Citeşte, în fața clasei, textul scris de tine; colegii vor face observații, completând următorul tabel:

Criteriile de acordare a punctajului	Punctaj (fb.3p., b.2p., s.1p.)	Motivarea acordării punctajului
Numirea elementelor definitorii pentru genul epic		
Exemplificarea pe textul dat		
Comentarea sumară a elementelor exemplificate		
Susținerea unui punct de vedere/ unei opinii despre semnificația textului		
Coerență		
Folosirea unui limbaj adecvat		

Timp pentru rezolvarea cerințelor: 15 minute

II Context

Citeşte cu atenție următorul text:

Pe Valea-Seacă este un sat pe care oamenii îl numesc Sărăceni...Valea-Seacă!

„Vale“, pentru că este un loc închis între munți; „seacă“, pentru că pârâul ce şi-a făcut cale pe mijlocul văii este sec aproape întregul an.

Iată cum stă valea.

În dreapta este un deal numit Râpoasa. În stânga sunt trei dealuri numite: Fața, Gropnița şi Aluniş.

Pe Râpoasa cresc stânci; pe Fața sunt holde; pe Gropnița este satul, iară pe Aluniş sunt mormintele satului între aluni şi mestecăni.

Aşa-n dreapta şi aşa-n stânga; dar lucrul de căpetenie este tocmai în fund. Aici sunt munții; de aici vine ce vine.

Dincolo, peste Râpoasa, este Valea-Răpiţii, o vale mai adâncă decât Valea-Seacă şi numită aşa pentru că prin ea curge Răpiţa. Răpiţa este supărăcioasă, mai ales în timp de primăvară, iar pârâul de pe Valea-Seacă este un crac al Răpiţii. Primăvara, când se topeşte neaua pe munţi, Răpiţa se supără, varsă o parte din mânia ei în cracul de pe Valea-Seacă, şi asta încetează de a mai fi „seacă". În câteva ceasuri Sărăcenii sunt numai prea bogaţi de apă. Aşa o pat în fiecare an. Când sămănăturile din vale par mai frumoase, Valea-Seacă minte cu numele şi spală tot ce-i pică în cale. Ar fi încă bine dacă această năpădire ar ţine numai scurtă vreme. Apa rămâne însă în vale, formând multe locuri de adăpost pentru neamul broscăresc. Iară în locul grânelor, pe lângă bălţi, cresc răchitele şi se îmbuibă sălcişul.

Este oare minune dacă în urma acestora sărăcenenii s-au făcut cu vremea cei mai leneşi oameni?! Este nebun acela care seamănă unde nu poate secera ori unde nu ştie dacă va putea ori nu să secere. Pe Faţa locul este nisipos, grâul creşte cât palma şi păpuşoiul cât cotul; pe Râpoasa nici murele nu se fac, iar în vale apa mănâncă rodul. Unde nu e nădejde de dobândă lipseşte şi îndemnul de lucru. Cine lucrează vrea să câştige, iară sărăcenenii şi-au scos gândul de câştig; pentru aceea nici nu se aflau îndemnaţi să lucreze. Cât puteau, petreceau vremea întinşi la răcoare; nu puteau, îşi mâncau zilele lucrând prin satele învecinate. Când venea apoi iarna...vai şi amar!

Iar cine e deprins cu răul, la mai bine nici nu gândeşte; sărăcenenilor le părea că, decât aşa, mai bine nici nu poate fi. Peştele-n apă, pasărea-n cer, cârtiţa în pământ şi sărăcenenii în sărăcie!

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

Comunicare

Cerinţe:

1. Completează tabelul de mai jos:

O expresie, un proverb, un fapt care mi-a plăcut/ nu mi-a plăcut/ m-a surprins etc.	**Gândurile mele despre expresie, proverb, fapt etc.**

2. Schimbaţi caietul cu al colegului/ colegei de bancă; citiţi fragmentele alese şi comentariile făcute. Faceţi, fiecare, observaţii pe caietul celuilalt.

3. Redactează un text de 10-15 rânduri în care să comentezi textul dat; poţi folosi următorul plan:
Introducere – *Ce se descrie* (fixarea cadrului şi a elementelor descrise);
Cuprins – *Cum se descrie* (numirea cadrului spaţial, identificarea perspectivei din care se face descrierea, numirea tehnicii descriptive, sentimentele); *Cu ce scop se descrie* (trăirile personajelor, mijloace artistice folosite în realizarea descrierii, argumentarea fiecărei idei enunţate prin ilustrări din text);
Încheiere – *Ce impresie mi-a făcut descrierea* (concluzia asupra temei abordate, opina despre fragmentul de text citit).

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 20 de minute

III Context

Citeşte cu atenţie următorul text:

Este oare minune dacă în urma acestora sărăcenenii s-au făcut cu vremea cei mai leneşi oameni?! Este nebun acela care seamănă unde nu poate secera ori unde nu ştie dacă va putea ori nu să secere. Pe Faţa locul este nisipos, grâul creşte cât palma şi păpuşoiul cât cotul; pe Râpoasa nici murele nu se fac, iar în vale apa mănâncă rodul. Unde nu e nădejde de dobândă, lipseşte şi îndemnul de lucru. Cine lucrează vrea să câştige, iară sărăcenenii şi-au scos gândul de câştig; pentru aceea nici nu se aflau îndemnaţi să lucreze. Cât puteau, petreceau vremea întinşi la răcoare; nu puteau, îşi mâncau zilele lucrând prin satele învecinate. Când venea apoi iarna... vai şi amar!

Iar cine e deprins cu răul, la mai bine nici nu gândeşte; sărăcenenilor le părea că, decât aşa, mai bine nici nu poate fi. Peştele-n apă, pasărea-n cer, cârtiţa în pământ şi sărăcenenii în sărăcie!

(Ioan Slavici, ***Popa Tanda***)

Cerinţe:

1. Descrie, în 3-4 rânduri, atitudinea naratorului faţa de lenea oamenilor din satul Sărăceni, aşa cum rezultă ea din fragmentul citit.
2. Scrie un text argumentativ de 7-9 rânduri în care să-ţi exprimi opinia despre lenea oamenilor din Săraceni.
3. Citiţi, în faţa clasei, textele scrise de voi şi alegeţi-l pe cel mai convingător pentru a fi publicat în revista clasei.

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 15 minute

IV Context

Tema ta este caracterizarea unui personaj. Pentru efectuarea temei, ai nevoie de un plan.

Cerinţă:

1. Formaţi echipe de câte patru, alegeţi un personaj dintr-o nuvelă studiată sau citită (eventual, nuvela ***Popa Tanda***) şi completaţi fişa cu profilul personajului.

Profilul personajului	**Modalităţi de caracterizare**	
	Ceea ce apare explicit în text	Ceea ce nu apare explicit în text
Rolul personajului (principal/ secundar/ episodic/ figurant)		
Cine este (nume, situaţie socială etc.)		
Date despre portretul fizic		
Date despre portretul moral		

Caracteristici (vestimentaţie, preocupări, obiceiuri etc.)		
Ce face (acţiuni, gesturi)		
Relaţiile cu celelalte personaje		
Mediul în care trăieşte		
Opinia personală despre personaj		

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 10 minute

V Context

Primăvara şi toamna, Borcea acoperea cu apele ei gălbui sute de hectare înţelenite; şi în pânza asta nesfârşită de apă, crăpceanul, carasul, ştiuca mişunau în aşa hal, că până şi pisicile se ghiftuiau pe malul bălţilor. Se pescuia, atunci, cu cazanul. Mană cerească, ce mai! Bărbaţi, femei şi copii, goi până peste genunchi, cu traista după gât, se-mprăştiau în trăgători, înaintând cât mai încet cu putinţă pe câmpul înecat, fiecare cu un cazan vechi desfundat la el. Apa nu trecea niciodată de genunchi. Bălăcind, peştele se izbea de picioarele noastre, dar era albitură şi noi umblam după de-ăl mare. [...] Auzeam peştele zbătându-se între pereţii vasului. Nu mai aveam decât să-l apucăm cu mâna şi să-l vârâm în traistă. Tare trebuia să fii neîndemânatic ca să-ţi scape.

Tatei însă, îi scăpau regulat şi puştanii făceau mare haz. Râdeau de el, îl luau în băşcălie. Nu se sinchisea. Continua să se arunce cu cazanul peste toate buruienile din jur, şi de le vedea mişcând, şi de nu. După un ceas de pescuit, ne întorceam acasă cu traista doldora de peşte. Tata n-aducea nici măcar un chitic. Şi când vedea asta, mămuca, bună cum era, îl sfătuia să stea mai bine acasă, să pună la sărat peşte, să facă de mâncare, să spele rufe şi să mai cânte din fluier.

Asta mă umilea de-mi dădeau lacrimile: un bărbat nu spală rufe, nici nu găteşte! Dar tata n-avea nimic bărbătesc în el: era blând ca o femeie, cu mustăţi mari şi negre şi cu nişte ochi adânci şi galeşi, pironiţi întruna pe fluierul lui din care, cu degetele noduroase, scotea melodii duioase care răsunau până departe şi făcea câinii să latre în nopţile amuţite. În schimb, când îţi făcea un borş sau o plachie de peşte, sau când spăla rufe, şi cele mai bune gospodine puteau să vină şi să ia lecţii de la el. Dar tot râdeau de el, pentru că unui bărbat nu-i stă bine să facă treburi muiereşti. M-aş fi bătut atunci cu satu-ntreg, pentru că bietul tată-meu nu lua niciodată-n seamă vreo înjurătură şi le-ndura toate în tăcere.

(Panait Istrati, ***Ciulinii Bărăganului***)

Cerinţe:

1. Scrieţi un text, de 10-12 rânduri, în care să vă exprimaţi opinia despre relaţia tată – fiu, aşa cum apare ea în fragmentele citate.
*În formularea opiniei este recomandabil să folosiţi verbe precum: *a crede*, *a considera*, *a presupune* etc. şi, de asemenea, adverbe/ locuţiuni adverbiale (*probabil*, *posibil*, *desigur*, *fără îndoială*, *cu siguranţă* etc.) şi conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ (*deoarece*, *din cauză că*, *încât*, *ca să*, *aşadar* etc.)

2. Citiţi textele în faţa clasei, aşezaţi pe „scaunul autorului"; faceţi observaţii, completând următorul tabel:

Criteriile de acordare a punctajului	Punctaj (fb.3p., b.2p., s.1p.)	Motivarea acordării punctajului
Respectarea structurii lucrării (introducere, cuprins, încheiere)		
Formularea opiniei		
Susţinerea opiniei prin exemple corecte, explicate		
Folosirea adecvată a conectorilor		
Coerenţă, corectitudine		
Folosirea unui limbaj adecvat		

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 15 minute

Pentru portofoliul tău

Scrie un text, de 10-12 rânduri, cu titlul: ***Este firesc să-ţi aperi părinţii.***

VI Context

Citeşte cu atenţie următorul text:

M-am gătit, deci, ca un vrednic fiu al domnului doctor Mihalache Aspru din Zăreni şi mi-am luat bilet de tren pentru satul natal. Dacă târguşorul părintesc ar fi avut gară, aş fi luat chiar şi bilet de clasa a doua, ca să cobor cât mai onorabil din vagon în faţa concetăţenilor şi poate şi a tatălui meu. Însă din gară de la Ugărăşani mai făceam aproape şaizeci de kilometri de căruţă, drum de deal şi pădure, până-n târg la Zăreni.

Tata m-a primit cu uimire şi mama s-a pierdut de mai multe ori de bucurie şi lacrimi, când m-au văzut. Pe urmă tata, care era om de realităţi, a umblat şi s-a zbătut în toate părţile, ca să-mi aranjeze starea precară în faţa legilor. A luat de mai multe ori în lung drumul şi mai greu al Râmnicului, capitala judeţului, şi cu deputatul locului şi cu prefectul, care, de asemenea, îi era prieten politic, mi-au potrivit situaţia. La militărie eram acum amânat pentru o aşa-zisă criză de colici hepatici [...], iar chestia falsului, pentru că era mai complicată, căpăta o îndreptare şi mai minunată. Procesele fură contopite într-unul şi aduse încoace, la tribunalul judeţului; iar după câteva înfăţişări se stinse totul. Drept mulţumire pentru ostenelile tatălui meu (se prefăcea că umblă pentru mine în urma stăruielilor şi lacrimilor mamei, altfel, după el – m-asigura – n-aveau decât să mă înhaţe la armată şi să mă înghită puşcăria), făgăduii solemn să continuu liceul în particular. Colicii hepatici îmi mai obţinură o amânare şi, în iunie, spre marea fericire – pe care de astă dată nu o mai putu ascunde – a tatei, obţinui diploma de absolvire a patru clase gimnaziale.

În război am plecat cu contingentele tinere şi cu alţi amânaţi. Nu ne-au recrutat, dar din cauza invaziei au fost ridicaţi toţi cei în stare să poarte arme de la 18 ani în sus şi trimişi

în Moldova. Acolo am fost ținuți pe lângă oficiile sedentare până ne-o veni rândul să umplem regimentele, iar cei ce aveam mai mult de patru clase de gimnaziu, împărțiți pe la școlile militare. În satul acela de lângă Iași m-am despărțit de tata, care fusese, de asemenea, mobilizat cu grad de colonel medic. Când am ieșit din școală, proaspăt elev plutonier, și m-am dus să-l regăsesc, tata murise cu trei luni înainte, de tifos exantematic. În schimbul acestei teribile vești, comandantul oficiului sedentar mi-a propus să mă repartizeze la regimentul de marș al diviziei. Eu însă am cerut să merg pe front, și din durere pentru moartea tatei, dar mai ales din curiozitate. Era tocmai în anul luptelor de la Mărășești, dar regimentul a trebuit să stea mai multe zile în rezervă, aproape de apa Siretului; abia mai târziu, după un marș de o noapte și o zi cu ploaie călduță, neîntreruptă și nesuferită, de august, am fost aruncați în foc la Muncel, pe-o latură a Mărășeștilor. Acolo am rămas după respingerea inamicului, am durat tranșee și n-am mai fost schimbați până la armistițiu. Însă de lupte mari n-am mai avut parte decât o dată, la 14 septembrie, cu prilejul unei rectificări a frontului. Încolo, mici hărțuieli neînsemnate și neîncetatul bombardament al aruncătoarelor de mine. Nicio mândrie și niciun fel de eroism nu-ți pâlpâia în artere în fața acestui soi de morți războinice, persistente și anonime. În cele din urmă însă, mă alesei și eu, care mă „culcam" cel din urmă la începutul bombardamentului, cu frică și grijă pentru bruma de suflet cât îmi mai rămăsese de pe urma acestui trai de cârtiță bătută până-n fundul vizuinii, și acum numai că auzeam cel mai mic șuier și mă zvârleam, ca un automat, la pieptul pământului ocrotitor.

Am pășit cu stângul la demobilizare – cum am spus – pentru că și când am plecat pe front am pășit cu stângul, în schimb când ne-a luat cercul de recrutare să ne ducă în Moldova, am pornit cu dreptul și totuși a murit tata. Dar nici stângul nu mi-a fost cu noroc, pentru că, ajuns înapoi la Zăreni – erau încă trupe de ocupație în Oltenia – când am confirmat mamei că e adevărat ceea ce aflase despre tata numai pe jumătate de la soldații reîntorși înaintea mea, a căzut greu bolnavă de cordul ei și peste trei săptămâni a închis ochii și dânsa. Am rămas deci singur cu casa și cu via, pe care, scârbit de aceste lovituri, le-am vândut la un preț bun și, după plecarea nemților, am luat drumul Bucureștilor. [...]

Atunci crunte ambiții mi-au cutreierat creierul și inima: am început să învăț cu furie pentru a-mi continua liceul și am știut așa de bine la examenul pentru clasa a cincea, că am obținut media cea mai mare. Însă atunci am băgat de seamă că, față de alți camarazi de război, care aveau grijă să se prezinte în uniformă, profesorii erau nespus de indulgenți. Asta m-a făcut ca la examenele ce au urmat să mă prezint și eu cu studiile numai amețite, în schimb cu uniforma mea cea veche care, în restriștea ponoselii ei, avea aerul cel mai eroic din toate uniformele de față. Însă cum, cu vremea, bunăvoința profesorilor pentru epoleții demobilizaților începu să se micșoreze, iată iar mijind în mine gândul falsului și al escrocheriei, ba mai mult încă, iată chiar acest instinct înfăptuindu-se cu de la sine putere, parcă săvârșit de altă ființă, dinaintea ființei mele uluite și paralizate. Astfel, la clasa a șaptea m-am înfățișat cu mâneca tunicii dungată, deasupra cotului, de două galoane de rănit, iar la clasa a opta, de trei. S-a întâmplat însă ca la clasa a opta să se nimerească unul din profesorii care fusese și la clasa a șaptea; mi-a sărit inima din loc când ochii lui s-au oprit atât de scormonitori pe cele trei galoane, care reprezentau cele trei răni închipuite ale mele. Însă după nota pe care am obținut-o la anatomie – obiectul lui – am văzut că privirea fusese de respect. Mai putea omul să-și amintească după un an ce galoane a văzut la mâneca unui sublocotenent!

Cu uniforma asta am făcut minuni și la facultate: însă precaut, n-o îmbrăcam decât numai la examene. Afară de-un singur nemernic – și încă cel de drept roman! – în care instinctul patriotic era mort pesemne cu desăvârșire, toți profesorii, înainte de a-mi nota bila

în catalog, se inspirau parcă contemplând câteva momente cele patru galoane cu fir auriu (deveniseră patru, proporțional cu timpul și cu studiile), de pe mâneca tunicii mele, pe care și acum o păstrez ca pe o sfântă moaște, evident însă fără galoane de rănit. Numai, cum spun, profesorul de Roman, cu o nesimțire care ar fi revoltat desigur și pe cel mai placid cetățean al României Mari, mi-a considerat mâneca în tăcere și a întors privirile ostentativ plictisit. Cum, nici patru răni pe câmpul de luptă nu-l impresionau pe acest beneficiar al bugetului patriei? M-a întrebat despre In jure cessio, *despre care, mărturisesc, n-am prea știut să-i dau prea multe amănunte, însă am accentuat pe singurul care-mi rămăsese clar de la mica lectură a textului, că la romani militarii ce se distinseseră în război erau scutiți de formalitățile greoaie ale emancipației și ale acestui* In jure cessio. *Și, rostind răspicat acestea, i-am bravat disprețul din ochi, cu privirea mea vulturească, îndesând cotul cu galoane pe masă. Și, închipuiți-vă, acest ambuscat, parcă și-l văd, brun, gras și inexpresiv ca o tobă mare, m-a trântit, vorba aceea, de mi-au mers fulgii, încât, la sesiunea următoare, m-am simțit nevoit să-i parcurg cursul anost nu mai puțin de șapte ori.*

Dar înainte de toate, trebuie să reamintesc de acel moment al vieții mele, care a fost un punct de plecare al întâmplărilor ce vor urma în aceste destăinuiri. A fost clipa, atât de dramatică pentru mine, când am văzut întâia oară pe Alba. Însă în minutul acela, care mi-a întors după răsuceala lui atâția ani de mai târziu, eu n-am știut că femeia gravă și mândră, înaltă și încremenitor de frumoasă, care a trecut pe lângă mine, purta numele Alba, nici că purta numele distins de familie pe care am aflat mai târziu că-l poartă, și nici că în viața noastră cărările ni se vor încrucișa iarăși așa cum ni s-au încrucișat.

Destul că peste tot tineretul acesta în mijlocul căruia mă găseam și care era îngrămădit dinaintea ușii, cu geamuri întunecate și cu grele zăbrele, a liceului unde trebuia să ne trecem examenul de absolvire, capacitatea, cum îi spuneam noi, o tăcere de moarte s-a lăsat deodată. Eram toți strânși prea devreme. Și intrarea în liceu, ca și curtea liceului, rămânea încă oprită. Băieți chipeși, îmbrăcați elegant, cei mai mulți cu primul lor costum civil, stăteau pe ieșiturile ferestruicilor ca de cetate ale subsolului clădirii imense, sau în picioare, în grupuri zgomotoase, toți cu grijă de dunga de la pantaloni și toți îmbătați de culorile hainelor civile, cele mai multe – majoritate zdrobitoare – în bleumarine. Printre grupurile staționare ale băieților, grupurile mobile ale fetelor, câte cinci-șase, cu mâinile petrecute una alteia pe după șale, parcurgeau îngusta și zgomotoasa tabără, presărând la tot pasul vioaiele și galeșele lor priviri, flori albastre, verzui, ruginii-închise sau negre ca fiorul din adâncul beznelor înfricoșate. Băieții le culegeau cu drag, iar alții, cei mai pirpirii, nici nu se mai uitau la aceste școlărițe, ci rostogoleau bulbucații lor ochi timizi, cu aere exagerate de îndrăzneală, trecătoarelor elegante sau aparițiilor feminine din mașinile fugare.

(Gib Mihăescu, ***Donna Alba***)

Cerințe:

1. Rezumă, în 20-25 de rânduri, textul citit.

2. Fragmentul oferă, generos, mai multe teme de discuție și paliere de abordare:
- atitudinea personajului-narator față de școală;
- relația personajului-narator cu părinții săi;
- o etapă din formarea personajului/ întâlnirea marcantă cu Alba.

Alege una dintre temele enunțate și analizează textul dat din această perspectivă.

*În analizarea textului vei avea în vedere următoarele aspecte: selectarea fragmentelor ce vor fi analizate; scrierea unei liste de idei pe care ai dori să le abordezi; recitirea textului și identificarea ideilor principale (pe care le vei putea folosi ca să-ți

argumentezi opinia); explicarea mijloacelor lexicale şi stilistice prin care autorul marchează situaţiile/ secvenţele semnificative.

Atenţie!

- Lucrarea trebuie să aibă introducere (unde enunţi tema aleasă), cuprins (unde dezvolţi analiza propriu-zisă) şi concluzie.
- Foloseşte o exprimare clară, concisă, coerentă.
- Acordă atenţie cuvintelor-cheie/ situaţiilor importante/ secvenţelor semnificative pentru tema aleasă.
- Nu ignora aşezarea în pagină.

Timp de rezolvare a cerinţelor: 15 minute

VII Context

Citeşte fragmentele reproduse în manual, din romanul ***Baltagul*** de Mihail Sadoveanu.

Cerinţă:

Formaţi echipe de patru elevi/ eleve şi completaţi următorul tabel cu informaţii din textul citit:

Perspectiva narativă	Persoana la care se narează	Modurile de expunere folosite (naraţiune, dialog, monolog, descriere)	Acţiunea, spaţiul şi timpul	Etapele desfăşurării acţiunii	Personajele (principale, secundare, episodice, figurante); rolul acestora

Timp pentru rezolvarea cerinţei: 10 minute

Pentru portofoliul tău

Completează următorul tabel:

Ce am învăţat în această secţiune Structurarea analizei de text literar, textul epic	*Cum am învăţat/ ce am făcut ca să învăţ?*	*Cum pot folosi ce am învăţat?*
Acţiune Momentele subiectului Moduri de expunere Personaje Perspectivă narativă		

STRUCTURA ANALIZEI DE TEXT LITERAR (II) — Textul liric

I Context

Citește cu atenție următorul text:

Oaspeții caselor noastre, cocostârci și rândunele,
Părăsit-au a lor cuiburi ș-au fugit de zile rele.
Cârdurile de cucoare, înșirându-se în lung zbor,
Pribegit-au urmărite de al nostru jalnic dor.

Vesela verde câmpie acu-i tristă veștezită;
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;
Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se dezlipesc
Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc.

(Vasile Alecsandri, ***Sfârșit de toamnă***)

Cerințe:

1. Completează tabelul următor:

O expresie care mi-a plăcut	Motivul pentru care mi-a plăcut expresia

2. Completează următoarea fișă de lectură, referindu-te la textul citit.

Tema textului	Ideile sau sentimentele evidențiate în text	Mărcile eului liric	Mijloacele artistice prin care sunt puse în evidență ideile sau sentimentele din text

3. Scrie un text, de 7-8 rânduri, în care să descrii un sfârșit de toamnă în localitatea ta.

4. Compară textul scris de tine cu textul ***Sfârșit de toamnă*** de Vasile Alecsandri; precizează trei diferențe și motivează-le.

Timp pentru rezolvarea cerințelor: 15 minute

II Context

Citește cu atenție următorul text:

Măi bădiță, floare dulce,
Unde te-aș găsi te-aș smulge,
Și-acasă la noi te-aș duce,
Și te-aș răsădi-n grădină,
Și te-aș secera cu milă;
Și te-aș face stog în prag,
Și te-aș îmblăti cu drag;

Și te-aș măcina mărunt
La morișca de argint;
Și te-aș cerne

Prin sprâncene,
Şi te-aş frământa-n inele,
Şi te-aş da inimii mele
Să se stâmpere de jele...

(*Măi bădiţă, floare dulce*,
în *Antologie de poezie populară*)

Cerinţe:

1. Completează tabelul următor:

O expresie care mi-a plăcut/ m-a surprins/ nu mi-a plăcut	Motivul pentru care expresia mi-a plăcut/ m-a surprins/ nu mi-a plăcut

2. Completează următoarea fişă de lectură, referindu-te la textul citit.

Tema textului	Ideile sau sentimentele evidenţiate în text	Mărcile eului liric	Mijloacele artistice prin care sunt puse în evidenţă ideile sau sentimentele din text

3. Alege figura de stil pe care o consideri cea mai reprezentativă pentru poezia citită şi analizează-i rolul, într-un text de 5-6 rânduri.

4. Citeşte textul redactat de colega/ colegul de bancă şi evaluează-l, ţinând cont de următoarele aspecte:

- identificarea figurii de stil şi a rolului ei;
- susţinerea afirmaţiilor despre rolul figurii de stil, cu exemple din text;
- identificarea câmpurilor lexicale în care apare figura de stil;
- folosirea unui limbaj clar, concis, corect;
- aşezarea în pagină, respectarea normelor ortografice şi de punctuaţie.

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 15 minute

III Context

Citeşte cu atenţie următorul text:

— Marie,
Marie,
Spune-mi, dragă, mie
Care floare-nfloare
Noaptea pe răcoare?
— Floarea câmpului,
Spicul grâului,
Astea două-nfloare
Noaptea, pe răcoare...

Comunicare

— Ce frunză se zbate
Când vântul nu bate?
— Frunza plopului,
Mândro, a dorului...
Floarea florilor,
Mândra mândrelor,
Astea două-nfloare
Noaptea, pe răcoare...

(***Marie, Marie***)

Dicţionar
-nfloare, *vb.*, înfloreşte, înfloresc.

Cerinţe:
1. Completează tabelul următor:

O expresie care mi-a plăcut	Motivul pentru care mi-a plăcut expresia

2. Completează următoarea fişă de lectură, referindu-te la textul citit.

Tema textului	Ideile sau sentimentele evidenţiate în text	Mărcile eului liric	Mijloacele artistice prin care sunt puse în evidenţă ideile sau sentimentele din text

3. Formaţi echipe de câte patru membri şi alcătuiţi un plan pentru a demonstra că textul dat este o doină.
*În alcătuirea planului veţi avea în vedere următoarele aspecte:
- elemente specifice operei lirice (structură formală, modul de exprimare a sentimentelor, prezenţa eului liric, folosirea mijloacelor lexicale şi stilistice pentru exprimarea sentimentelor);
- caracteristicile creaţiei populare (caracterul colectiv, anonim, tradiţional, oral, sincretic).

4. Păstraţi planurile în portofoliul vostru.
Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 10 minute

IV Context

Citeşte cu atenţie următorul text:

Întârziată fără vreme
Se plimbă Toamna prin grădini
Cu faldurii hlamidei plini
De crizanteme.

Şi cum abia pluteşte-n mers
Ca o marchiză,
De parcă-ntregul univers
Priveşte-n urmă-i cu surpriză, –
Un liliac nedumerit
De-aura ei de domnişoară
S-a-ngălbenit, s-a zăpăcit
Şi de emoţie-a-nflorit
A doua oară...

(George Topîrceanu, ***Octombrie***)

Cerinţe:

1. Numeşte modul de expunere dominant în textul dat.
2. Precizează aspectele naturii surprinse în poezia lui Topîrceanu.
3. Identifică figura de stil dominantă.
4. Într-un text de 3-4 rânduri, explică rolul figurii de stil dominante din text.
5. Precizează specia genului liric în care se încadrează textul dat.
6. Numeşte trei particularităţi ale speciei literare identificate, prezente în textul dat.
7. Într-un text de 8-10 rânduri, comentează următoarele versuri:

Un liliac nedumerit
De-aura ei de domnişoară
S-a-ngălbenit, s-a zăpăcit
Şi de emoţie-a-nflorit
A doua oară...

*În realizarea comentariului vei avea în vedere următoarele repere: identificarea motivului literar central al versurilor date; precizarea sentimentului care se desprinde din versurile citate; figurile de stil folosite pentru sugerarea sentimentului; rolul punctuaţiei; aşezarea în pagină; respectarea regulilor de ortografie şi punctuaţie; încadrarea în numărul de rânduri.

8. Schimbă caietul cu o colegă/ un coleg şi evaluaţi-vă reciproc textele, ţinând cont de reperele date.

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 30 de minute

Pentru portofoliul tău

Completează rubricile tabelului următor:

În această secţiune am învăţat despre	**Ce am învăţat în timpul activităţilor?**	**Cum/ unde pot folosi ce am învăţat?**
Analiza unui text literar		
Rolul mijloacelor artistice		

Comunicare

ANALIZA DE TEXT LITERAR (I) — Textul epic

I Context

Demonstrația apartenenței la genul epic a unui text narativ.

Cerințe:

1. Scrie o compunere de 30-40 de rânduri în care să demonstrezi că nuvela ***Popa Tanda*** de Ioan Slavici aparține genului epic.
2. Citește textul scris, în fața clasei; colegii vor face observații, completând următorul tabel:

Criteriile de acordare a punctajului	Punctaj (fb.3p., b.2p., s.1p.)	Motivarea acordării punctajului
Precizarea caracteristicilor genului		
Exemplificarea caracteristicilor pe textul dat		
Caracterizarea sumară a unui personaj		
Susținerea unui punct de vedere/ unei opinii argumentate despre semnificația textului		
Coerența și logica demonstrației		
Corectitudinea limbajului		

Timp pentru rezolvarea cerințelor: 30 de minute

II Context

Caracterizarea unui personaj dintr-o operă epică.

Cerință:
Scrie un text de 10-20 de rânduri, în care să caracterizezi unul dintre personajele dintr-o operă epică studiată la clasă (pot fi personaje individuale sau colective).
Timp pentru rezolvarea cerinței: 25 de minute

III Context

Scrierea unei compuneri demonstrative.

Cerință:
Scrie un text de 15-20 de rânduri, în care să demonstrezi că opera literară ***Baltagul*** de Mihail Sadoveanu este un roman.
Timp pentru rezolvarea cerinței: 25 de minute

IV Context

Citește cu atenție următorul text:

Era odată un moșneag și o babă; și moșneagul avea o fată și baba avea și ea o fată. Fata babei era slută, leneșă, țâfnoasă și rea la inimă; dar, pentru că era „fata mamei" se alinta cum s-alintă cioara-n laț, lăsând tot greul pe fata moșneagului. Fata moșneagului era însă frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă.

Când venea duminica și sărbătorile, nu era joc, nu era clacă în sat, la care să nu se ducă fata babei, iar fata moșneagului era oprită cu asprime de la toate acestea. Și-apoi, când venea moșneagul, gura babei nu mai înceta de spus rele despre fata moșneagului.

(Ion Creangă, ***Fata babei și fata moșneagului***)

Cerințe:

1. Numește modul de expunere dominant în textul dat.
2. Numește figura de stil folosită pentru caracterizarea celor două fete.
3. Transcrie o enumerație din textul dat.
4. Într-un text de 5-6 rânduri, explică semnificația enumerației transcrise.
   * În redactare vei avea în vedere: părțile de vorbire care alcătuiesc enumerația; rolul lor în caracterizarea personajului; tipul de portret pe care îl conturează.

Timp pentru rezolvarea cerințelor: 30 de minute

V Context

Citește cu atenție următorul text:

Fum pe coșul Hagiului nu s-a pomenit. Ridice viscolul nămeții până la streșini. Apele să înghețe tun. Treaba lor! Hagiul nu vrea să știe de crapă pietrile la gerul Bobotezii, nici dacă în iulie turbează cânii de căldură. Iarna tremură, vara gâfâie.

Toată viața lui, de câte ori nepoată-sa, trăind aciolată pe lângă dânsul, îi pomenea, la Crăciun, să taie și ei un porc, ca tot creștinul, bătrânul răspundea:

— Îmi face rău, nepoată, s-aud guițând... îmi face rău... c-așa sunt eu... milos.

— Cumpără-l, nene, tăiat gata.

Dacă așa îl aducea din cuvânt Leana, înghițind în sec, cu gândul la șorici, bătrânul răspundea liniștit:

— Un porc... carne multă... Se strică... Două guri suntem... [...] *Așa te-am pomenit... lacomă... nemulțumitoare!*

(Barbu Delavrancea, ***Hagi-Tudose***)

Cerințe:

1. Numește personajele care dialoghează, din textul dat.
2. Precizează care este trăsătura dominantă de caracter a Hagiului, așa cum reiese din text.
3. Transcrie un fragment de două-trei rânduri prin care să exemplifici trăsătura identificată a Hagiului.
4. Numește modalitatea/ procedeul prin care este caracterizat Hagiul.
5. Într-un text de 4-5 rânduri, exprimă-ți opinia despre atitudinea Hagiului față de nepoata lui.

Timp pentru rezolvarea cerințelor: 15 minute

VI Context

Citește cu atenție următorul text:

Popa era un om cu dare de mână; rămas văduv, deși foarte tânăr, trăia cu maică-sa. Îi mergeau treburile cât se poate de bine. În timp de un an și jumătate, cumpărase două sfori de moșie, ridicase un han și o pereche de case de piatră, vite multe, oi, cinci cai, și mai avea,

se zice, şi bănet. Acestea băteau la ochi, toată lumea credea că popa găsise vreo comoară. La aşa stare, trebuia, se-nţelege, să se oprească ochii tâlharilor.

Într-o seară, părintele Iancu a făcut prostia să rămână acasă de tot singur; pe bătrână a trimis-o cu trăsura la târg, cu un băiat; pe un argat l-a mânat la câmp, pe alţi doi, cu carele, după lemne la pădure. Pe la două după miezul nopţii, iacăte oaspeţii negri; l-au legat, l-au schingiuit şi i-au luat o groază de bani. Norocul bătrânii că lipsea; făcea poate greşeala să ţipe, şi tâlharii o omorau, cum s-a şi întâmplat în altă parte cu o babă, peste câteva zile.

De mirare însă un lucru: popa avea un buiestraş minunat şi două iepe de prăsilă: nu i le-au luat. Dar ceva îi mai curios: câinii din curte, nişte dulăi ca nişte fiare, nu dedeseră măcar semn de viaţă! Hoţii au fel de fel de meşteşuguri ca să adoarmă câinii cei mai sălbatici: le dă, pesemne, un fel de mâncare descântată, ori cine ştie ce.

Pe preot l-au găsit a doua zi într-un târziu legat butuc, cu muşchii curmaţi de strânsura frânghiilor, cu căluşu-n gură, d-abia mai putând geme. L-au dezlegat degrab, şi bietul om a povestit, gâfâind şi cu mintea pierdută de groază, tot ce pătimise.

Nu trecură două săptămâni şi se auzi de altă călcare – aceea, în adevăr spăimântătoare. [...]

Dar, în sfârşit, fărădelegea asta fusese cea din urmă. Oamenii spoiţi cu negru căzură în lanţurile justiţiei az'noapte, tocmai când se porneau la o nouă ispravă.

(I.L. Caragiale, ***În vreme de război***)

Cerinţe:

1. Rezumă, în 6-7 rânduri, textul citit.

2. Formaţi echipe de patru elevi/ eleve. Completaţi următorul tabel cu informaţii din textul citit:

Perspectiva narativă	Persoana la care se narează	Modurile de expunere folosite (naraţiune, dialog, monolog, descriere)	Acţiunea, spaţiul şi timpul	Etapa desfăşurării acţiunii	Personajele care apar în text şi rolul acestora

3. Redactează un text de 8-10 rânduri, în care să identifici elementele definitorii ale operei epice, pe textul dat.
*În redactare vei avea în vedere: *naratorul*, *acţiunea*, *personajele*, *preponderenţa naraţiunii ca mod de expunere*.

4. Citeşte, în faţa clasei, textul scris de tine; colegii vor face observaţii, completând următorul tabel:

Criteriile de acordare a punctajului	Punctaj (fb.3p., b.2p., s.1p.)	Motivarea acordării punctajului
Numirea elementelor definitorii pentru genul epic		
Exemplificarea pe textul dat		
Comentarea sumară a elementelor exemplificate		
Susţinerea unui punct de vedere/ unei opinii despre semnificaţia textului		
Coerenţa şi logica argumentării		
Corectitudinea şi nuanţarea exprimării		

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 30 de minute

VII Mai exersează

Citeşte cu atenţie următorul text:

Cu toate că urmam Dreptul, ştiinţă care nu-mi plăcea deloc, frecventam Palatul de Justiţie nu pentru a învăţa mecanismul proceselor, ci pentru a contempla mizeriile omeneşti şi atâtea taine ale vieţii, pe care numai judecăţile le pot înfăţişa. Eram satisfăcut când vedeam hoţi pedepsiţi şi mă necăjeam de-a binelea când vreun avocat izbutea să găsească o chichiţă de amânare, tocmai când sabia ascuţită a sentinţei se coborâse la câţiva milimetri numai de gâtul celui tras la răspundere, în loc să mă bucure chichiţa, ca pe un viitor meşter apărător, în loc să mă facă să murmur şi eu de admiraţie ca gloata de pe băncile din jurul meu, extaziată de acest renghi jucat justiţiei de un limbut firav, cu zâmbet şiret, cu haină demodată şi pe figură cu stigmatul bolii de ficat, deplângeam pe reclamantul uluit şi deplângeam sentimentul de dreptate, care mi se părea că coboară, din ce în ce mai mult, din conştiinţa oamenilor, cu cât băteam mai des sălile umbroase şi totuşi prăfuite şi anoste ale marelui palat. Aveam impresia limpede, din ce în ce mai limpede, că magistraţi, avocaţi şi legi de-a-mpreună, cu toţi şi cu toate şi-au dat mână să orbească până la desăvârşire pe zeiţa cu un biet cântăraş în mână şi cu sabie ruginită, şi aşa destul de strâns legată la ochi. Am înţeles destul de repede în această mare clădire că, dacă aş avea vreo nefericire personală din pricina vreunui semen al meu, niciodată nu m-aş adresa aici ca să mi se repare nemulţumirea. Şi mă bucurai că nu mai am pe nimeni şi nimic pe lume, de care să mă tem că s-ar putea înfrupta de atâta strâmbătate câtă plutea aici şi câtă se cocea pe lungile culoare, în grefele mucede, în anticamerele cabinetelor de instrucţie, în sala paşilor pierduţi şi mai cu seamă în această aşa-denumită „Urlătoare" informă şi monotonă, al cărei vuiet era destul de compact ca să acopere bine articularea discretă a atâtor nemernicii.

Procesele de fals mă atrăgeau îndeosebi şi mă scandalizau achitările vinovaţilor. Faptele mele trecute nu-mi puneau câtuşi de puţin în cumpănă revoltele actuale; să fi fost asta semn că m-am îndreptat sufleteşte? Nici vorbă că nu, doar la examene prezentam regulat tunica galonată cu ceaprazurile aurite ale minciunii celei mai sfruntate, ale profanării celei mai neruşinate. Nici nu căutam să găsesc în faptele mele trecute şi prezente motive de scuză legitimă, deşi poate aş fi găsit uneori, şi nici nu încercam să le situez faţă de ceea ce vedeam aici, într-un grad mai benign sau chiar inofensiv. Mă descopeream şi eu un păcătos ca toţi aceştia, iar ceea ce mă deosebea de ei era numai faptul că, în loc să mă

bucur de-a valma cu dânşii că ne găsim în bună companie, mă răzvrăteam de-a surda contra lor şi contra mea, instinctiv, în faţa câte vreunei sentinţe cu susul în jos, în vreme ce raţional, mai apoi, mă liniştem că aşa trebuie să fie şi că eu însumi, în orice caz, nu eram îndreptăţit să mă ofensez pentru aşa ceva.

Mai ales când auzeam şoapte pe culoare că la cutare magistrat deocheat (vai, şi de câţi nu mai mergea vorba!) tariful pentru amânare era atâta pentru un termen scurt sau lung, după nevoie, era atâta pentru o amânare sau o condamnare, după poziţia celui interesat era atâta, jubilam, cu nespusă tristeţe, de altminteri, că nefericitul acela dinaintea barei, învinuit pe nedrept sau fremătând de dorul de a-şi vedea drepturile restabilite, nu mi-e frate sau soră, unchi, văr sau chiar prieten. Individ anonim, suferem mai puţin nenorocirea ce-l păştea şi pe care eu o ştiam dinainte; în cel mai bun caz ea avea să constea dintr-o pierdere de timp atât de mare, dintr-un jaf al avocaţilor aşa de crâncen, că orice idee de dreptate avea să se transforme pentru bietul om într-un fel de satisfacţie că şi-a zbuciumat zdravăn adversarul, deşi el însuşi n-a avut o soartă mai bună.

Cu această acră şi enervantă dispoziţie pentru viitoarea mea meserie, eu îmi urmam înainte soarta. Regretam că nu am început medicina, poate că aceea mi-ar fi săturat setea mea de tainic şi de insolit, dar acum era prea târziu să mai dau îndărăt; mi-era lehamite s-o iau de la capăt cu studiile şi apoi eram grăbit să întreprind ceva serios în lume. Ce? Nu ştiam încă. Să mă fac magistrat nici nu visam; să mă ploconesc pentru a obţine un loc mai bun ar fi fost cea mai teribilă josnicie pentru mine: să fii recunoscător politicianului care a intervenit pentru tine şi totuşi să juri că vei înfăptui dreptatea în chipul cel mai obiectiv cu putinţă găseam că e o mişelie, o absurditate la care mi-ar fi fost cu neputinţă să mă pretez; atâta mai trebuie, să-mi mai şi scontez turpitudinile! Iar într-un fund adânc de judeţ nu vream să mă duc; ştiam că acolo trebuie, într-adevăr, oameni purificaţi ca mine acum şi însufleţiţi de intenţiile cele mai bune, dar nici prin gând nu-mi trecea să mă înnămolesc atât de departe. Şi mi-era frică: eu, fugarul din tinereţe, apucat din nou de nostalgiile marilor oraşe, nu cumva, în cele din urmă, aveam să pactizez cu monstrul politic, să mă întorc nemernic şi umilit la cea mai sinistră Canossa.

Eram doar un incomplet, îmi dam perfect de bine seama. Mă dezgusta nemernicia şi nedreptatea, dar aveam oare acum în mine oţelul necesar care să nu se poată înmlădia dinaintea tentaţiilor? Când, bunăoară, apariţia cea frumoasă şi necunoscută avea întâmplător să-mi taie iarăşi de-a curmeziş drumul vieţii? Îmi simţeam apoi sufletul muiat încă în păcătoşenie, pentru că mă surprindeam gândind: după ce-mi voi lua licenţa, n-am să mai uzez de nicio haină cu galoane de rănit, înţelegând prin aceasta că n-am să mă mai folosesc în avantajul meu de nicio turpitudine oricât de mică. Dar îmi acordam astfel soroace şi asta îmi scădea şi mai mult ideea, şi aşa destul de proastă, ce-mi făceam despre mine. O singură scânteie mai lucea în această ţărână imundă, şi anume gândul că eram un om sincer, gata să proclam: „Toţi cei ca mine, deoparte, să lăsăm pe cei buni să judece şi să cârmuiască!" Doamne, câte capre albe ar mai rămâne, când noi, cele negre, le-am face în sfârşit loc... Şi mai aveam o bucurie: toate aceste gânduri, pe care la urma urmei puteam să nu le am, îmi dovedeau că părul caprei care reprezenta persoana mea nu era tocmai-tocmai aşa de negru...

În avocatură ştiam că am să-mi sfârşesc veleatul. Şi căutam pe acela care avea să-mi servească un ideal şi un îndemn. I-am auzit pe toţi, şi nu erau puţini cei pe care-i admiram pentru logica neînfrântă a argumentelor, pentru tactica zdrobitoare a momentelor când ştiau să se servească de aceste argumente, pentru strategia gradaţiei în care le mânuiau. Dar în ochiul lor triumfător, în mijlocul bătăliilor câştigate, surprindeam recele ironiei, opacul vitreg ca un ochi mort al lipsei de suflet. Chiar când pledau pentru o cauză nobilă, îi puneam numaidecât în locul adversarilor, susţinând cu ardoare tema inversă. Şi era de ajuns atât:

să-i mut cu imaginația dintr-un capăt în celălalt al barei, ca să mă îngrozesc de răceala de cuțit, de lipsa de umanitate a acestor aprige dueluri. Eram înfricoșat mai ales văzându-i cât de puțin se sinchisesc de această lipsă, ba chiar o excludeau categoric din preocupările lor, afectând exclusivitatea așa-zisului adevăr pur, nepăsarea doctorului care străbate cu bisturiul măruntaiele pacientului. Straniu adevăr pur care poate fi dovedit ca valabil pe două fețe contrarii, sinistru chirurg care poate opera și cu ascuțișul și cu mânerul cuțitului!

Înfricoșat că nu pot prinde un fir, un singur fir conducător firesc și drept, în această harababură de gânduri și de revelații, mă înfigeam și mai adânc în amintirea femeii frumoase, ce-mi fusese dat să văd doar în spațiul strâmt al unei fracții infime de timp, pe vremea când îmi treceam ultimul examen ideal. Și, lucru extrem de straniu, cu imaginea ei în minte, dădui, în sfârșit, peste omul care mi se păru, în activitatea lui de luptător al dreptății, animat de-o flacără mai nobilă, mai sfântă. Sau, în orice caz, urmând o linie unică. Bizară coincidență!

Ca unul care-mi dădusem o frumușică avere, obținută cu trudă cinstită de niște oameni cumsecade, pe-o biată sumă, pe care nu atât chefurile mele, cât și vicisitudinile economice mi-o aduseseră repede la neant, mă socoteam o victimă socială și făceam cor cu cei pe care exproprierea neplătită deloc sau plătită cu preț în plină devalorizare îi adusese în sapă de lemn. Combăteam, așadar, pentru o lege a impreviziunii, care mi se părea necesară în aceste vremuri, atât pentru efectele-i economice salvatoare, cât și pentru moralitatea ei. Cu o astfel de lege mi-aș fi văzut poate reîntoarse casa părintească și viișoara, pe care nu mi le expropriase nimeni, e drept, însă le dădusem în schimbul unei valori ce-o crezusem constantă, ca și marfa oferită în loc. [...] Exact atunci dădui, în secția comercială a tribunalului, de această statură dreaptă și subțire ca o tulpină de brad, de această vorbire impetuoasă și totuși elegantă, deși presărată ici-colo de câte o floricică de stil, uneori și aceasta de mult fanată.

(Gib Mihăescu, ***Donna Alba***)

Cerințe:

1. Lucrați în perechi. Completați următorul tabel cu informații din textul dat, recurgând și la citarea unor sintagme pe care le considerați semnificative.

Opiniile personajului-narator despre justiție	**Indeciziile și planurile de viitor ale personajului-narator**

2. Păstrând componența perechilor, comentați următoarele afirmații din fragmentul de text dat, ținând cont de contextul în care apar.

...sinistru chirurg care poate opera și cu asctișul și cu mânerul cuțitului!	***Eram doar un incomplet, îmi dam perfect de bine seama.***

3. Rezumă, în 15-20 de rânduri, textul citit.
4. Argumentează, în 25-30 de rânduri, că textul dat aparține genului epic.
5. Caracterizează, în 15-20 de rânduri, personajul-narator din textul dat.

ANALIZA DE TEXT LITERAR (II) Textul liric

I Context

Citeşte cu atenţie următorul text:

Măi bădiţă, floare dulce,
Unde te-aş găsi te-aş smulge,
Şi-acasă la noi te-aş duce,
Şi te-aş răsădi-n grădină,
Şi te-aş secera cu milă;
Şi te-aş face stog în prag,
Şi te-aş îmblăti cu drag;
Şi te-aş măcina mărunt
La morişca de argint;
Şi te-aş cerne
Prin sprâncene,
Şi te-aş frământa-n inele,
Şi te-aş da inimii mele
Să se stâmpere de jele...

(*Măi bădiţă, floare dulce*,
în *Antologie de poezie populară*)

Cerinţe:

1. Formaţi echipe de câte doi şi alcătuiţi planul pentru o demonstraţie a apartenenţei textului la specia doină.
2. Pornind de la planul întocmit de voi, redactaţi, individual, un text de o pagină în care să demonstraţi că ***Măi bădiţă, floare dulce*** este o *doină*.
3. Citiţi lucrările în faţa clasei, aşezaţi pe „scaunul autorului"; colegii vor face observaţii privind textele ascultate, completând următorul tabel:

Criteriile de acordare a punctajului	Punctaj (fb.3p., b.2p., s.1p.)	Motivarea acordării punctajului
Respectarea structurii unui astfel de text (introducere, cuprins, încheiere)		
Caracteristicile speciei, date generale despre text (în introducere)		
Ilustrarea caracteristicilor speciei, pe baza textului dat (elemente de versificaţie, sentimente, idei, mijloace de expresivitate artistică, idei poetice etc.) – în cuprins		
Formularea concluziei		
Coerenţă, corectitudine		
Folosirea unui limbaj adecvat		

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 10 minute

II Context

Citeşte cu atenţie următorul text:

Ce zarvă e în lumea porumbilor în zori,
Şi câtă bucurie în jurul casei voastre:
Priveşte, vin păunii cu crestele albastre,
Şi cozile învoalte ca un ghiveci de flori.
Şi-n urma lor, curate şi lucii ca zăpada,
Păşind pe cărăruia cu albe romăniţe,
Coboar-acum alaiul de mândre păuniţe,
Că de-atât alb, deodată, s-a-nveselit ograda.

Şi s-a trezit măgarul zbierând duios la soare,
Vroind să spună parcă ce vede şi-nţelege;
Dar trist îşi pleacă fruntea, ca Midas, vechiul rege,
Văzând albastra-i umbră culcată la picioare.

(Dimitrie Anghel, ***Pastel***)

Cerinţe:

1. Pornind de la următoarele repere teoretice, scrie o compunere, de o pagină-o pagină şi jumătate, în care să demonstrezi apartenenţa la specia *pastel* a poeziei lui Dimitrie Anghel.
2. Citeşte în faţa clasei textul scris de tine; colegii vor face observaţii, completând următorul tabel:

Criterii	Punctaj (fb. 3p., b. 2p., s. 1p.)	Motivarea acordării punctajului
Precizarea a cel puţin două caracteristici ale speciei.		
Evidenţierea ideilor poetice şi a mijloacelor artistice.		
Ilustrarea acestor caracteristici cu exemple din textul dat.		
Evidenţierea rolului mijloacelor şi imaginilor artistice.		
Părerea mea despre pastelul lui D. Anghel.		

III Context

Redactarea unei compuneri demonstrative (texte-suport la alegere: ***Dorinţa, O rămâi...***)

Cerinţe:

1. Completează tabelul următor cu informaţii din textul ales de tine:

Figura de stil	Exemple din text	Semnificaţie
Epitet		
Metaforă		
Comparaţie		
Repetiţie		
Inversiune		
Enumeraţie		

2. Redactează o compunere, de o pagină-o pagină şi jumătate, în care să demonstrezi că textul ales este o operă lirică.
3. Fă schimb de lucrări cu un coleg şi corectaţi-le reciproc; în corectare veţi ţine cont de informaţiile din tabel, care alcătuiesc un plan al lucrării, şi de folosirea normelor limbii literare, aşezare în pagină, ortografie şi punctuaţie.

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 40 de minute

IV Context

Citeşte cu atenţie următorul text:

Din asfinţit, de peste munte,
Răsfrângeri roşii de amurg
Se sfarmă-n licăriri mărunte
Şi-n Dunărea umbrită curg.

Dar umbra tulbure le-ngroapă
Când, sub răchitele din vale,
De-abia mai tremură pe apă
Ca nişte coji de portocale.

Acolo jos, peste cununa
Întunecatului boschet,
Sclipeşte-n aer semiluna
Din vârful unui minaret.

Şi parcă zugrăvit anume,
Îşi culcă umbra până-n mal
Ostrovul izolat de lume
Ca un castel medieval.

A aşteptat în nopţi senine
Strălucitoarea dimineaţă,
Când din adâncul apei line
S-a ridicat la suprafaţă

Ca o grădină plutitoare,
Cu pomi şi păsări împreună,
Cu florile-i ce râd în soare
Şi noaptea tremură sub lună.

(George Topîrceanu, ***Pastel***)

Cerinţe:

1. Precizează tema textului citit.
2. Selectează, din textul citit, două mărci ale eului liric.
3. Numeşte sentimentul dominant, mărturisit în text.
4. Exemplică-ţi răspunsul de la cerinţa anterioară, prin transcrierea a cel puţin două versuri/ sintagme sugestive pentru sentimentul pe care l-ai precizat.
5. Transcrie trei versuri/ sintagme care surprind imaginea amurgului.
6. Completează următorul tabel:

Sintagmă/ vers	Tip de imagine (vizuală, auditivă, olfactivă, statică, dinamică etc.)	Semnificaţie

7. Într-un text de 8-10 rânduri, comentează următoarele versuri:
Acolo jos, peste cununa/ Întunecatului boschet,/
Sclipeşte-n aer semiluna/ Din vârful unui minaret.
*În realizarea comentariului, vei avea în vedere: identificarea motivului poetic; precizarea sentimentului care se desprinde din versurile citate; identificarea figurilor de stil folosite pentru sugerarea acestui sentiment; aşezarea în pagină; respectarea regulilor ortografice şi de punctuaţie; încadrarea în numărul precizat de rânduri.
8. Schimbă caietul cu un coleg şi corectaţi-vă reciproc textele, având în vedere reperele date.

Timp pentru rezolvarea cerinţelor: 30 de minute

Pentru portofoliul tău

Alcătuieşte o fişă despre semnificaţia figurilor de stil (ex.: epitetul – indică o calitate neobişnuită etc.).

[TESTE DE EVALUARE]

Şcoala ....
Localitatea ....

TEST DE EVALUARE (1)

Numele ....
Prenumele ....
Data ....
Nota obţinută ....
Semnătura profesorului ....
Semnătura părintelui ....

- Ai de rezolvat trei exerciţii care îţi vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experienţa ta de lectură şi de viaţă. Citeşte cu atenţie fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerinţelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

Unde-aud cucul cântând
Şi mierlele şuierând,
Nu mă ştiu om pe pământ!
Eu zic cucului să tacă,
El se suie sus pe cracă
Şi tot cântă de mă seacă.
Iar mai jos pe-o rămurea
Cântă şi o turturea,
Tristă ca inima mea.
Cucul zice de pornire,
Turturica de jelire,
Ş-al meu suflet de pieire.

(Vasile Alecsandri, ***Poezii populare ale românilor***)

Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerinţe:

I.1.

1. **(4p)** Transcrie, din textul dat, două structuri care conţin diftongi formaţi prin rostirea în aceeaşi silabă a unor cuvinte unite prin cratimă.

....

2. (4p) Desparte în silabe cuvântul *rămurea*, precizând regulile folosite.

....

3. (4p) Precizează numărul de silabe din versul *Ş-al meu suflet de pieire.*

....

4. (4p) Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele:

(se) suie: ....

rămurea: ....

tristă: ....

pornire: ....

5. (4p) Scrie două enunţuri în care cuvintele: *mă* şi *mea* să aibă, pe rând, altă valoare morfologică decât în textul dat şi precizează această valoare.

....

....

6. (4p) Precizează cazul cuvintelor:

mierlele: ....

cucului: ....

turturea: ....

mea: ....

7. (4p) Numeşte funcţia sintactică a cuvintelor din propoziţia: *El se suie sus pe cracă.*

....

....

8. (4p) Precizează felul propoziţiei *Iar mai jos pe-o rămurea/ Cântă şi o turturea/ Tristă ca inima mea* (după toate criteriile de clasificare cunoscute).

....

9. (4p) Scrie o frază în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă, având ca termen regent verbul *a cânta*.

....

(36 de puncte)

I.2.

1. (2p) Copiază, din textul dat, un vers care conţine o comparaţie.

....

2. (2p) Transcrie două versuri care arată prezenţa eului liric.

....

3. (2p) Precizează măsura şi ritmul versurilor. ....

4. (2p) Precizează felul rimei. ....

5. (4p) Argumentează, în 3-4 rânduri, că textul dat este o doină de jale.

....

....

....

....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POŢI SĂ SCRII

II. **Te numeşti Ştefan/ Ştefania Codreanu, eşti din Hunedoara, şi vrei s-o feliciţi pe prietena ta, Maria, din Constanţa, cu ocazia sărbătorilor de iarnă. Scrie-i, pe o pagină distinctă, o scrisoare datată 18 decembrie.**

Pentru a obţine punctajul maxim, în scrisoare trebuie:

- să respecţi convenţiile specifice acestui tip de compunere;
- să utilizezi formulele de introducere, de încheiere, iar conţinutul să fie adecvat relaţiei cu destinatarul;
- să respecţi normele de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare corectă.

Atenţie! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerinţă!

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POŢI APLICA CE AI ÎNVĂŢAT

III. **Scrie, pe o foaie separată, o compunere de una-două pagini, în care argumentezi că textul citat la punctul I aparţine genului liric.**

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea a patru caracteristici ale genului liric;
- exemplificarea acestor caracteristici pe baza textului citat;
- evidenţierea ideilor poetice pe care le conţine textul;
- respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuaţie.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conţinut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă şi completă a fiecărei cerinţe); pentru redactare vei primi **16 puncte** (unitatea compoziţiei – 2p.; coerenţa textului – 3p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 3p.).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puţin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(32 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. 1. Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcţie de cât de mult ţi-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ţi un calificativ şi o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerinţelor.

☺	😐	☹

Şcoala ....
Localitatea ....

TEST DE EVALUARE (2)

Numele ....
Prenumele ....
Data ....
Nota obţinută ....
Semnătura profesorului ....
Semnătura părintelui ....

- Ai de rezolvat trei exerciţii care îţi vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experienţa ta de lectură şi de viaţă. Citeşte cu atenţie fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerinţelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

Se întâmpla ca în vreo dimineaţă mama să intre în camera mea şi să-mi spună că mergem la tanti Aura. Săream în sus de bucurie, mă îmbrăcam repede cu rochiţa de oraş, îmi trăgeam şosete albe, trei sferturi, şi-o îmbrăcam şi pe Zizi, [păpuşa] cu o rochie de catifea verde-deschis, cu ape, care-o prindea foarte bine... Ieşeam repede în balcon, în răcoarea galbenă a dimineţii, şi mă uitam la tramvaiele şi maşinile care huruiau pe dedesubt. Uneori, printre ele, trecea şi câte un camion tras de cai, cu tăbliile vopsite frumos în albastru sau verde, cu flori pictate, sirene sau cerbi. În urma lor, caii lăsau din când în când globuri gălbui de balegă aburindă. Mirosea a fum şi a cal, deloc respingător. Până era şi mama gata, până mâncam, se făcea ora unsprezece. Ieşeam în vacarmul străzii şi o luam încet în jos, până în Obor. Îmi suceam gâtul după fiecare chioşc de răcoritoare, cu instalaţie de sirop şi sifon, cu spirale umplute cu cremă şi covrigi „Ia cu sare şi cu mac/ face bine la stomac".

(Mircea Cărtărescu, *REM*)

Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerinţe:

I.1.

1. (4p) Extrage, din textul dat, două cuvinte formate prin compunere.

....

2. (4p) Desparte în silabe cuvântul *albastru*, precizând regulile folosite.

....

3. **(4p)** Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *vacarmul*, *mă uitam*, *uneori*, *vopsite*.

....

4. **(4p)** Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *sirene* să aibă sens diferit de cel din text.

....

5. **(4p)** Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Ieşeam repede în balcon, în răcoarea galbenă a dimineţii, şi mă uitam la tramvaiele şi maşinile care huruiau pe dedesubt.*

....

....

6. **(4p)** Precizează cazul cuvintelor subliniate: *Ieşeam în vacarmul străzii.*

....

7. **(4p)** Scrie un enunţ în care verbul *a ieşi* să fie folosit cu altă valoare morfologică decât în textul dat.

....

....

8. **(4p)** Transcrie, din text, o propoziţie subordonată subiectivă.

....

9. **(4p)** Realizează expansiunea cuvântului subliniat *Uneori, printre ele, trecea şi câte un camion tras de cai* în propoziţia corespunzătoare.

....

(36 de puncte)

I.2.

1. **(2p)** Identifică şi transcrie două cuvinte din câmpul lexical al spaţiului.

....

2. **(2p)** Selectează două enunţuri în care e surprinsă imaginea străzii.

....

....

3. **(2p)** Precizează persoana la care se realizează naraţiunea.

....

4. **(2p)** Explică, în 2 rânduri, rolul „reclamei": *Ia cu sare şi cu mac/ face bine la stomac.*

....

....

5. **(4p)** Prezintă, în 3-4 rânduri, modul în care personajul descoperă lumea înconjurătoare.

....

....

....

....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI SĂ SCRII

II. **Redactează o compunere descriptivă de 10-15 rânduri, cu titlul „Drumul meu spre școală", insistând asupra unor detalii care pot scăpa privitorului neatent.**
În realizarea compunerii, trebuie:
- să adaptezi conținutul la titlul propus;
- să utilizezi un stil adecvat cerinței;
- să respecți normele de ortografie, de punctuație și de exprimare corectă.

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI APLICA CE AI ÎNVĂȚAT

III. **Scrie, pe o foaie separată, o compunere de una-două pagini, în care să caracterizezi personajul principal dintr-o operă epică studiată de tine la școală.**
În redactarea compunerii, vei avea în vedere:
- evidențierea a patru mijloace/ procedee de caracterizare existente în text;
- precizarea a patru trăsături ale personajului;
- ilustrarea trăsăturilor menționate, prin referire la întâmplări/ la situații semnificative;
- prezentarea relațiilor dintre personajul ales și alt personaj al schiței;

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă și completă a fiecărei cerințe) și **16 puncte** pentru redactare (unitatea compoziției – 3p.; coerența textului – 3p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(32 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. 1. Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcție de cât de mult ți-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ți un calificativ și o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerințelor.

☺	😐	☹

Şcoala ……………………………………
Localitatea ……………………………………

TEST DE EVALUARE (3)

Numele ……………………………………
Prenumele ……………………………………
Data ……………………………………
Nota obţinută ……………………………………
Semnătura profesorului …………………
Semnătura părintelui ……………………

- Ai de rezolvat trei exerciţii care îţi vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experienţa ta de lectură şi de viaţă. Citeşte cu atenţie fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerinţelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

IOANA, pe urmă ANDREI
(După un timp, bătaie în uşă, intră Andrei. Ioana îl priveşte surprinsă, aproape indignată, dar rămâne în tonul ei obişnuit, de demnitate rece.)

IOANA: *Camerista nu e aici?*
ANDREI (în aceeaşi fierbere interioară, încurcat de la primul pas): *Da, domnişoară... dar... da... camerista nu e aici.*
IOANA (întins, nervos ca o floretă): *Cum, dar trebuie să fie cineva care să-ţi spună că la mine nu se poate intra la orice oră din zi şi din noapte!*
ANDREI (rugător): *Domnişoară, vă rog numai câteva clipe... numai câteva clipe...*
IOANA (azvârle, enervată, cartea pe mescioară): *Nu... nu pot asculta cu sila nimic...* (Îl fixează cu privirea.) *Socoţi dumneata că eu pot fi la dispoziţia dumitale oricând? Aici la mine?*
ANDREI (sfios, rugător): *Domnişoară...*
IOANA: *Îmi pare rău, dar nu pot să ascult o vorbă măcar...* (Scurt:) *Te rog, ieşi.* (Aşteaptă.)

(Camil Petrescu, ***Suflete tari***)

I.1. Completează spaţiile punctate cu răspunsurile corecte:

1. **(4p)** Indică procedeele interne de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *camerista*, *aceeaşi*, *încurcat*, *oricând*.

……………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………

2. (4p) Alcătuieşte două enunţuri potrivite pentru a ilustra omonimia cuvântului *ton*.

....

....

3. (4p) Menţionează câte un sinonim pentru cuvintele: *surprinsă*, *indignată*, *clipe*, *azvârle*.

....

4. (4p) Motivează folosirea punctelor de suspensie din a doua replică a textului.

....

5. (4p) Precizează felul pronumelor din fraza *trebuie să fie cineva care să spună că la mine nu se poate intra*.

....

....

6. (4p) Precizează cazul cuvintelor: *camerista*, *domnişoară*, *dumitale*, (*la*) *mine*.

....

7. (4p) Indică funcţiile sintactice ale verbelor din propoziţia *la mine nu se poate intra*.

....

8. (4p) Analizează propoziţia *Camerista nu e aici?*, după criteriile de clasificare a propoziţiilor.

....

9. (4p) Scrie o frază în care adjectivul participial *încurcat* să aibă rol de termen regent pentru o propoziţie subordonată cauzală.

....

(36 de puncte)

I.2. Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerinţe:

1. (2p) Prezintă atitudinea celor două personaje în timpul conversaţiei.

....

....

2. (2p) Indică modul de expunere dominant în text. ....

3. (2p) Numeşte genul literar în care se încadrează textul. ....

4. (2p) Enunţă două argumente pentru încadrarea acestuia în genul literar identificat anterior.

....

....

5. (4p) Numeşte o modalitate de caracterizare a personajelor prezentă în text; caracterizează, în 3 rânduri, unul dintre personaje apelând numai la modalitatea identificată.

....

....

....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POŢI SĂ SCRII

II. Te numeşti Alexandra/ Alexandru Maxim şi te afli în vacanţa de iarnă la Sinaia, la hotelul *Brădet*. Redactează, pe o pagină distinctă, o scrisoare de 15-20 de rânduri în care să le dai părinţilor tăi veşti despre tine şi să le descrii camera de hotel în care eşti cazată/ cazat.

Pentru a obţine punctajul maxim, scrisoarea trebuie:

- să respecte convenţiile specifice acestui tip de compunere;
- să conţină formulele de introducere şi de încheiere, iar conţinutul să fie adecvat relaţiei cu destinatarul;
- să respecte normele de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare corectă.

Atenţie! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerinţă! Data redactării scrisorii este 20 decembrie 2009.

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POŢI APLICA CE AI ÎNVĂŢAT

III. Argumentează, într-o compunere de una-două pagini, că o operă literară studiată de tine la clasă aparţine speciei epice numite *roman*.

În redactarea compunerii vei avea în vedere următoarele repere:

- precizarea a patru caracteristici ale romanului, ca specie literară a genului epic;
- ilustrarea acestor caracteristici cu exemple adecvate din romanul studiat;
- prezentarea, pe scurt, a momentelor subiectului sau a principalelor secvenţe din operă;
- caracterizarea succintă a două dintre personaje.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conţinut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă şi completă a fiecărei cerinţe) şi **16 puncte** pentru redactare (unitatea compoziţiei – 3p.; coerenţa textului – 3p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puţin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(32 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. **1.** Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcţie de cât de mult ţi-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ţi un calificativ şi o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerinţelor.

☺	😐	☹

Teste de evaluare

Şcoala ....
Localitatea ....

TEST DE EVALUARE (4)

Numele ....
Prenumele ....
Data ....
Nota obţinută ....
Semnătura profesorului ....
Semnătura părintelui ....

- Ai de rezolvat trei exerciţii care îţi vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experienţa ta de lectură şi de viaţă. Citeşte cu atenţie fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerinţelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

Vino-n codru la izvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund.

Şi în braţele-mi întinse
Să alergi, pe piept să-mi cazi,
Să-ţi desprind din creştet vălul,
Să-l ridic de pe obraz.

Pe genunchii mei şedea-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr înfiorate
Or să-ţi cadă flori de tei.

Fruntea albă-n părul galben
Pe-al meu braţ încet s-o culci,
Lăsând pradă gurii mele
Ale tale buze dulci.

Vom visa un vis ferice,
Îngâna-ne-vor c-un cânt
Singuratice izvoare,
Blânda batere de vânt;

Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri,
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.

(Mihai Eminescu, ***Dorinţa***)

Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerinţe:

I.1.

1. (4p) Extrage, din textul dat, câte un cuvânt în care există un diftong şi un hiat.

....

2. (4p) Desparte în silabe cuvântul *întinse,* precizând regulile folosite.

....

....

3. (4p) Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *a tremura, blânda.*

....

4. (4p) Scrie patru expresii în care să existe cuvântul *a cădea*, dând apoi sinonimul fiecăreia.

....

....

5. (4p) Construieşte două enunţuri în care cuvintele *unde* şi *o* să aibă, pe rând, altă valoare morfologică decât în textul dat; precizează noua valoare.

....

....

6. (4p) Precizează cazul cuvintelor: *vălul, flori.* ....

7. (4p) Numeşte funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *Îngâna-ne-vor c-un cânt/ Singuratice izvoare,/ Blânda batere de vânt.*

....

....

8. (4p) Transcrie, din text, prima propoziţie principală.

....

9. (4p) Scrie o frază în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă având ca termen regent verbul *a visa.*

....

(36 de puncte)

I.2.

1. (2p) Precizează două elemente care alcătuiesc decorul romantic.

....

2. (2p) Selectează două versuri care sugerează prezenţa eului liric în opera dată.

....

....

3. (2p) Precizează măsura şi ritmul versurilor.

....

4. (2p) Extrage, din textul dat, un epitet. Explică-i semnificaţia, în 2-3 rânduri.

....

....

....

5. (4p) Prezintă, în 3-4 rânduri, trăirile eului liric exprimate în ultimele două strofe.

....

....

....

....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI SĂ SCRII

II. **Te numești Crisitian/ Cristina Florescu, locuiești în Brașov, pe strada Biserica Neagră, nr. 10, și ești elev/ elevă în clasa a VIII-a la Școala Nr. 4. Redactează,** ***pe o foaie distinctă*****, o cerere adresată direcțiunii școlii tale, prin care soliciți eliberarea unei adeverințe de elev, necesară pentru înscrierea la cercul de ziaristică de la Palatul Copiilor, din localitate.**

În cerere, trebuie:
- să respecți convențiile acestui tip de compunere;
- să expui clar și concis conținutul solicitării;
- să respecți normele ortografice, de punctuație.

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării cererii este 10.XII. 2009.

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI APLICA CE AI ÎNVĂȚAT

III. **Scrie, pe o foaie separată, o compunere de una-două pagini, în care să caracterizezi personajul principal dintr-o operă epică studiată de tine la școală.**

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:
- evidențierea a patru mijloace/ procedee de caracterizare, existente în text;
- precizarea a patru trăsături ale personajului;
- ilustrarea trăsăturilor menționate, prin referire la întâmplări/ la situații semnificative;
- prezentarea relațiilor dintre personajul ales și alte două personaje ale textului;

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă și completă a fiecărei cerințe), și **16 puncte** pentru redactare (unitatea compoziției – 3p.; coerența textului – 3p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(32 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. **1.** Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcție de cât de mult ți-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ți un calificativ și o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerințelor.

☺	😐	☹

Şcoala ....
Localitatea ....

TEST DE EVALUARE (5)

Numele ....
Prenumele ....
Data ....
Nota obținută ....
Semnătura profesorului ....
Semnătura părintelui ....

- Ai de rezolvat trei exerciții care îți vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experiența ta de lectură şi de viață. Citeşte cu atenție fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerințelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

Iar de-aici, din zarea culmii,
Şir de dealuri eu privesc;
Culmea lor o-mpodobesc
Ca şi tine, ulmii.

Satu-n vale pe-o colină.
Mic şi vesel: colo-n fund,
Uite-l verde şi rotund
Nucul din grădină!

Iar pe sub colină, râul
Curge-ncins pe lângă ea,
Tocmai cum pe draga mea
O încinge brâul.

Şi zburdalnic de pe coaste,
Gureşe păraie cad;
Plopii stau pe mal, la vad,
Ca soldații-n oaste.

Plopii! Mă cunosc ei bine.
De copil!... Acum şoptesc,
Dau din cap şi lung privesc
Buimăciți spre mine...

(George Coşbuc, ***Pe deal, III***)

I.1. Completează spațiile punctate cu răspunsurile corecte:

1. (4p) Cuvintele: *dealuri*, *grădină*, *tocmai*, *zburdalnic* se despart în silabe astfel:

....

2. (4p) Cuvintele subliniate în versul *Uite-l verde şi rotund* sunt ca părți de vorbire:

....

3. (4p) Sinonimele următoarelor cuvinte sunt:
colină: ....
zburdalnic: ....
4. (4p) Cuvântul *zburdalnic* s-a format prin ...., iar cuvântul *lung* (*lung privesc*) s-a format prin ....
5. (4p) Cuvântul *şi*, din versul *Dau din cap şi lung privesc*, este, ca parte de vorbire, ...
6. (4p) În versurile *zburdalnic de pe coaste,/ Gureşe păraie cad*, există un număr de .... complemente.
7. (4p) Cuvântul subliniat în versurile *Uite-l verde şi rotund/ Nucul din grădină!* este, ca parte de propoziţie, ...
8. (4p) Ultima propoziţie din text se scrie în topică normală astfel:
....
9. (4p) Expansiunea părţii de propoziţie subliniate *Gureşe păraie cad* se realizează astfel: ....
obţinându-se o subordonată ....

(36 de puncte)

I.2. Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerinţe:
1. (2p) Transcrie, din textul dat, o inversiune. ....
2. (2p) Precizează ritmul şi rima versurilor. ....
3. (2p Selectează 1-2 versuri în care apar mărcile eului liric.
....
....
4. (2p) Prezintă două argumente prin care să susţii încadrarea poeziei lui George Coşbuc în genul liric.
....
....
5. (4p) Selectează, din text, o structură care conţine un epitet. Prezintă semnificaţia acestuia, într-un text de 3-4 rânduri.
....
....
....
....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POŢI SĂ SCRII

II. Te numeşti Paul/ Paula Soreanu, şi te afli în vacanţa de vară la bunici. Redactează, pe o pagină distinctă, o scrisoare de 15-20 de rânduri în care să le comunici părinţilor veşti despre tine.

Pentru a obține punctajul maxim, scrisoarea trebuie:

- să respecte convențiile specifice acestui tip de compunere;
- să aibă formulele de introducere și de încheiere, iar conținutul să fie adecvate relației cu destinatarul;
- să respecte normele ortografice, de punctuație și de exprimare corectă.

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării este 25.VIII. 2009.

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI APLICA CE AI ÎNVĂȚAT

III. Demonstrează, într-o compunere de una-două pagini, că o operă literară studiată de tine la clasă aparține genului epic.

În redactarea compunerii vei avea în vedere următoarele repere:

- menționarea trăsăturilor specifice genului epic;
- identificarea acestor trăsături în textul la care te referi;
- prezentarea momentelor subiectului sau a principalelor secvențe narative;
- caracterizarea personajului principal;
- prezentarea relației dintre personajul principal și alte două personaje ale textului;
- respectarea structurii specifice compunerii argumentative.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă și completă a fiecărei cerințe) și **16 puncte** pentru redactare (unitatea compoziției – 3p.; coerența textului – 3p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(32 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. **1.** Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcție de cât de mult ți-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ți un calificativ și o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerințelor.

☺	😐	☹

Şcoala ....
Localitatea ....

TEST DE EVALUARE (6)

Numele ....
Prenumele ....
Data ....
Nota obţinută ....
Semnătura profesorului ....
Semnătura părintelui ....

- Ai de rezolvat trei exerciţii care îţi vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experienţa ta de lectură şi de viaţă. Citeşte cu atenţie fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerinţelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

Craiul, primind vestea, chemă tustrei feciorii înaintea sa şi le zise:

— Iacă ce-mi scrie fratele meu şi moşul vostru. Care dintre voi se simte destoinic a împărăţi peste o ţară aşa de mare şi bogată ca aceea, are voie din partea mea să se ducă, ca să împlinească voinţa cea mai de pe urmă a moşului vostru.

Atunci, feciorul cel mare îşi ia îndrăzneala şi zice:

— Tată, eu cred că mie mi se cuvine această cinste, pentru că sunt cel mai mare dintre fraţi; de aceea, te rog să-mi dai bani de cheltuială, straie de primeneală, arme şi cal de călărie, ca să pornesc fără zăbavă. [...]

— Da' ce-ai uitat, dragul tatei, de ce te-ai întors înapoi? zise craiul cu mirare. Aista nu-i semn bun, după câte ştiu eu.

— De uitat, n-am uitat nimica, tată, dar ia, prin dreptul unui pod, mi-a ieşit înainte un urs grozav, care m-a vârât în toţi sperieţii. Şi... scăpând din labele lui, am găsit cu cale să mă întorc la dumneata acasă, decât să fiu pradă fiarelor sălbatice.

(Ion Creangă, ***Povestea lui Harap-Alb***)

I.1. Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, iar dacă o consideri greşită, litera G şi scrie, în spaţiul rezervat, afirmaţia corectă:

1. (4p) A G În cuvântul *craiul* există un diftong şi un hiat.

....

2. (4p) A G Substantivele *voință* și *cheltuială* s-au format prin derivare de la cuvintele de bază *a voi* și *a cheltui*.

....

....

3. (4p) A G În fraza *are voie din partea mea să se ducă, ca să împlinească voința cea mai de pe urmă a moșului vostru*, există o locuțiune verbală și o locuțiune adjectivală.

....

4. (4p) A G În fraza *Iacă ce-mi scrie fratele meu și moșul vostru*, există un pronume relativ și un adjectiv pronominal posesiv.

....

5. (4p) A G În propoziția *Care dintre voi se simte destoinic*, există un pronume personal, cu funcție sintactică de complement indirect.

....

6. (4p) A G Cuvântul subliniat din structura *fratele <u>meu</u>* are funcția sintactică de atribut pronominal.

....

7. (4p) A G Substantivul din structura *eu cred că mie mi se cuvine această cinste* are funcția sintactică de subiect.

....

8. (4p) A G Propoziția — *Tată, eu cred...* este dezvoltată.

....

9. (4p) A G În fraza — *Da' ce-ai uitat, dragul tatei, de ce te-ai întors înapoi?*, virgulele izolează o apoziție dezvoltată.

....

....

(36 de puncte)

I.2. Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerințe:

1. (2p) Precizează genul literar și specia în care se încadrează fragmentul citat.

....

....

2. (2p) Indică modurile de expunere prezente în text.

....

....

3. (2p) Transcrie enunțul care sugerează prefăcuta uimire a craiului.

....

....

4. (4p) Reliefează, într-un text de maximum cinci rânduri, trăsăturile morale ale craiului și un mijloc de caracterizare a acestui personaj.

....

....

....
....
....

5. **(2p)** Precizează şi rescrie două elemente lexicale prin care se realizează oralitatea stilului.

....
....
....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POŢI SĂ SCRII

II. **Te numeşti Marian/ Maria Târnăveanu şi îţi vei sărbători ziua de naştere pe data de 27 decembrie 2009. Redactează, pe o pagină distinctă, o invitaţie adresată prietenului tău, Paul Ionescu, prin care îţi exprimi dorinţa de a fi împreună cu tine la acest eveniment.**

Invitaţia trebuie să cuprindă:

- formulele introductive şi de încheiere, scrise într-un registru stilistic adecvat relaţiei cu destinatarul;
- invitaţia propriu-zisă;
- data, locul, semnătura.

Atenţie! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerinţă! Data redactării invitaţiei este 15. XII. 2009.

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POŢI APLICA CE AI ÎNVĂŢAT

III. **Demonstrează, într-o compunere de una-două pagini, că o operă literară studiată de tine este baladă populară.**

În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- menţionarea trăsăturilor specifice baladei populare;
- identificarea acestor trăsături în textul la care te referi;
- prezentarea pe scurt a subiectului, cu referire la momentele acestuia şi prezentarea unui personaj prin raportare la întâmplări;
- evidenţierea structurii specifice baladei;
- sublinierea semnificaţiilor desprinse din felul în care se încheie acţiunea;
- respectarea structurii specifice textului argumentativ.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conţinut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă şi completă a fiecărei cerinţe) şi **16 puncte** pentru redactare (unitatea compoziţiei – 3p.; coerenţa textului –

3p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puţin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(32 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. **1.** Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcţie de cât de mult ţi-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ţi un calificativ şi o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerinţelor.

☺	😐	☹

Şcoala ....
Localitatea ....

TEST DE EVALUARE (7)

Numele ....
Prenumele ....
Data ....
Nota obţinută ....
Semnătura profesorului ....
Semnătura părintelui ....

- Ai de rezolvat trei exerciţii care îţi vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experienţa ta de lectură şi de viaţă. Citeşte cu atenţie fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerinţelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

Fericirea a fost mare când mi s-a dat prilejul să plec la Paris! Scopul copilăriei mele se realiza. Aveam să străbat în fine eu însumi toate ungherele prin care mă orientam cu uşurinţă cu mintea şi unde plasasem numai cu imaginaţia sute de romane a căror acţiune se petrecea acolo. Palpitând de bucurie, studiam, alături de Irina, ghidurile, hărţile, cărţile explicative. O purtam cu mine prin magazine, pe la legaţii, pe la birouri de bilete de tren, perorându-mi toate planurile.

Ziua plecării sosi şi mă conduse la gară. Trenul mai avea 20 de minute până la plecare, mă instalasem bine şi acum nu ştiam ce să-i vorbesc.

(Poate pentru că mă obseda ideea că despărţirile trebuie întovărăşite de suspine şi de vorbe.) Şi am schiţat o teorie: „Întotdeauna înainte de a te despărţi de cineva drag nu te pricepi să-i vorbeşti, tocmai pentru că ai prea multe de spus”. Îmi scuzam astfel uscăciunea din momentul acela? Sau era un mijloc să mă liniştesc, văzând-o indiferentă?

(Anton Holban, ***O moarte care nu dovedeşte nimic***)

Dicţionar
ungher, unghere, s.n., loc retras, ascuns.

I.1. Citeşte fiecare dintre următoarele afirmaţii şi încercuieşte litera A, dacă o consideri adevărată, iar dacă o consideri greşită, litera G şi scrie, în spaţiul rezervat, afirmaţia corectă:

1. (4p) A G În cuvântul *fericirea* există doi diftongi.

....

2. (4p) A G Substantivul *copilăriei* s-a format prin derivare. ....
3. (4p) A G Sinonimele cuvintelor *a străbate* și *imaginație* sunt *a cutreiera* și *închipuire*.
....
4. (4p) A G În enunțul *O purtam cu mine prin magazine, pe la legații...* există patru prepoziții. ....
5. (4p) A G Cuvântul *o* (*o purtam...*) este, ca parte de vorbire, pronume personal.
....
6. (4p) A G Substantivele din propoziția *Scopul copilăriei mele se realiza* sunt în cazurile nominativ, dativ. ....
7. (4p) A G Substantivele subliniate în enunțul *studiam, alături de Irina, ghidurile, hărțile, cărțile explicative.*, formează un complement direct multiplu.
....
8. (4p) A G Propoziția *Îmi scuzam astfel uscăciunea din momentul acela?* este enunțiativă. ....
9. (4p) A G În enunțul *O purtam cu mine prin magazine, pe la legații, pe la birouri* virgula are rol de coordonare prin juxtapunere.
....

(36 de puncte)

I.2. Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerințe:
1. (2p) Identifică personajele din fragmentul de mai sus.
....
2. (2p) Transcrie două cuvinte/ structuri care reprezintă indici spațiali.
....
3. (2p) Selectează un enunț de 8-10 cuvinte din care reiese cum se pregătea eroul de plecarea la Paris.
....
4. (2p) Numește două moduri de expunere prezente în text.
....
5. (4p) Rezumă fragmentul în maximum patru rânduri.
....
....
....
....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI SĂ SCRII

II. Te numești Alin/ Alina Popa, locuiești în Sibiu, pe strada Crinilor, nr. 10, și ești elev/ elevă în clasa a VIII-a la Școala Nr. 4. Redactează, pe o pagină distinctă, o scrisoare de felicitare de 15-20 de rânduri, adresată fostei tale învățătoare, doamna Maria Andrei, cu prilejul aniversării zilei sale de naștere.

Pentru a obține punctajul acordat trebuie:
- să respecți convențiile specifice acestui tip de compunere;
- să ai conținutul și stilul adecvate situației de comunicare respective;
- să respecți normele ortografice, de punctuație și de exprimare corectă.

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării scrisorii să fie 15.XI. 2009.

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI APLICA CE AI ÎNVĂȚAT

III. Prezintă, într-o compunere de una-două pagini, conținutul unei opere epice, prin referire la momentele subiectului.

Vei primi punctajul acordat dacă:
- vei preciza titlul operei epice, autorul acesteia și vei identifica momentele subiectului în textul ales;
- vei prezenta întâmplările în succesiunea lor și vei face referiri la personajele care realizează acțiunea.
- vei realiza o compunere coerentă, bine structurată;
- vei respecta normele ortografice și de punctuație.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă și completă a fiecărei cerințe) și **16 puncte** pentru redactare (unitatea compoziției – 3p.; coerența textului – 3p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(30 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. **1.** Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcție de cât de mult ți-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ți un calificativ și o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerințelor.

☺	😐	☹

Şcoala ………………………………
Localitatea ………………………………

TEST DE EVALUARE (8)

Numele ………………………………
Prenumele ………………………………
Data ………………………………
Nota obţinută ………………………………
Semnătura profesorului …………………
Semnătura părintelui …………………

- Ai de rezolvat trei exerciţii care îţi vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experienţa ta de lectură şi de viaţă. Citeşte cu atenţie fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerinţelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

Stigleţul s-au fost prins în laţ, cum e mai greu,
Şi deznădăjduit de moarte se bătea;
Iar ciocârlanul rău
De el încă râdea
Zicând: „Ce nătărău!
Se poate ziua mare
Să cazi în laţ aşa de tare,
Când eu n-am frică
De nimică?”
Dar învârtindu-se pe lângă stigleţ,
S-au prins în laţ şi el.
Vezi, după faptă,
Plată:
Să nu mai râzi de nime niciodată!

(Alecu Donici, ***Stigleţul şi ciocârlanul***)

Dicţionar
stigleţ (pop.), s.*m*., sticlete, mică pasăre cântătoare;
ciocârlan, *s.m*., pasăre de culoare brună-cenuşie, cu un moţ în vârful capului.

Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerinţe:

I.1.

1. (4p) Desparte în silabe cuvintele: *deznădăjduit, moarte, frică, faptă.*

....

2. (4p) Transcrie un cuvânt în care există diftong şi unul în care există hiat.

....

3. (4p) Precizează câte un sinonim contextual pentru cuvintele *deznădăjduit* şi *nătărău.*

....

4. (4p) Scrie două expresii în care să existe verbul *a cădea*, dând apoi sinonimul fiecăreia.

....

5. (4p) Alcătuieşte două enunţuri în care următoarele cuvinte să aibă altă valoare morfologică decât în textul dat: *şi, rău*. Precizează această valoare.

....

....

6. (4p) Transcrie un substantiv în nominativ şi unul în acuzativ.

....

7. (4p) Numeşte funcţia sintactică a cuvintelor din propoziţia: *Iar ciocârlanul rău/ De el încă râdea.*

....

8. (4p) Transcrie din text prima propoziţie principală.

....

9. (4p) Alcătuieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă având ca termen regent verbul *a prinde*. Subliniază propoziţia subiectivă.

....

(36 de puncte)

I.2.

1. (2p) Transcrie, din textul dat, versul care surprinde starea stigleţului.

....

2. (2p) Precizează o trăsătură de caracter a ciocârlanului. ....

3. (2p) Numeşte genul literar şi specia literară cărora le aparţine textul dat.

....

4. (2p) Precizează două argumente pentru încadrarea textului în specia numită la exerciţiul anterior. ....

....

5. (4p) Indică rolul ultimelor trei versuri din textul dat şi explică-le, într-un text de 3-4 rânduri.

....

....

....

....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI SĂ SCRII

II. **Te numești Andrei/ Andreea Ionescu, locuiești în localitatea Buzău, strada Pădurii, nr. 68 și ești elevă în clasa a VIII-a la Școala „I.L. Caragiale" din localitate. Dorești să te înscrii la un concurs internațional de geografie care se va desfășura în Grecia, în perioada vacanței de iarnă. Redactează, pe o foaie distinctă, o cerere adresată direcțiunii școlii, prin care soliciți eliberarea unei fotocopii a foii matricole.**

Vei primi punctajul acordat dacă:

- vei respecta convențiile acestui tip de compunere;
- vei exprima clar și concis conținutul solicitării;
- vei respecta normele ortografice, de punctuație și de exprimare corectă.

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării cererii este 16. XII. 2009.

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI APLICA CE AI ÎNVĂȚAT

III. **Scrie o compunere de 15-20 de rânduri, în care să caracterizezi personajul principal dintr-o baladă populară studiată de tine la școală.**

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- evidențierea a două mijloace/ procedee de caracterizare existente în text;
- precizarea a două trăsături ale personajului;
- ilustrarea trăsăturilor menționate, prin referire la întâmplări/ la situații semnificative;
- prezentarea relațiilor dintre personajul ales și un alt personaj al baladei.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă și completă a fiecărei cerințe) și **16 puncte** pentru redactare (unitatea compoziției – 3p.; coerența textului – 3p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(32 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. **1.** Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcție de cât de mult ți-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ți un calificativ și o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerințelor.

☺	😐	☹

Şcoala ....
Localitatea ....

TEST DE EVALUARE (9)

Numele ....
Prenumele ....
Data ....
Nota obţinută ....
Semnătura profesorului ....
Semnătura părintelui ....

- Ai de rezolvat trei exerciţii care îţi vor oferi ocazia să foloseşti ce ai învăţat şi ce ştii din experienţa ta de lectură şi de viaţă. Citeşte cu atenţie fiecare subiect şi scrie rezolvarea conform cerinţelor indicate.
- Vei primi un punct din oficiu.
- Nu uita de subiectul al IV-lea. Părerea ta contează!
- Mult succes!

DEMONSTREAZĂ CE ŞTII

I. Citeşte următorul text:

Prin vişini vântul în grădină,
Cătând culcuş mai bate-abia
Din aripi, şi-n curând s-alină,
Iar roşul mac închide floarea,
Din ochi clipeşte-ncet cicoarea
Şi-adoarme-apoi şi ea.

Eu cred c-a obosit pădurea,
Căci ziua-ntreag-a tot cântat
Şi tace-acum gândind aiurea.
Sub dealuri amurgeşte zarea,
Se-ntunecă prin văi cărarea
Şi-i umbră peste sat. [...]

Şi tot mai noapte-apoi se face;
Păduri şi ape-adorm acum;
Din cer scoboar-adânca pace.
Ici-colo vrun zăvor mai sună –
Începe-a se zări de lună
Şi-i linişte pe drum.

Copiii dorm, visându-şi jocul.
Mai toarce mama. În curând,
Pe vatră ea-nvăleşte focul,
Încuie uşile la tindă,
Se culc-apoi. Iar cariu-n grindă
S-aude-acum rozând.

(George Coşbuc, ***Pastel***)

I.1. Completează spaţiile punctate cu răspunsurile corecte:

1. (4p) Cuvintele *vişini*, *pădurea*, *visând*, *grindă* se despart în silabe astfel:
....

2. (4p) Diftongii din cuvântul *aiurea* sunt: ....

3. **(4p)** Sinonimele contextuale ale cuvintelor/ expresiilor date sunt:
a se alina ....
adânca (pace) ....
zăvor ....
a se zări de (lună) ....
4. **(4p)** Cuvântul *încuie* s-a format prin ....
5. **(4p)** Cuvântul *tot* (*Şi tot mai noapte-apoi se face*) este, ca parte de vorbire,
....
6. **(4p)** În versul *Copiii dorm, visându-şi jocul,* cuvântul subliniat are funcția sintactică de ....
7. **(4p)** Substantivul subliniat în versul *Sub dealuri amurgeşte zarea* este în cazul
8. **(4p)** Prima propoziţie principală din text este ....
9. **(4p)** După relații sintactice, propozițiile din versurile *Sub dealuri amurgeşte zarea,/ Se-ntunecă prin văi cărarea/ Şi-i umbră peste sat* sunt propoziţii ...., aflate în raport de ....

(36 de puncte)

I.2. Redactează, pe baza textului, răspunsuri la următoarele cerințe
1. **(2p)** Numeşte momentul zilei surprins în text.
....
2. **(2p)** Selectează un vers în care apar mărci gramaticale ale eului liric.
....
3. **(2p)** Identifică un vers care conţine o imagine auditivă.
....
4. **(2p)** Transcrie o secvență poetică în care există o personificare.
....
5. **(4p)** Selectează metafora din prima strofă. Prezintă-i semnificația, în 3-4 rânduri.
....
....
....

(12 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POŢI SĂ SCRII

II. Te numeşti Ion/ Ioana Marin, eşti elev/ elevă în clasa a VIII-a la Şcoala Nr. 10 din Brad, locuieşti pe strada Lalelelor, nr. 14 şi doreşti să activezi ca voluntar(ă) în asociația de protecție a mediului: *Să iubim natura!*. Redactează, pe o pagină distinctă, o scrisoare de 15-20 de rânduri către conducerea asociației, prin care îţi exprimi dorința de a deveni membru al acesteia, aducând argumente în sprijinul deciziei tale.

Pentru a obține punctajul acordat, în scrisoare trebuie:
- să respecți convențiile specifice acestui tip de compunere;
- să utilizezi formule de introducere și de încheiere, iar conținutul să fie adecvate relației cu destinatarul;
- să respecți normele ortografice, de punctuație și de exprimare corectă.

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării scrisorii este 15.X.2009.

(10 puncte)

DEMONSTREAZĂ CĂ POȚI APLICA CE AI ÎNVĂȚAT

III. Demonstrează, într-o compunere de una-două pagini, că o operă studiată de tine este, ca specie literară, o *baladă populară*.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:
- menționarea trăsăturilor specifice baladei;
- ilustrarea trăsăturilor speciei cu ajutorul textul ales;
- evidențierea rolului personajului;
- respectarea structurii specifice textului argumentativ.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă și completă a fiecărei cerințe) și **16 puncte** pentru redactare (unitatea compoziției – 3p.; coerența textului – 3p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 3p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise. Din oficiu – 10p.

(32 de puncte)

REFLECTEAZĂ

IV. **1.** Acordă un calificativ profesorului care a întocmit testul, în funcție de cât de mult ți-au plăcut subiectele!

☺	😐	☹

2. Acordă-ți un calificativ și o notă corespunzătoare acestuia pentru corectitudinea rezolvării cerințelor.

☺	😐	☹

[PROGRAMA ȘCOLARĂ]

PROGRAMA ȘCOLARĂ
pentru limba și literatura română
Clasa a VIII-a
2009-2010

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI ASOCIATE

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1 înțelegerea semnificației generale a mesajului oral, sesizând progresia și coerența ideilor exprimate	• cuvinte-cheie într-un mesaj oral; • monologul: texte narative, descriptive, informative, argumentative; dialoguri pe diverse teme;
1.2 sesizarea semnificației îmbinării elementelor verbale cu cele nonverbale (gest, mimică etc.) într-un text oral	• elemente nonverbale care însoțesc mesajele orale; rolul folosirii elementelor nonverbale în comunicare, în cadrul unui discurs oral cotidian sau în cadrul unor replici ale unor personaje într-un spectacol de teatru;
1.3 sesizarea adecvării elementelor lexicale utilizate la scopul mesajului ascultat	• cuvântul și contextul; sensul propriu și sensul figurat; greșeli lexicale în comunicare; construcții pleonastice și atracția paronimică; sinonimele, antonimele, omonimele, cuvinte polisemantice; • vocabularul fundamental și masa vocabularului; mijloacele interne și externe de îmbogățire a vocabularului; familia de cuvinte; împrumuturi lexicale, neologisme sesizate în mesajele orale ascultate; • *prefixoidele,*sufixoidele;
1.4 sesizarea particularităților lexico-gramaticale ale unui mesaj ascultat	• abateri de la normele limbii literare; particularitățile vorbirii regionale; identificarea categoriilor gramaticale învățate; observarea relațiilor sintactice într-o propoziție sau într-o frază, în funcție de intenționalitatea comunicării;
1.5 aplicarea principiilor ascultării active în manifestarea unui comportament comunicativ adecvat	• sintaxa propoziției și a frazei (predicatul și propoziția subordonată predicativă, subiectul și propoziția subordonată subiectivă, atributul și propoziția subordonată atributivă, complementul direct și propoziția subordonată completivă directă, complementul indirect și propoziția subordonată completivă indirectă, complementele circumstanțiale de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop; propozițiile circumstanțiale de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, condițională, concesivă, consecutivă); • ascultarea atentă a interlocutorilor în cadrul lucrului în echipă; ierarhizarea ideilor receptate; receptarea și reținerea ideilor și a argumentelor dintr-o expunere sau dintr-un monolog; • conștientizarea poziției proprii de intrare sau de ieșire din dialog; sesizarea inventarului de probleme, de idei, de cuvinte într-un dialog; • *acte de vorbire.

*Conținuturile marcate cu asterisc sunt facultative.

2. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situaţii de comunicare monologată şi dialogată

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
2.1 construirea unui discurs oral pe o temă dată	• monologul: text narativ, text descriptiv, text informativ, text argumentativ; • formularea ideilor pornind de la o temă dată; construirea unei expuneri în care să-şi exprime opinia despre un anumit fapt; prezentarea unor puncte de vedere personale într-un dialog; structurarea unui dialog pe o temă dată; caracterizarea unui personaj, rezumarea; prezentarea unor trăsături ale textelor studiate, ilustrative pentru genurile şi speciile studiate; prezentarea unor produse realizate individual sau în echipă; dezvoltarea unui enunţ sau a unui cuvânt într-o secvenţă textuală orală; argumentarea orală a unor puncte de vedere;
2.2 utilizarea în mod nuanţat a categoriilor lexicale într-un mesaj oral	• sens propriu şi sens figurat, sensul propriu de bază şi sensurile secundare; sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; utilizarea corectă a neologismelor în contexte diverse; corectarea construcţiilor pleonastice; corectarea greşelilor determinate de atracţia paronimică;
2.3 utilizarea corectă a relaţiilor sintactice în textele orale proprii	• enunţul, fraza; relaţionarea părţilor de propoziţie în propoziţii şi a propoziţiilor în fraze, în funcţie de intenţionalitatea comunicării; rolul elementelor de legătură în frază; contragerea unor propoziţii în părţile de propoziţie corespunzătoare sau expansiunea unor părţi de propoziţie în propoziţiile corespunzătoare;
2.4 îmbinarea corectă a elementelor verbale cu cele nonverbale în cadrul mesajului oral	• prezentarea orală pe o temă dată, în funcţie de situaţia de comunicare; *îmbinarea elementelor verbale, nonverbale şi paraverbale în monolog şi dialog; *acte de vorbire;
2.5 captarea şi menţinerea atenţiei interlocutorului prin modul de prezentare a mesajului	• situaţia de comunicare monologată şi dialogată; prezentarea orală, cu folosirea unor tehnici variate de captare şi menţinere a atenţiei publicului/ interlocutorilor (introducere în temă prin propunerea unei idei surprinzătoare, menţinerea contactului vizual cu interlocutorii, sublinierea ideilor exprimate verbal prin folosirea unor elemente); *acte de vorbire.

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
3.1 dovedirea înţelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerinţe date	• structura textelor narative (logica acţiunii, timpul, spaţiul naraţiunii); relaţiile dintre personaje; structura textelor lirice, eul liric; • moduri de expunere; ordinea logică şi cronologică a ideilor/ întâmplărilor dintr-un text; procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: alegoria, repetiţia fonetică/ aliteraţia, metaforă, hiperbolă, epitet, comparaţie,

	repetiție, enumerație, antiteză); sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; versificația (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa; *versul liber); • trăsăturile specifice celor trei genuri (epic, liric și dramatic) în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; opera dramatică: trăsături generale; specii literare obligatorii: balada populară, romanul (fragment); *scrieri SF; • texte literare (populare și culte – aparținând diverselor genuri și specii); texte nonliterare (texte publicitare, *articolul de ziar/ de revistă);
3.2 sesizarea valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate	• corectitudinea și expresivitatea părților de propoziție și a propozițiilor într-un text dat; rolul părților de propoziție și al propozițiilor în funcție de intenția și specificul comunicării într-un text dat; cuvinte și construcții incidente; comentarea rolului arhaismelor, al regionalismelor și al neologismelor; cuvinte derivate, compuse sau obținute prin conversiune; categorii semantice studiate; *valorile stilistice ale nivelului fonetic într-un text literar; elemente de limbă și de stil în textul literar; figurile de stil, versificația; • mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului, familia de cuvinte; *prefixoidele, *sufixoidele; mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului;
3.3 identificarea valorilor etice și culturale într-un text, exprimându-și impresiile și preferințele	• elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de ele; • cartea-obiect cultural (actualizare).

4. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
4.1 redactarea diverselor texte, adaptându-le la situația de comunicare concretă 4.2 utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoștințelor de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice și de punctuație	• exprimarea în scris a propriilor sentimente, cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidențierea trăsăturilor unui obiect (peisaj, operă de artă, persoană), prin utilizarea resurselor expresive ale limbii într-o descriere/ într-un portret; • organizarea planului unei lucrări pe o temă dată; caracterizarea unui personaj, rezumare; redactări vizând ilustrarea unor trăsături ale genurilor și ale speciilor studiate; comentarea unor secvențe din operele studiate sau din texte la prima vedere, pe baza unor cerințe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare; elemente de limbă și de stil, figurile de stil, versificația etc.); *conspectul; • enunțul, fraza, părți de propoziție și propoziții (predicatul și propoziția subordonată predicativă, subiectul și propoziția subordonată subiectivă; atributul și propoziția subordonată atributivă; complementul direct și propoziția subordonată completivă directă; complementul indirect și propoziția subordonată completivă indirectă; complementele circumstanțiale și propozițiile subordonate circumstanțiale;

complementele circumstanțiale de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, propozițiile circumstanțiale de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop; propoziția subordonată circumstanțială condițională; propoziția subordonată circumstanțială concesivă; propoziția subordonată circumstanțială consecutivă);

- aplicarea corectă a semnelor de punctuație la nivelul frazei (coordonare, subordonare, incidență); realizarea expresivității cu ajutorul semnelor de punctuație; aplicarea cunoștințelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă corectă;

4.3 redactarea unui text argumentativ

- structurarea textului argumentativ (stabilirea problemei, dezvoltarea argumentelor, concluzia), pornind de la diverse teme (dezbateri actuale pe teme de interes pentru elevi; motivarea preferințelor și a opiniilor).

CONȚINUTURI

Unitățile de conținut tipărite cu litere aldine constituie noțiuni noi pentru clasa a VIII-a.

1. *Lectura*
   1.1. *Cartea – obiect cultural* (actualizare).
   1.2. *Teoria literară*
      1.2.1. *Structurarea operei literare.* Actualizarea – prin investigarea unor texte literare – a cunoștințelor referitoare la structura textelor narative (logica acțiunii, timpul, spațiul narațiunii). Relațiile dintre personaje. Caracterizarea personajelor. Actualizarea, prin investigarea unor texte literare, a structurii textelor lirice. **Eul liric.**
      1.2.3. *Figurile de stil* (actualizare). **Alegoria.**
      1.2.4. *Versificația.* Măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa (actualizare). ***Versul liber.**
      1.2.5. *Genuri și specii.* Genurile epic, liric și dramatic. **Opera dramatică: trăsături generale; lectură de text și vizionare de spectacol**. Specii literare obligatorii: **balada populară, romanul** (fragment). ***Scrieri SF**.
   1.3 *Textul*
      1.3.1 *Texte literare* – populare și culte – aparținând diverselor genuri și specii.
      1.3.2 *Texte nonliterare:* texte publicitare, *articolul de ziar/ de revistă.

Se vor selecta **5-7 texte literare de bază,** destinate studiului aprofundat. Între acestea vor fi incluse în mod obligatoriu și fragmente din operele scriitorilor clasici ai literaturii române. Ele pot fi însoțite de scurte texte auxiliare (literare sau nonliterare, inclusiv contemporane). Autorii de manuale sau profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să evidențieze noțiunile cuprinse la punctele 1.2.2 – 1.2.5 și 1.3.1. și 1.3.2. Aceste texte trebuie să respecte următoarele criterii: valoric-estetic, formativ, adecvare la vârstă.

---

2. ***Practica rațională și funcțională a limbii***
   2.1. *Comunicarea orală*
   Situația de comunicare monologată și dialogată (actualizare). Monologul: text narativ, text descriptiv, text informativ, **text argumentativ (argumentarea/ susținerea opiniilor și a preferințelor).** Rezumatul oral (actualizare).

Se recomandă ca elevii, folosindu-și deprinderile de exprimare orală, să poată realiza următoarele acte de vorbire:
- susținerea argumentată a unui schimb verbal direct;
- exprimarea sau acceptarea de opinii diferite;

• exprimarea şi motivarea unei atitudini/ reacţii;
• prezentarea unor produse realizate individual sau în echipă.

2.2. *Scrierea* (actualizare)

Comentarea unor secvenţe din operele studiate sau din texte la prima vedere, pe baza unor cerinţe date. *Conspectul.

Textul argumentativ (susţinerea preferinţelor şi a opiniilor).

În toate clasele gimnaziului, modalitatea tradiţională sau de altă natură, de ordonare, de combinare şi de tratare didactică a unităţilor de conţinut din acest capitol ţine exclusiv de opţiunea autorului de manual şi a profesorilor. Se recomandă ca abordarea acestor aspecte să fie corelată cu studiul textului literar şi nonliterar, inclusiv din punctul de vedere al valorilor stilistice, exigenţă absolut necesară, mai ales în cazul elementelor de lexic. Concepţia pe care s-a întemeiat prezentul curriculum este că, în şcoală, predarea-învăţarea va urmări „limba în funcţiune", în variantele ei orală şi scrisă, normată şi literară, iar nu „limba ca sistem abstract".

Interesează *viziunea comunicativ-pragmatică* a prezentei programe, nu *predarea în şi pentru sine* a unor „cunoştinţe gramaticale", ci *abordarea funcţională şi aplicativă* a acestora, în calitatea lor de elemente care contribuie la structurarea unei comunicări corecte şi eficiente. În acest sens, se recomandă, în toate cazurile, exerciţii de tip analitic (de recunoaştere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferenţiere) şi de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcţie). Se vor evidenţia aspecte ţinând de ortografie, de punctuaţie şi de ortoepie, de exprimare corectă în toate situaţiile care impun o asemenea abordare. Se sugerează ca, în prezentarea problemelor noi, profesorul să actualizeze cunoştinţele asimilate anterior de către elevi, având ca bază texte ilustrând limba română contemporană şi situaţii de comunicare reală.

Dimensiunea stilistică a faptelor de limbă se preconizează a fi tratată la secţiunea consacrată studiului textelor literare şi de câte ori profesorul găseşte soluţia practică cea mai eficientă.

Începând cu anul şcolar 2006-2007 se vor respecta normele prevăzute de DOOM, ediţia a II-a.

---

3. *Elemente de construcţie a comunicării*

3.1. *Noţiuni de sintaxă.* **Enunţul.** Fraza. Relaţiile sintactice în propoziţie şi în frază (actualizare).

Cuvintele şi construcţiile incidente. Punctuaţia lor.

3.2. *Lexicul* (actualizare)

Vocabularul fundamental şi masa vocabularului. Dinamica vocabularului.

Mijloacele interne de îmbogăţire a vocabularului (actualizare). Familia de cuvinte (actualizare). *Prefixoidele. *Sufixoidele (ambele pe bază de aplicaţii)[1].

Mijloacele externe de îmbogăţire a vocabularului. Împrumuturile lexicale. **Neologismele. Evitarea greşelilor în utilizarea neologismelor.**

Cuvântul şi contextul. Sensul propriu (de bază şi secundar) şi sensul figurat.

Categoriile semantice. Sinonimele. Antonimele. Omonimele. Cuvintele polisemantice (actualizare).

Paronimele. Pleonasmul.

3.3. *Noţiuni de fonetică* (actualizare). *Valorile stilistice ale nivelului fonetic într-un text literar.

3.4. *Sintaxa propoziţiei şi a frazei*

3.4.1. *Predicatul şi propoziţia subordonată predicativă.*

Predicatul verbal şi predicatul nominal (actualizare). **Predicatul nominal incomplet**. Probleme ale acordului (acordul după înţeles, acordul prin atracţie).

Propoziţia subordonată predicativă.

---

[1]Prefixoid – element formativ asemănător cu prefixele recente, care, aşezat înaintea morfemului independent sau a rădăcinii, dă naştere unor cuvinte noi prin schimbarea sensului lexical. Prefixoidele apar în română mai ales în formaţii care au model străin. Sufixoid – element formativ (prezent în împrumuturi sau în formaţii după model străin) care dă impresia unui sufix şi apare numai în termeni aparţinând limbajelor specializate (cf. art. *Prefixoid* şi *Sufixoid*, semnate de Angela Bidu-Vrănceanu, în *Dicţionar de ştiinţe ale limbii*, Editura Nemira, 2001, p. 401, 519).

3.4.2. *Subiectul și propoziția subordonată subiectivă.*
Subiectul (actualizare).
Propoziția subordonată subiectivă. Natura elementului regent al propoziției subiective.

3.4.3. *Atributul și propoziția subordonată atributivă.*
Atributul (actualizare).
Propoziția subordonată atributivă. Exerciții de utilizare corectă a pronumelui relativ care introduce atributiva.

3.4.4. *Complementul direct și propoziția subordonată completivă directă.*
Complementul direct (actualizare). **Propoziția subordonată completivă directă.**

3.4.5. *Complementul indirect și propoziția subordonată completivă indirectă.*
Complementul indirect (actualizare). **Propoziția subordonată completivă indirectă.**

3.4.6. *Complementele circumstanțiale și propozițiile subordonate circumstanțiale.*

3.4.6.1. Complementele circumstanțiale de loc, de timp, de mod (actualizare), **de cauză, de scop. Propozițiile circumstanțiale de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop.**

3.4.6.2. **Propoziția subordonată circumstanțială condițională.**

3.4.6.3. **Propoziția subordonată circumstanțială concesivă.**

3.4.6.4. **Propoziția subordonată circumstanțială consecutivă.**

În prezentarea elementelor de sintaxă a frazei, se va avea în vedere la fiecare tip de subordonată efectuarea unor exerciții de **contragere** și de **expansiune**, de precizare a elementelor introductive, de evidențiere a topicii și a punctuației. În cazul propozițiilor subordonate circumstanțiale va fi evidențiat rolul adverbelor și al locuțiunilor adverbiale corelative în comunicare.

[TEZĂ. SUGESTII]

TE PREGĂTEŞTI PENTRU TEZĂ!

Teza este un moment important al evaluării muncii din acest semestru, fiind, în acelaşi timp, o treaptă în pregătirea ta.

Ai emoţii? E normal să fii emoţionat, dar e bine să înveţi cum să le stăpâneşti. Cum poţi face asta? Nu e prea complicat... Iată câţiva paşi pe care te sfătuim să-i urmezi:

I. ÎNAINTE DE TEZĂ

- Informează-te din programa pentru teză care sunt conţinuturile pe care trebuie să le pregăteşti.
- Inventariază conţinuturile din acest semestru, completând următorul tabel:

Ştiu foarte bine	Mai am de învăţat	Ştiu foarte puţin

- Stabileşte-ţi, cu cel puţin două săptămâni înainte, un grafic al recapitulărilor şi notează în tabel:

Conţinuturi de recapitulat	Termen stabilit (data)	Neclarităţi
Ex.: fonetică: despărţirea cuvintelor în silabe, corespondenţa sunet-literă; grupurile de sunete, diftong, triftong, hiat.		

- Pe baza acestui model, completează tabelul de mai jos, incluzând toate conţinuturile din programa semestrului I. În acest fel, îţi vei putea planifica riguros pregătirea pentru teză!

Conţinuturi de recapitulat	Termen stabilit (data)	Neclarităţi

- Studiază structura subiectului pentru teză, observând numărul subiectelor şi tipurile de cerinţe: vei primi un text la prima vedere, pe baza căruia vor fi formulate 5 cerinţe de limba română (A) şi 4 cerinţe de înţelegere a textului (B). Aceste 9 cerinţe constituie primul subiect care este notat, de obicei, cu 60 de puncte. Al doilea subiect cuprinde o cerinţă care poate fi formulată fie pe baza textului citat, fie pe baza unui text studiat la clasă, fiind notat, de obicei, cu 30 de puncte.
  Din oficiu, vei primi 10 puncte.
  Nota se calculează prin împărţirea punctajului total obţinut la 10 (de exemplu, dacă obţii 98 de puncte, nota va fi 9.80).
- E bine să ştii că la subiectul al II-lea, nu vei fi depunctat pentru depăşirea numărul de rânduri indicat; poţi scrie mai mult, cu condiţia de a nu a te abate de la temă şi de a te încadra în timpul de lucru stabilit.
- Pregăteşte-ţi instrumentele de scris necesare, pe care să le iei cu tine la teză.

II. ÎN TIMPUL TEZEI

- Ascultă cu atenţie indicaţiile de completare a foii de teză, pe care ţi le oferă profesorul. În cazul unor neînţelegeri, cere explicaţii suplimentare.
- După primirea subiectului de teză, citeşte cu răbdare cerinţele; astfel vei reuşi să te eliberezi de emoţii şi să te concentrezi doar asupra rezolvării subiectului.
- Dozează-ţi timpul cu atenţie! În acest sens, sugestiile oferite în paginile următoare ale ghidului, pentru fiecare tip de subiect, îţi vor fi de ajutor.
- Nu intra în panică dacă, pe moment, nu îţi aduci aminte unele detalii.
- Acordă atenţie aspectului lucrării: scris îngrijit, lizibil, corect, fără ştersături.
- Nu e permis să foloseşti pastă corectoare; dacă ai greşit, pune între paranteze şi taie cu o singură linie.
- La final, reciteşte ce ai scris, făcând micile corecturi necesare.

III. DUPĂ TEZĂ

- Relaxează-te!
- Discută apoi cu profesoara/ profesorul de la clasă şi calculează punctajul pe care crezi că l-ai obţinut. În acest fel, îţi vei exersa deprinderile de autoevaluare.
- Pentru o corectă autoevaluare la subiectul al II-lea, asigură-te că ai tratat toate reperele indicate.

SUGESTII METODOLOGICE GENERALE
pentru rezolvarea fiecărui tip de subiect

SUBIECTUL I.A

1. Observă că toate cele cinci cerințe vizează verificarea cunoștințelor de: fonetică, vocabular, morfologie și sintaxă.
2. Fiecare cerință are același punctaj, de obicei, câte 6 puncte.
3. Citește cu atenție conținutul fiecărei cerințe.
4. Pentru a te încadra în timpul total de lucru, este indicat să nu depășești 10 minute la rezolvarea celor cinci cerințe de la punctul **I.A.**

SUBIECTUL I.B

1. Recitește textul dat în întregime pentru a înțelege sensul global al acestuia.
2. Selectează informațiile din text, necesare rezolvării corecte a fiecărei cerințe.
3. Aplică atent cunoștințele de teorie literară dobândite prin studiul unor texte similare, aparținând genului literar în care se încadrează textul dat.
4. Exprimă-ți opinia asupra textului sau comentează un fragment indicat cu originalitate, păstrându-te însă în limitele mesajului susținut de textul dat.
5. Pentru a te încadra în timpul total de lucru, este indicat să nu depășești 15 minute la rezolvarea celor patru cerințe de la punctul **I.B.**

SUBIECTUL AL II-LEA

1. Asigură-te că ai identificat corect opera literară la care trebuie să faci referire.
2. Citește cu atenție reperele care te orientează în alcătuirea compunerii; este bine să știi că aceste repere se regăsesc în baremul de corectare a lucrării.
3. Observă că punctajul pentru acest subiect este împărțit astfel:
   - **16 puncte** pentru conținut (**ce scrii**), cele patru repere fiind notate în mod egal, cu câte 4 puncte;
   - **14 puncte** pentru redactare (**cum scrii**), ceea ce înseamnă că trebuie să acorzi atenție exprimării, ortografiei, punctuației, lizibilității, așezării textului în pagină etc.
4. Respectă precizările referitoare la numărul de rânduri pe care trebuie să le aibă compunerea ta. Este totuși bine să-ți amintești că nu vei fi depunctat pentru depășirea numărului de rânduri indicat: poți scrie mai mult, cu condiția de a nu a te abate de la temă și de a te încadra în timpul de lucru stabilit.
5. Nu uita că punctajul pentru redactare se acordă numai dacă ai scris numărul minim de rânduri precizate.

SUGESTII DE REZOLVARE PENTRU TEZĂ

Varianta 1

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timpul efectiv de lucru este de două ore. Se acordă 10 puncte din oficiu.**

Subiectul I (60 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul dat. Scrie, pe foaia de teză, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

Într-o zi de luni au venit trei inşi în căruţă cu osiile de fier, uşurică şi trasă de doi cai frumoşi, dintre care însă unul mai mare şi altul mai mic. În căruţă nu era nici scaun, nici fân, ci unul dintre porcarii unsuroşi mâna caii, stând în picioare, iară ceilalţi doi şedeau pe leutrele vopsite în verde, ca şi când n-ar fi venind decât de aci din apropiere.

„Ăştia nu prea îmi par a oameni buni", îşi zise Ghiţă când îi văzu sărind din căruţă şi privind împrejur, ca unii ce au mai fost pe aici şi acum nu găsesc nici locul, nici oamenii ca odinioară.

Ei întrebară dacă n-a fost sămădăul pe acolo, puseră sluga să deshame caii, să-i adape şi să le dea ovăz, apoi intrară, băură fiecare cât trei inşi la un loc şi plecară cu un „noroc bun".

— Bine, dar n-au plătit, grăi bătrâna nedumerită.

— Lasă, că m-am înţeles eu cu dânşii, răspunse Ghiţă, apoi se duse pe ici în colea, ca nimeni să nu-i vadă faţa şi ca nu cumva nevasta să-l întrebe: „Ce ai, Ghiţă?"

Peste puţin sosi şi sămădăul, vestitul Lică Sămădăul, la Moara cu noroc.

Lică, un om de treizeci şi şase de ani, înalt, uscăţiv şi supt la faţă, cu mustaţa lungă, cu ochii mici şi verzi şi cu sprâncenele dese şi împreunate la mijloc. Lică era porcar, însă dintre cei ce poartă cămaşă subţire şi albă ca floricelele, pieptar cu bumbi de argint şi bici de carmajin, cu codoriştea de os împodobit cu flori tăiate şi cu ghintuleţe de aur.

El îşi opri calul înaintea cârciumii, aruncă o privire la Ana, apoi alta la bătrâna care şedeau pe laiţa de lângă masa cea mare din umbra cerdacului, trase cu ochii o raită primprejur, apoi întrebă unde-i cârciumarul.

(Ioan Slavici, ***Moara cu noroc***)

SUGESTII DE REZOLVARE

A. Limba română (30 de puncte)

Cerinţe	Sugestii de rezolvare
1. Desparte în silabe cuvintele: *căruţă*, *porcarii*, *întrebară*. **6 puncte**	• Nu uita că silaba este sunetul sau grupul de sunete care se pronunţă cu un singur efort de respiraţie. • Aminteşte-ţi că o silabă are în mod obligatoriu în componenţă o vocală, dar numai una. • Pentru a despărţi corect cuvintele în silabe trebuie să aplici corect regulile cunoscute:

– o consoană intervocalică (sau între vocală + diftong/ triftong) trece la silaba următoare. De exemplu: *că-ru-ță*.

– două consoane intervocalice se despart, de obicei, în silabe diferite. De exemplu: *por-ca-rii*.

– dacă cea de-a doua consoană este **r** sau **l**, iar prima este *b, c, d, f, g, h, p, t, v* – ambele consoane trec la silaba următoare. De exemplu: *în-tre-ba-ră*.

2. Scrie câte un sinonim potrivit pentru cuvintele subliniate din textul de mai sus: *au venit, ședeau, privind.*

6 puncte

- Sinonimele sunt cuvintele cu formă diferită și cu sens identic sau asemănător.
- Recitește cu atenție contextul în care apar cuvintele subliniate pentru a putea găsi sinonimul potrivit.

De exemplu: *au venit* = *au sosit*; *ședeau* = *stăteau*; *privind* = *uitându-se*.

3. Precizează mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *ușurică, treizeci, împodobit.*

6 puncte

- Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului sunt: derivarea, compunerea și conversiunea (schimbarea valorii gramaticale).
- Cuvintele derivate au în structura lor, în mod obligatoriu, sufix sau/ și prefix, care sunt adăugate cuvântului de bază. De exemplu: *ușor – ușurică*.
- Cuvintele obținute prin compunere se observă ușor deoarece sunt formate din două sau mai multe cuvinte. De exemplu: *treizeci*.
- Conversiunea (schimbarea valorii/ categoriei gramaticale) înseamnă trecerea, în anumite condiții, a unei părți de vorbire în altă parte de vorbire. De exemplu: *împodobit* (participiul verbului a împodobi) se subordonează substantivului *bici,* cu care se acordă în gen, număr și caz. Are astfel valoarea morfologică de adjectiv participial (adjectiv provenit din participiu).

Procedeul intern de îmbogățire a vocabularului prin care s-a obținut adjectivul *împodobit* este **conversiunea** (schimbarea valorii gramaticale).

4. Stabilește valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *pieptar cu bumbi de argint,* […] *împodobit cu flori tăiate și cu ghintulețe de aur.*

6 puncte

- Fii atent/ atentă și nu confunda valoarea morfologică – adică partea de vorbire, cu valoarea sintactică – adică partea de propoziție.
- Stabilirea valorii morfologice presupune identificarea corectă a acesteia dintre cele 10 părți de vorbire: 6 părți de vorbire flexibile (substantiv, articol, adjectiv, pronume, numeral, verb) și 4 părți de vorbire neflexibile (adverb, prepoziție, conjuncție, interjecție).
- Cuvântul *de* este ca parte de vorbire o prepoziție, element de relație la nivelul propoziției, legând atributul/ complementul de termenul regent. Aici prepoziția leagă atributul de cuvântul determinat.
- Cuvântul *împodobit* este un adjectiv provenit din verb la participiu (adjectiv participial). Determină substantivul *pieptar*, cu care se acordă în gen, număr și caz.
- Cuvântul *și* este conjuncție coordonatoare; să nu se confunde cu valorile pe care le poate avea în alte contexte (pronume reflexiv, adverb).

5. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *care şedeau pe laița de lângă masa cea mare din umbra cerdacului.* **6 puncte**	• Pentru stabilirea corectă a funcției sintactice, identifică la început subiectul și predicatul propoziției. Astfel vei înțelege mai ușor mesajul transmis. • Pentru părțile secundare de propoziție, este absolut necesar să identifici corect termenul regent. Pentru aceasta, ajută-te de întrebări și de legătura de sens care se creează între cuvinte. • **Reține!** ⇨ orice cuvânt care determină un substantiv sau un înlocuitor al acestuia are întotdeauna funcția sintactică de **atribut**. ⇨ orice cuvânt care determină un verb, adverb, adjectiv sau interjecție are întotdeauna funcția sintactică de **complement**. ⇨ pentru a preciza funcția sintactică a cuvântului *care*, observă că acesta este un pronume relativ, înlocuind substantivul *copacul* din propoziția regentă. Vei reuși să-i stabilești mai ușor funcția sintactică dacă îl înlocuiești cu substantivul căruia îi ține locul: Ana și bătrâna şedeau. Pronumele relativ are funcția sintactică de subiect (ca și substantivele cu care l-am înlocuit). ⇨ cuvântul *şedeau* are funcția sintactică de predicat verbal, deoarece este un verb predicativ la mod personal. ⇨ cuvântul *pe laița* precedat de prepoziție este complement circumstanțial de loc. Funcția de complement este impusă termenul regent (verb).

B. Înțelegerea textului (30 de puncte)

6. Transcrie din prima frază a fragmentului un grup de cuvinte prin care se precizează timpul în care este plasată acțiunea. **6 puncte**	• Asigură-te că ai înțeles bine cerința! • Recitește textul/ secvența până în punctul în care descoperi răspunsul. • Formulează răspunsul într-o propziție sau într-o frază, nu e indicat să transcrii doar replica. De exemplu: Grupul de cuvinte prin care se precizează timpul acțiunii este *într-o zi de luni.*
7. Transcrie din text un enunț care conține o comparație. **6 puncte**	• Comparația este o figură de stil care constă în alăturarea unor termeni (obiecte, persoane, idei, fenomene, acțiuni etc.) cu însușiri asemănătoare, urmărindu-se evidențierea caracteristicilor primului termen prin intermediul celui de-al doilea. De exemplu: *poartă cămașă subțire și albă ca floricelele.*
8. Transformă prima replică din textul citat în vorbire indirectă. **6 puncte**	• Identifică, în primul rând, replica pe care trebuie să o transformi. • La transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă trebuie să respecți, în primul rând, conținutul și să păstrezi cât mai multe cuvinte din text, chiar dacă replica nu mai are aceeași expresivitate. • Toate verbele trec la persoana a III-a.

- Nu mai apare linia de dialog, nici semnul exclamării.
  De exemplu:

Nedumerită, bătrâna spune că nu au plătit.

9. Precizează două trăsături care să justifice afirmația că fragmentul face parte dintr-o operă epică.
12 puncte

- Amintește-ți trăsăturile unui text epic:
  - – prezența naratorului;
  - – acțiunea plasată în timp și în spațiu/ realizată de personaje;
  - – modurile de expunere (narațiune/ dialog/ descriere).

Exemplu de răspuns: fragmentul citat este selectat dintr-un text epic, deoarece există un narator care narează la persoana a III-a și sunt prezentate întâmplări plasate într-un anumit timp și într-un anumit spațiu; există personaje care iau parte la acțiune.

Subiectul al II-lea (30 de puncte)

Redactează, în 5-6 rânduri, rezumatul fragmentului de text dat ca suport la **Subiectul I.**
În redactarea compunerii vei avea în vedere:

- respectarea fidelității față de textul citat (concordanța dintre conținutul fragmentului și conținutul rezumatului scris de tine);
- desprinderea elementelor esențiale/ a ideilor principale ale textului;
- prezentarea esențializată, pe baza ideilor principale ale textului, a succesiunii întâmplărilor la care participă personajele;
- respectarea altor convenții specifice rezumatului (relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate).

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4 puncte pentru fiecare cerință rezolvată) și **14 puncte** pentru redactare (*coerența textului* – 3p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 3p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 3p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.)
În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să se încadreze în spațiul indicat.

Sugestii de rezolvare

- recitește cu atenție textul pentru a fi sigur că l-ai înțeles;
- identifică ideile principale/ elementele esențiale ale textului (dacă timpul îți permite le poți nota pe ciornă);
- redactează rezumatul ținând cont de următoarele cerințe:
  - – vei prezenta întâmplările în ordinea apariției lor în text;
  - – vei folosi numai persoana a III-a;
  - – nu e permisă folosirea citatelor;

– nu se includ elemente de caracterizare a personajelor/ referiri la modurile de expunere/ procedeele artistice etc.

Nu uita!

– în rezumat prezinţi sintetic acţiunea, fără să exprimi păreri proprii, puncte de vedere asupra textului;
– relatarea trebuie să fie obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective;
– în redactare foloseşte numai limba literară;
– nu este recomandată folosirea verbelor la perfect simplu;
– exprimă-te clar, corect şi concis;
– fii atent la aşezarea textului în pagină, scrie ordonat, corect şi fără ştersături;
– reciteşte textul pentru a corecta eventualele greşeli.

Varianta 2

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timpul efectiv de lucru este de două ore. Se acordă 10 puncte din oficiu.**

Subiectul I (60 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul dat. Scrie, pe foaia de teză, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

Frunză verde de bujor
Măi bădiţă, bădişor,
Şi-aseară-am trecut pe coastă,
Pe din sus de casa voastră,
Mă-ta-n casă te sfădea
Şi de mine rău vorbea,
Dar că de s-ar măcina,
Pe moară ca făina,
De ne-am fi dragi, ne-om lua.
Şi atuncia ne-om lăsa,
Când ea şi-o număra
Câte frunze-ntr-un stejar,
Câte holde-ntr-un hotar,
Nici atunci n-ar fi aşa
Pe cum zice mumă-ta...

(*, *Frunză verde de bujor*)**

Dicţionar
sfădea – certa;
atuncia – atunci.

A. Limba română (30 de puncte)

Cerințe	Sugestii de rezolvare
1. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din următoarele cuvinte: *măcina, moară, dragi.* **6 puncte**	• Pentru a preciza numărul de litere și de sunete dintr-un cuvânt, ține cont de faptul că, în limba română, în majoritatea situațiilor, o literă notează un sunet. • Nu uita că în fiecare silabă există o vocală și numai una! • Acolo unde întâlnești grupurile *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi* este preferabil să desparți întâi cuvintele în silabe. Astfel vei putea identifica vocala și, în funcție de ea, vei putea stabili exact câte sunete notează grupurile enumerate anterior. De exemplu: */a/-/tun/-/cea/* = 7 litere, 6 sunete; */ră/-/ci/-/tă/* = 6 litere, 6 sunete; */a/-/tragi/* = 6 litere, 5 sunete. • Observă că grupurile *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi* notează un număr variabil de sunete, în funcție de obligativitatea existenței unei vocale în silabă.
2. Ilustrează, prin exemple potrivite, omonimia cuvintelor: *coastă, mine, moară.* **6 puncte**	• Omonimele sunt cuvinte cu formă identică și sens diferit. De exemplu: *unde = valuri/ adverb de loc/ câmp (magnetic, electric, sonor* etc.). • Observă că omonimele pot fi părți de vorbire diferite! • Fii atent/ atentă să nu modifici forma cuvântului, pentru că astfel se va pierde valoarea de omonim. De exemplu, nu poți folosi forma *undă,* în locul formei *unde.* • Nu uita că omonimele se pot diferenția doar în context, așa că trebuie să alcătuiești propoziții cu acestea.
3. Alcătuiește familia lexicală a cuvântului *frunză* (4 derivate) indicând cuvântul de bază și radicalul acestei familii. **6 puncte**	• Familia lexicală cuprinde toate cuvintele formate, de la un cuvânt de bază, prin derivare, compunere și schimbarea valorii gramaticale. De exemplu: *bujor – bujorel, îmbujora, îmbujorare, neîmbujorat* etc. • Ține cont de faptul că în familia lexicală nu se includ variantele de feminin sau de plural ale aceluiași cuvânt și nici întreaga conjugare a verbului! Deci nu vei putea introduce în lista cuvintelor derivate variante ca: *bujori, îmburorați, îmbujorează* etc. • Cuvântul de bază este cuvântul de la care se formează întreaga familie lexicală. • Radicalul sau rădăcina este grupul de litere care rămâne neschimbat în toate cuvintele familiei lexicale.
4. Transcrie, din text, un pronume reflexiv, un pronume personal și un adverb relativ. **6 puncte**	• Fii atent/ atentă pentru a nu confunda pronumele reflexiv cu pronumele personal. – Pronumele reflexiv are forme proprii numai pentru persoana a III-a, la cazurile acuzativ și genitiv (*sine, se, s-; sieși, sie, își, și-*). – Pentru a putea exprima și conținutul relației la persoana I și a II-a, pronumele reflexiv „împrumută" forme ale pronumelui personal.

- Ai învățat că, pentru a deosebi pronumele reflexiv de cel personal, trebuie să verifici raportul dintre persoana și numărul pronumelui, respectiv a verbului. De exemplu: *<u>Te</u> duc la teatru* (*te* = pronume personal); *<u>Te</u> duci la teatru* (*te* = pronume reflexiv).
- Nu confunda adverbele relative cu pronumele relative! Chiar dacă toate au rol de relație în frază, ele exprimă conținuturi diferite.
  - Pronumele relative sunt: *cine, care, ce, cât/ câtă/ câți/ câte, ceea ce*.
  - Adverbele relative sunt: *unde, când, cum, cât*.

5. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *de casa <u>voastră</u>; de mine <u>rău</u> vorbea; zice <u>mumă</u>-ta.* **6 puncte**

- Pentru stabilirea corectă a funcției sintactice, mai întâi, identifică subiectul și predicatul propoziției.
- Pentru părțile secundare de propoziție, este absolut necesar să identifici corect termenul regent. Pentru aceasta, ajută-te de întrebări și de legătura de sens care se creează între cuvinte.
- **Reține! Ca regulă generală:**
  - ⇨ orice cuvânt care determină un substantiv sau un înlocuitor al acestuia are întotdeauna funcția sintactică de **atribut**. Nu uita că, prin conversiune, un pronume poate deveni adjectiv pronominal!
  - ⇨ orice cuvânt care determină un verb, adverb, adjectiv sau interjecție are întotdeauna funcția sintactică de **complement**.

B. Înțelegerea textului (30 de puncte)

6. Numește genul literar în care se încadrează textul dat (***Frunză verde de bujor***) și formulează două argumente în sprijinul afirmației tale. **6 puncte**

- Cele trei genuri literare unanim recunoscute sunt: epic, liric și dramatic.
- Pentru a identifica genul literar în care se integrează un text, ține cont de următoarele aspecte:
  - intenția autorului (de a comunica direct trăiri, sentimente, idei sau de a prezenta fapte și întâmplări);
  - absența/ prezența personajelor;
  - modul de expunere dominant.

7. Transcrie două versuri consecutive în care apare o repetiție și un vers în care apare o comparație. **6 puncte**

- Pentru a identifica figurile de stil, asigură-te că știi specificul fiecăreia și, eventual, repetă-ți în minte caracteristicile lor.
- Amintește-ți:

  Repetiția este figura de stil care constă în folosirea aceluiași cuvânt sau grup de cuvinte de mai multe ori, în scopul de a sublinia o idee, un sentiment sau de a crea impresia că o acțiune durează un timp îndelungat.

  Comparația este figura de stil care constă în realizarea unei asemănări expresive între două sau mai multe obiecte, ființe, împrejurări, însușiri etc.

	• Recitește textul poeziei și fii atent/ atentă la identificarea corectă a figurii de stil cerute. Nu uita să transcrii integral versul/ versurile, dacă așa este formulată cerința.
8. Explică semnificația din context a versului: *De ne-om fi dragi, ne-om lua.* **6 puncte**	• Semnificația unui vers sau a unui fragment din text presupune relaționarea cu mesajul întregului text. De aceea, pentru a putea da un răspuns corect, citește cu atenție întregul text. • Ține cont de relația de sens dintre versul dat și tema textului.
9. Exprimă-ți opinia, în 5-8 rânduri, despre semnificația ultimelor șase versuri ale poeziei. **12 puncte**	• Exprimarea opiniei presupune o privire personală, originală asupra textului și identificarea a cel puțin unu-două argumente extrase din text care să exemplifice și să susțină opinia formulată. Poți folosi citate care să ilustreze afirmațiile tale. • Acordă atenție logicii exprimării! Formulează, mai întâi, opinia despre subiectul cerut, apoi susține această opinie cu argumente ilustrate prin citate din text. Încheie printr-o concluzie succintă și clară.

Subiectul al II-lea (30 de puncte)

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri în care să demonstrezi că poezia ***Frunză verde de bujor*** este o creație lirică.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

• precizarea trăsăturilor creației lirice;
• enunțarea a minimum două argumente care susțin apartenența poeziei date la specia doină și ilustrarea lor pe text;
• prezentarea particularităților limbajului poetic (figuri de stil, sensuri figurate, elemente de versificație etc.) în relație cu mesajul textului;
• exprimarea unei opinii/ a unui punct de vedere personal în legătură cu poezia dată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4 puncte pentru fiecare cerință rezolvată) și **14 puncte** pentru redactare (*coerența textului* – 3p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 3p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 3p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 3p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin 15 rânduri scrise.

SUGESTII DE REZOLVARE

Compunerea ta trebuie să conțină cele trei părți: introducere, cuprins și încheiere.

În introducere:

• precizează titlul operei alese și specia pe care o reprezintă;
• încadrează opera în genul literar din care face parte;

• enumeră caracterele specifice literaturii populare, identificabile în doina citată;
• stabileşte tema poeziei.

În cuprins:

• tratează detaliat fiecare dintre cele patru repere date;
• numeşte minimum două trăsături ale doinei:
  – prezenţa unei game variate de sentimente, care devin criteriu de clasificare a speciei: doină de dor, de jale, de dragoste, de înstrăinare, de cătănie, de haiducie etc.;
  – exprimarea directă a sentimentelor, a trăirilor şi a emoţiilor eului poetic;
  – tonul confesiv, în limbaj poetic, figurat;
  – prezenţa viziunii subiective, profund personale asupra existenţei.
• ilustrează trăsăturile enunţate, prin exemple semnificative din text;
• identifică particularităţile limbajului artistic:
  – numeşte minimum două figuri de stil şi comentează rolul lor expresiv;
  – precizează elementele de versificaţie (măsura, ritmul, rima).
• exprimă-ţi opinia în legătură cu mesajul textului, cu sentimentele pe care ţi le-a trezit, cu imaginile artistice care te-au impresionat.

În încheiere:

• reia trăsăturile doinei, integrându-le într-un enunţ care să aibă valoarea unei concluzii a compunerii tale.

Nu uita!

• punctajul pentru redactare îl obţii doar dacă te încadrezi în limita minimă de spaţiu;
• organizează textul în paragrafe şi alineate.

Varianta 3

• **Toate subiectele sunt obligatorii.**
• **Timpul efectiv de lucru este de două ore. Se acordă 10 puncte din oficiu.**

Subiectul I (60 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul dat. Scrie, pe foaia de teză, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

Într-o dimineaţă din luna lui octombrie, anul 1814, un june de 22 de ani, scurt la statură, cu faţa oacheşă, ochi negri plini de viclenie, un nas drept şi cu vârful cam ridicat în sus, ce indică ambiţiunea şi mândria grosolană, îmbrăcat cu un anteriu de şamalagea rupt în spate; cu caravani de pânză de casă vopsiţi cafeniu; încins cu o bucată de pânză cu marginile cusute în gherghef; cu picioarele goale băgate în nişte iminei de saftian, care fuseseră odată roşii, dar îşi pierduseră culoarea din cauza vechimii; la încingătoare cu nişte călimări colosale de alamă; în cap cu cauc de şal, a cărui culoare nu se poate distinge din cauza peticelor de diferite materii cu care era cârpit, şi purtând ca veşmânt de căpetenie o fermenă de pambriu ca paiul grâului, căptuşită cu bogasiu roşu; un astfel de june sta în scara caselor marelui postelnic Andronache Tuzluc, rezemat de stâlpii intrării şi absorbit

în nişte meditaţiuni care, reflectându-se în trăsăturile feţei sale, lăsau să se vadă până la evidenţă că gândirea ce-l preocupa nu era decât planuri ambiţioase ce închipuirea lui cea vie îi punea înainte şi obstacolele ce întâmpina în realizarea lor. [...]

Vizitiul, după ce plesni de câteva ori din bici şi mai făcu câteva marafeturi prin care voia să arate abilitatea ce avea în meseria sa, trase butca la scară.

Nu trecu mult şi se auziră paşii cei leneşi şi gravi ai marelui postelnic, ce cobora scara cu o cadenţă simetrică. Junele, a cărui atenţiune era aţintită la cea mai mică mişcare ce se petrecea, auzi şi el acest zgomot şi cu un aer în care se vedea foarte curat neliniştea, ridică de la pământ două cutii cu păstrăvi şi câteva găini; apoi vârî măchinăliceşte mâna în sân şi scoase un plic sigilat; iar după ce îşi strânse fermeneaua la piept şi-şi luă caucul din cap, lăsând să se vadă o căpăţână rasă peste tot şi numai în creştet cu vreo câteva fire de păr, luă o poziţie umilitoare şi aşteptă sosirea boierului. În fine, postelnicul apăru în scară îmbrăcat cu anteriu de cutnie ca guşa porumbului, încins peste mijloc cu un şal de Ţarigrad, cu işlicul în cap şi învelit până la ochi cu o giubea de postav albastru, blănită cu blană de râs. El zări pe june şi-i zise cu gravitatea de boier de protipendadă:

— Cine eşti, mă băiete, şi ce voieşti de la mine?

Junele căzu în genunchi şi, sărutând pulpana anteriului, răspunse cu o voce lâncedă ce inspira compătimire:

— Să trăiţi întru mulţi şi fericiţi ani! Sunt Dinu Păturică, nemernicul fiu al preaumilitei voastre slugi treti-logofăt Ghinea Păturică, fostul odinioară vătaf de curte al Înălţimii Voastre.

— Ei bine, spune-mi ce vrei de la mine?

— Am o scrisoare de la tata către preacinstitul şi de bun neam obraz al Măriei Voastre.

— Ad-o-ncoace, să vedem acea scrisoare.

Junele se apropie de postelnicul ţinând capul plecat până la pământ şi-i dete scrisoarea; apoi căzu iarăşi în genunchi şi, stând în această poziţiune, aşteptă răspunsul. [...]

După ce postelnicul Andronache citi scrisoarea, chemă pe vătaful său de curte şi-i zise:

— Ia aceste cutii cu păstrăvi şi să le trimiţi colo, ştii tu! – iar pe ştrengarul acesta de băiat să-l opreşti în curtea mea şi să mi-l faci deocamdată ciubucciu.

La aceste vorbe ale boierului, inima lui Dinu Păturică săltă de bucurie – şi avea mare dreptate, căci prin admiterea lui în serviciul postelnicului devenise proprietar pe prima literă a alfabetului fortunei.

În timpul acesta vizitiul atinse caii cu biciul şi ieşi cu butca din curte, iar vătaful luă cutiile cu păstrăvi împreună cu găinile şi, urmat de noul său confrate în ciocoism, sui mai întâi scara cea mare a casei, trecu prin sală şi, ajungând la o galerie cam întunecoasă, se opri în loc şi zise lui Dinu Păturică:

— Iată odaia ce ţi-am gătit pentru locuinţă; intră într-însa şi peste un ceas voi veni să te învăţ meseria de ciubucciu cu care te-a cinstit stăpânul.

Noul ciocoi aşteptă până se depărtă vătaful, iar după aceea se cobori în curte şi, luând o pereche de desagi în care era o colecţiune de trenţe ce compuneau averea ce aducea el din casa părintească, sui scara cu repeziciunea vântului şi intrând iarăşi în camera sa îşi aşeză toate lucrurile pe la locul lor. [...]

Dinu Păturică dete o privire repede şi dispreţuitoare camerei sale, apoi deschise fereastra şi începu să se uite în curte. Privi cu băgare de seamă mulţimea de găini, gâşte, raţe, claponi, cocori şi călifari ce furnicau prin curtea boierească, apoi se întoarse către bucătărie şi, la vederea mulţimii de tingiri de diferite capacităţi, în care se pregăteau cele mai gustoase bucate din Fanar, faţa lui se coloră de o bucurie nedrescriptibilă; iar după o

reflecţiune de câteva minute, zise în sine: Iată-mă, în sfârşit, ajuns în pământul făgăduinţei; am pus mâna pe pâine şi pe cuţit: curaj şi răbdare, prefăcătorie şi iuşchiuzarlâc şi ca mâine voi avea şi eu case mari şi bogăţii ca ale acestui fanariot.

(Nicolae Filimon, ***Ciocoii vechi şi noi***)

Dicţionar

caravani – pantaloni;
boier de protipendadă – de prima clasă boierească (de rang foarte important);
ciocoi – termen de dispreţ pentru un parvenit din rândurile arendaşilor, vătafilor.

SUGESTII DE REZOLVARE

A. Limba română (30 de puncte)

Cerinţe	Sugestii de rezolvare
1. Subliniază diftongii şi vocalele în hiat din următoarele cuvinte: *odaia, meseria, prefăcătorie.* **6 puncte**	• Pentru a sublinia diftongii şi vocalele în hiat desparte mai întâi cuvintele în silabe. • Nu uita că diftongul este compus dintr-o vocală şi o semivocală, prezente obligatoriu amândouă în aceeaşi silabă. De exemplu: */o/-/da/-/ia/.* • Vocalele în hiat sunt alăturate, dar fac parte din silabe diferite. De exemplu: */me/-/se/-/ri/-/a/; /pre/-/fă/-/că/-/to/-/ri/-/a/.*
2. Scrie antonimul potrivit pentru fiecare dintre cuvintele subliniate. **6 puncte**	• Antonimele sunt cuvinte cu formă diferită şi sens opus. De exemplu: *june – bătrân; cobora – urca.* • Ele se pot obţine şi prin adăugarea de prefixe: *simetric – asimetric.*
3. Precizează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *boierească, (se vedea foarte) curat, pe la.* **6 puncte**	• Mijloacele interne de îmbogăţire a vocabularului sunt: derivarea, compunerea şi schimbarea valorii gramaticale. • Cuvintele derivate au în structura lor, în mod obligatoriu, sufix sau/şi prefix, care sunt adăugate cuvântului de bază. De exemplu: *boier + ească.* • Schimbarea valorii gramaticale presupune ca acelaşi cuvânt să aibă valori morfologice diferite în diferite contexte de comunicare. De exemplu, adjectivul îşi schimbă valoarea morfologică în adverb dacă determină un verb, adverb, interjecţie sau alt adjectiv: *Cum se vedea? – (foarte) curat.* • E indicat să precizezi cele două valori morfologice diferite pentru cuvântul obţinut prin schimbarea valorii gramaticale: *curat*: din adjectiv şi-a schimbat valoarea gramaticală în adverb. • Cuvintele obţinute prin compunere se observă uşor deoarece sunt formate din două sau mai multe cuvinte: *pe + la* (alăturare fără cratimă). • Nu uita că unele cuvinte compuse se formează prin alăturare (cu cratimă: ex.: *floarea-soarelui* sau fără cratimă: ex.: *pe lângă, Ştefan cel Mare*), iar altele prin sudare (*oriunde, celălalt, alteori, bunăvoinţă* etc.).

4. Stabileşte valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Cine eşti, mă băiete, şi ce voieşti de la mine?*

6 puncte

- Fii atent/ atentă şi nu confunda valoarea morfologică – adică partea de vorbire, cu valoarea sintactică – adică partea de propoziţie.
- Stabilirea valorii morfologice presupune identificarea corectă a acesteia dintre cele 10 părţi de vorbire: 6 părţi de vorbire flexibile (substantiv, articol, adjectiv, pronume, numeral, verb) şi 4 părţi de vorbire neflexibile (adverb, prepoziţie, conjuncţie, interjecţie).
- Cuvântul *cine* face parte din categoria pronumelor relative sau interogative. Pentru a le diferenţia, e bine de ştiut că pronumele relativ are rol de subordonare în frază şi introduce o propoziţie subordonată; pronumele interogativ apare doar în enunţuri interogative; deci, aici, *cine* are valoarea morfologică de pronume interogativ.
- Cuvântul *mă* poate avea trei valori morfologice: pronume personal, formă neaccentuată (*pe mine, mă, -m*), pronume reflexiv şi interjecţie. În enunţul dat, *mă* este interjecţie, fiind caracteristic unei comunicări directe; de asemenea, el însoţeşte un substantiv în vocativ (*băiete*).
- Cuvântul *mine* este pronume personal, formă accentuată, persoana I, numărul singular, cazul acuzativ. El este omonim cu substantivul *mine*, forma de plural a substantivului *mină*. Evident, sensul cuvântului te ajută să diferenţiezi cu uşurinţă cele două valori morfologice ale cuvântului *mine*.

5. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *ca mâine voi avea şi eu case mari şi bogăţii ca ale acestui fanariot.*

6 puncte

- Pentru stabilirea corectă a funcţiei sintactice, mai întâi, identifică subiectul şi predicatul propoziţiei. Astfel vei înţege mai uşor mesajul transmis: *voi avea eu* (predicat + subiect).
- Pentru a preciza funcţia sintactică completă, nu uita că predicatul este de două feluri: predicat verbal şi predicat nominal. În enunţul dat, *voi avea* are funcţia sintactică de predicat verbal, deoarece este compus din verbul predicativ *avea*, precedat de verbul auxiliar de timp viitor *voi*.
- Pentru părţile secundare de propoziţie, este absolut necesar să identifici corect termenul regent. Pentru aceasta, ajută-te de întrebări şi de legătura de sens care se creează între cuvinte.
- **Reţine! Ca regulă generală:**
  - ⇨ orice cuvânt care determină un substantiv sau un înlocuitor al acestuia are întotdeauna funcţia sintactică de **atribut**.
  - ⇨ orice cuvânt care determină un verb, adverb, adjectiv sau interjecţie are întotdeauna funcţia sintactică de **complement**.
  - ⇨ pentru a preciza funcţia sintactică a cuvântului *case*, pune întrebarea *ce* adresată verbului *voi avea*. Ca atare, cuvântul *case* determină verbul *voi avea*, deci este complement; deoarece răspunde la întrebarea *ce* este complement direct.
  - ⇨ cuvântul *acestui* determină substantivul *fanariot*, răspunde la întrebare *care/ ce fel de?*, în consecinţă are funcţia de atribut. Pentru stabilirea felului de atribut, fii atent/ atentă la valoarea morfologică a cuvântului *acestui*. El poate fi pronume

	demonstrativ de apropiere sau adjectiv pronominal demonstrativ. În situația dată, cuvântul *acestui* are valoarea morfologică de adjectiv pronominal demonstrativ, deoarece se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *fanariot*. Astfel, funcția sintactică este de atribut adjectival.

B. Înțelegerea textului (30 de puncte)

6. Numește naratorul textului ***Ciocoii vechi și noi***, scris de Nicolae Filimon. **6 puncte**	• Nu confunda naratorul cu autorul unui text! • Autorul unui text este persoana reală care a scris textul, numele lui fiind dat, în paranteză, la finalul textului citat (ex.: Nicolae Filimon). • Naratorul este vocea din text care povestește la persoana I sau la persoana a III-a. În textul dat, naratorul povestește la persoana a III-a, fiind personificat în „ochiul” care vede și „vocea” care povestește tot ceea ce se întâmplă.
7. Precizează trei moduri de expunere prezente în textul dat. **6 puncte**	• Modurile de expunere sunt: narațiunea, descrierea, dialogul (monologul). În textul dat, se îmbină narațiunea, cu dialogul și descrierea.
8. Transformă în vorbire indirectă replicile din fragmentul delimitat. **6 puncte**	• Acordă atenție modificărilor care apar prin transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă. De exemplu: *Boierul/ Postelnicul îl întreabă cine este și ce dorește de la el.* Observă că: – au dispărut linia de dialog și semnul întrebării; – verbele sunt trecute de la persoana a II-a la persoana a III-a; – pronumele de persoana I (*mine)* a trecut la persoana a III-a (*el*).
9. Exprimă-ți opinia, în 5-8 rânduri, despre semnificația titlului ***Ciocoii vechi și noi.*** **12 puncte**	• Exprimarea opiniei presupune identificarea a cel puțin unu-două argumente extrase din text care să exemplifice și să susțină opinia formulată. Poți folosi citate care să ilustreze propriile afirmații. • Citește cu atenție explicația sensului cuvântului *ciocoi.* • Observă prezența celor două adjective *vechi* și *noi*, care presupune o continuitate în timp a tipului de personaj descris. • Acordă atenție logicii exprimării! Formulează, mai întâi, opinia despre subiectul cerut, apoi susține această opinie cu unu-două argumente ilustrate cu citate din text. Încheie printr-o concluzie succintă și clară.

Subiectul al II-lea (30 de puncte)

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri, în care să caracterizezi personajul principal din textul dat la **Subiectul I**, ***Ciocoii vechi și noi***, scris de Nicolae Filimon.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea, însoțită de exemple, a două mijloace/ procedee de caracterizare existente în opera epică aleasă;

- numirea a două trăsături ale personajului pentru care ai optat;
- ilustrarea celor două trăsături, prin citate comentate sau prin referire la întâmplări/ la situații semnificative;
- prezentarea relației dintre personajul ales și un alt personaj al operei.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4 puncte pentru fiecare cerință rezolvată) și **14 puncte** pentru redactare (*coerența textului* – 3p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 3p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 3p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 3p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin 15 rânduri scrise. Din oficiu – 10 puncte.

Sugestii de rezolvare

Compunerea ta trebuie să conțină cele trei părți: introducere, cuprins și încheiere.

În introducere:

- precizează autorul și titlul operei alese;
- încadrează opera în genul și specia din care face parte;
- stabilește locul personajului în text: principal, secundar;
- stabilește în ce tipologie se încadrează personajul: ex.: parvenitul/ ciocoiul.

În cuprins:

- tratează detaliat fiecare dintre cele patru repere date;
- numește două procedee/ mijloace de caracterizare:
  - caracterizare directă realizată de către alte personaje, de către narator, autocaracterizare; nu uita să dai citate semnificative!
  - caracterizare indirectă: trăsături reieșite din fapte, atitudini, limbaj;
- alege cele mai importante și semnificative trăsături ale personajului;
- rezumă și comentează secvențe semnificative care ilustrază trăsăturile personajului sau comentează atitudinile și limbajul acestuia;
- comentează detaliat relația personajului ales cu unul dintre personajele din text, în așa fel încât să ilustrezi trăsăturile numite de tine.

În încheiere:

- reia trăsăturile personajului, integrându-le într-un enunț care să exprime opinia personală despre personaj;
- poți face comparație cu alte personaje din opere literare studiate.

Nu uita!

- punctajul pentru redactare îl obții doar dacă te încadrezi în limita minimă de spațiu;
- organizează textul în paragrafe și alineate;
- recitește textul pentru a corecta eventualele greșeli;
- exprimă-te clar, urmărind legătura între idei;
- folosește ghilimelele pentru fragmente citate;
- utilizează doar cuvinte al căror sens îl cunoști;
- scrie ordonat, îngrijit, fără ștersături.

[VARIANTE DE TEZE]

TEZĂ
la disciplina limba şi literatura română

SEMESTRUL I. Varianta 1

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timpul efectiv de lucru este de două ore. Se acordă 10 puncte din oficiu.**

Subiectul I (60 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul dat. Scrie, pe foaia de teză, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

Frunzuliţă, iarbă neagră,
Taica, maica tot mă-ntreabă
Care muncă mi-e mai dragă?
Munca cea de haiducie,
Pistoale de Veneţie
Şi cal bun de călărie.
Geaba beau, geaba mănânc,
Geaba mijlocul îmi strâng,
Dacă n-am arme să-ncing
Şi cal bun să mi-l înching.
Voinicelul nearmat
E ca ştiuca pe uscat,
Voinicelul fără cal
E ca peştele pe mal
Şi ca mărul lângă drum,
N-are pace nicidecum,
Câţi trec îl zburătăcesc
Şi de crengi îl sărăcesc,
Dar voinicul înarmat
Şi pe-un zmeu încălecat
Drăgalaş e şi frumos
Ca luceafăr luminos.

(Vasile Alecsandri, din ***Poezii populare ale românilor***)

A. Limba română

1. Precizează numărul de litere şi numărul de sunete existente în cuvintele: *haiducie, înching, luceafăr.* **6 puncte**
2. Scrie varianta literară a următoarelor cuvinte cu formă populară, din text: *taica, Veneţie, geaba.* **6 puncte**
3. Selectează, din prima strofă a poeziei date, trei cuvinte obţinute prin: derivare cu prefix, derivare cu sufix şi conversiune. **6 puncte**
4. Stabileşte valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *câţi trec*; *drăgălaş e şi frumos*; *luceafăr luminos*. **6 puncte**
5. Clasifică, aplicând trei criterii diferite, propoziţia: *Care muncă mi-e mai dragă?* **6 puncte**

B. Înţelegerea textului

6. Rescrie două versuri din poezie, în care se evidenţiază prezenţa eului liric. **6 puncte**
7. Transcrie un epitet cromatic, o enumeraţie şi o metaforă. **6 puncte**
8. Precizează măsura versurilor, ritmul şi tipul rimei din poezie. **6 puncte**
9. Exprimă-ţi opinia, într-un text de 5-8 rânduri, despre rolul comparaţiilor în conturarea mesajului artistic al poeziei. **12 puncte**

Subiectul al II-lea (30 de puncte)

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri în care *să demonstrezi că poezia citată la* **Subiectul I** *este o creaţie lirică.*
În redactarea compunerii, vei avea în vedere: • precizarea temei poeziei; • enunţarea a minimum două argumente care susţin apartenenţa poeziei date la genul liric şi ilustrarea lor pe text; • prezentarea particularităţilor limbajului poetic (figuri de stil, sensuri figurate, elemente de versificaţie etc.) în relaţie cu mesajul textului; • exprimarea unei opinii/ a unui punct de vedere personal în legătură cu valoarea artistică a poeziei date.
Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conţinut (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă rezolvată) şi **14 puncte** pentru redactare (*coerenţa textului* – 3p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 3p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 3p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 3p.).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puţin 15 rânduri scrise.

DUPĂ TEZĂ!
În vederea autoevaluării, este util să completezi următorul tabel:

Am ştiut foarte bine	Nu am prea ştiut/ Nu am ştiut deloc	Trebuie să-mi îndrept următoarele greşeli de scriere

SEMESTRUL I. Varianta 2

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timpul efectiv de lucru este de două ore. Se acordă 10 puncte din oficiu.**

Subiectul I (60 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul dat. Scrie, pe foaia de teză, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

Ce schimbătoare e la munte
Lumina; cât ai scăpăra,
Un curcubeu a-ntins o punte
Din casa mea pân-la a ta.

Şi-un gând, un gând nebun îmi vine
– Aşa-s poeţii uneori –
Să mă avânt până la tine
Pe puntea asta de culori.

Dar când să urc, frumoasa punte
S-a dărâmat, – ş-acuma norii
Au tras perdeaua către munte:
Nebuni sunt, Doamne, visătorii.

(Dimitrie Anghel, ***Curcubeul***)

A. Limba română

1. Desparte în silabe cuvintele: *schimbătoare, perdeaua, nebuni.* **6 puncte**
2. Scrie trei termeni din familia lexicală a cuvântului *munte.* **6 puncte**
3. Precizează câte un sinonim pentru cuvintele *schimbătoare, a se avânta, frumoasă.* **6 puncte**
4. Numeşte valorile morfologice ale cuvintelor subliniate: *Un curcubeu a-ntins o punte / Din casa mea pân-la a ta.* **6 puncte**
5. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate: *Au tras perdeaua; Nebuni sunt, Doamne, visătorii.* **6 puncte**

B. Înţelegerea textului

6. Transcrie din prima strofă două versuri care conţin o imagine vizuală. **6 puncte**
7. Precizează o figură de stil existentă în versurile *Dar când să urc, frumoasa punte/ S-a dărâmat.* **6 puncte**
8. Selectează o metaforă din ultima strofă, explicându-i semnificaţia într-un text de 4-5 rânduri. **6 puncte**
9. Scrie un text de 8-10 rânduri, în care să realizezi descrierea unui peisaj de munte, având următoarea încheiere: *Ce schimbătoare e la munte lumina!* **12 puncte**

Subiectul al II-lea (30 de puncte)

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri, în care să argumentezi că textul dat ca suport la prima parte aparţine genului liric.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere: • precizarea a trei caracteristici ale operei lirice/ ale genului liric; • exemplificarea acestor caracteristici, pe baza textului indicat; • evidenţierea rolului a trei figuri de stil/ imagini artistice din textul dat; • exprimarea unei opinii despre semnificaţiile/ despre mesajul textului dat.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conţinut (câte 4 puncte pentru rezolvarea corectă şi completă a fiecărei cerinţe), iar pentru redactare vei primi **14 puncte** (*coerenţa textului* – 3p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 3p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 3p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puţin 15 rânduri scrise.

DUPĂ TEZĂ!

În vederea autoevaluării, este util să completezi următorul tabel:

Am ştiut foarte bine	Nu am prea ştiut/ Nu am ştiut deloc	Trebuie să-mi îndrept următoarele greşeli de scriere

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timpul efectiv de lucru este de două ore. Se acordă 10 puncte din oficiu.**

Subiectul I (60 de puncte)

Citește cu atenție textul dat. Scrie, pe foaia de teză, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

La răspântia căilor singuratice, unde călătorul e minune și glasul omului poveste, o colibă, dusă pe jumătate în pământ, stă locului neclintită.

Stăpânul lumii e vântul, și aruncă, ca în bătătură la el, clăi de nori posomorâți peste întinsul cerului. Frunzele uscate scot sunete seci și, repezite în depărtări, se pierd spre roata pământului.

Noaptea învăluie tot ca într-o trâmbă de întuneric. Prin crăpăturile ușii licăresc fâșii de lumină, ce se mișcă, ca și când s-ar țese, schimbându-se între ele.

(Barbu Delavrancea, ***Șuer***)

Dicționar
bătătură, s.f., ogradă, curte;
trâmbă, s.f., val, fâșie, dungă.

A. Limba română

1. Transcrie trei cuvinte care conțin diftongi. **6 puncte**
2. Selectează două cuvinte derivate cu sufix și unul cu prefix. **6 puncte**
3. Precizează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *răspântie*, *posomorâți*, *a licări*. **6 puncte**
4. Numește valorile morfologice ale cuvintelor subliniate: *Noaptea învăluie <u>tot</u> ca într-<u>o</u> trâmbă <u>de</u> întuneric.* **6 puncte**
5. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate: *Frunzele <u>uscate</u> <u>scot</u> <u>sunete</u> seci.* **6 puncte**

B. Înțelegerea textului

6. Numește modul de expunere prezent în text. **6 puncte**
7. Precizează o figură de stil existentă în enunțul: *...aruncă, ca în bătătură la el, clăi de nori posomorâți peste întinsul cerului.* **6 puncte**
8. Selectează metafora din ultima frază, explicându-i semnificația în 4-5 rânduri. **6 puncte**
9. Scrie o narațiune, de 5-8 rânduri, în care să-ți imaginezi o posibilă întâmplare petrecută în *coliba, dusă pe jumătate în pământ.* **12 puncte**

Subiectul al II-lea (30 de puncte)

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri, în care să caracterizezi personajul principal dintr-o operă epică studiată de tine la școală.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere: • evidențierea a două mijloace/ procedee de caracterizare existente în text; • precizarea a două trăsături ale personajului; • ilustrarea trăsăturilor menționate, prin referire la întâmplări/ la situații semnificative; • prezentarea relațiilor dintre personajul ales și alte două personaje ale operei epice.
Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor de mai sus nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4p. pentru rezolvarea corectă și completă a fiecărei cerințe), iar pentru redactare vei primi **14 puncte** (*coerența textului* – 3p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 3p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 3p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin 8-15 rânduri scrise.

DUPĂ TEZĂ!

În vederea autoevaluării, este util să completezi următorul tabel:

Am știut foarte bine	Nu am prea știut/ Nu am știut deloc	Trebuie să-mi îndrept următoarele greșeli de scriere

GRILE DE NOTARE

Pagina testului	NOTE/ PUNCTAJE				Observaţiile profesorului
	TESTUL 1		TESTUL 2		
	Autoevaluare	*Profesor*	*Autoevaluare*	*Profesor*	
Test iniţial [pag. 7-8]					
Literatură [9-48]					
[11-12]					
[13]					
[14]					
[15]					
[16-17]					
[18-19]					
[20]					
[21]					
[22]					
[23-24]					
[25-27]					
[28]					
[29]					
[30-31]					
[32]					
[33]					
[34]					
[35]					
[36]					
[37]					
[39-44]					
[45-46]					
[47-48]					
Limbă română [49-93]					
[51]					
[52-53]					
[54-55]					
[56-57]					
[58-59]					
[60]					
[61]					
[62-63]					
[64-65]					
[66-67]					
[68]					
[69]					

Grile de notare

[70]					
[71]					
[72]					
[73]					
[74]					
[75]					
[76]					
[77]					
[78]					
[79]					
[80]					
[81]					
[82-83]					
[84]					
[85]					
[86]					
[87]					
[88]					
[89]					
[90]					
[91]					
[92]					
[93]					

- pentru evaluare curentă;
- pentru lucrul la clasă;
- pentru pregătire individuală;
- pentru performanţă şcolară şi olimpiade.